Lidköpings kommun

ÖVERSIKTSPLAN LIDKÖPINGS KOMMUN

Del 1 – Strategi och användning

Antagen av kommunfullmäktige i oktober 2018

Översiktsplanens delar

Del 1 Strategi och användning (denna del)

I kapitlet *Vision, mål och strategi* redovisas kommunens vision och de politiska mål som ligger till grund för arbetet. I tre utvecklingsstrategier på olika nivåer beskrivs sammanfattande hur kommunen vill att den fysiska miljön ska utvecklas, användas och bevaras. Den regionala nivån, den kommunala nivån och stadens nivå redovisas i kartor med tillhörande text.

I kapitlet *Användning av mark- och vattenområden* redovisas hur kommunen vill att dessa områden ska användas i framtiden. *Planens huvuddrag* illustreras i karta och text. Här beskrivs den nuvarande och framtida mark- och vattenanvändningen i kommunen på ett övergripande sätt.

Kapitlet *Regler och rekommendationer* innehåller regler och bestämmelser samt rekommendationer om ett förhållningssätt vid förfrågningar om nybyggnad och planläggning och andra förändringar av mark- och vattenanvändningen. Rekommendationerna ska utgöra ett stöd för kommunens förvaltningar och nämnder men också för andra myndigheter vid prövning av plan- och byggärenden.

I kapitlet *Staden Lidköping* redovisas pågående och planerad mark- och vattenanvändning i staden Lidköping. På liknande sätt redovisas tolv mindre orter i avsnittet *Övriga orter*. Nya föreslagna *LIS-områden* redovisas också.

Del 1 avslutas med en kort redovisning av de *Mellankommunala frågorna*. I ett särskilt avsnitt redovisas hur *Riksintressena* har behandlats i planen.

Del 2 Konsekvenser

Denna del handlar om de samlade konsekvenserna av översiktsplanens förslag. Här beskrivs hur miljökonsekvenserna och de sociala och ekonomiska konsekvenserna kan samverka för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling i kommunen.

En avstämning av förslaget görs mot gällande miljökvalitetsnormer för vatten och luft. Vidare stäms förslaget av mot relevanta nationella och lokala miljömål och det finns en redovisning av hur dessa uppfylls.

Del 3 Hänsyn

I denna del redovisas i olika beskrivande avsnitt de anspråk och allmänna intressen som har betydelse för planförslaget. De hänsyn som har tagits till de allmänna intressena redovisas också. Hänsynen och beskrivningen av dessa kan också ses som planeringsförutsättningar för planen. Dessa beskrivs sektorsvis i olika avsnitt och behandlar befolkning, bostäder och näringsliv, infrastruktur, natur- och kultur- och friluftsliv samt hälsa och säkerhet och totalförsvar.

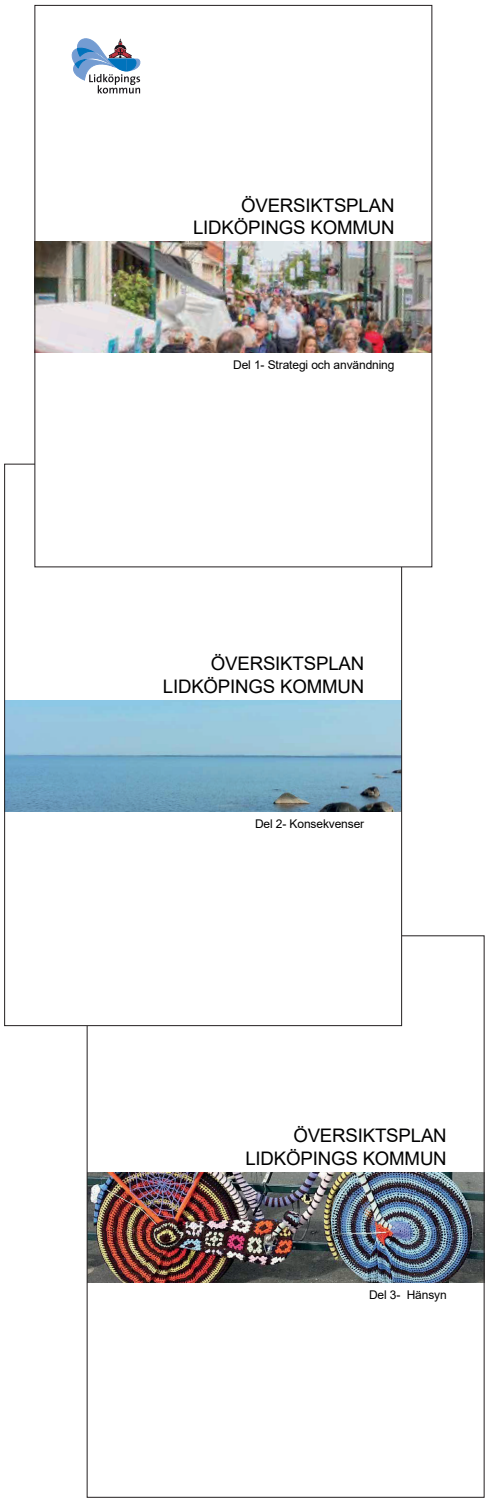

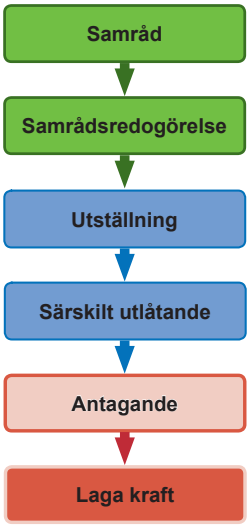

Illustration av översiktsplanens process

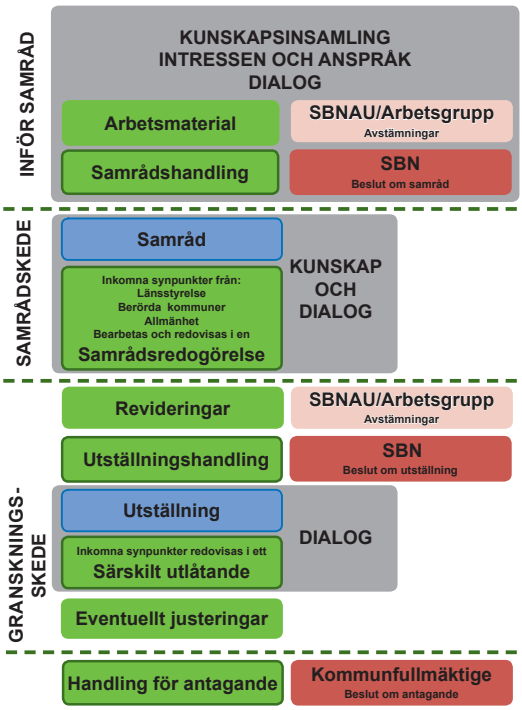

Illustration av arbetsprocessen

Arbetet med översiktsplanen har bedrivits i en arbetsgrupp med kommunala tjänstemän och konsult. Arbetet har letts av en styrgrupp som utgjorts av samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott (SBN AU). Gruppen har följt arbetet genom kontinuerliga avstämningsmöten.

Arbetsgruppen har letts av planarkitekt Bengt-Göran Nilsson. I arbetsgruppen har också konsulten Rådhuset Arkitekter AB ingått, där arkitekt Johan Wahlström varit uppdragsansvarig för det senare skedet. Arkitekt Kajsa Björquist har varit uppdragsansvarig för tidigare skeden av arbetet.

Fotografierna är tagna av Daniel Strandroth där DS är angivet. Övriga foton Rådhuset Arkitekter. Omslagets foto är taget av Martin Frick.

Planprocessen

Ny översiktsplan för Lidköpings kommun

Översiktsplanen har var utställd för granskning under våren 2018. Under utställningstiden har länsstyrelsen och andra berörda haft möjlighet att yttra sig. Länsstyrelsens granskningsyttrande ligger som bilaga i slutet av detta dokument (Del 1). Inkomna yttranden har ställts samman i ett särskilt utlåtande, som biläggs planen. Översiktsplanen ska antas av kommunfullmäktige. Beslutet om att anta planen vinner laga kraft tre veckor efter att protokollet om antagande justerats, förutsatt att processen kring planens framtagande inte överklagas.

Hur arbetet har bedrivits

Arbetet med en ny översiktsplan inleddes våren 2014 genom att samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott förde diskussioner om lämplig framtida bebyggelseutveckling i staden och i kommunens övriga orter. Hösten 2014 vidgades diskussionen genom att en bred tjänstemannagrupp bildades där viktiga frågor för översiktsplanen togs upp. Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott blev också styrgrupp för arbetet med översiktsplanen.

År 2015 fortsatte arbetet med översiktsplanen genom att tjänstemän i tio temagrupper tog fram ytterligare underlag för översiktsplanen. Våren 2015 hölls dialogmöten med allmänheten i kommunens orter gällande utvecklingen där. Under hösten 2015 och våren 2016 förankrades arbetet med orterna och diskussioner om markanvändningen i kommunen som helhet tog vid. Synen på kommunens och orternas utveckling på sikt sammanfattades också på en strategisk övergripande nivå.

Översiktsplanen var under hösten 2017 på samrådsremiss. Efter samrådet ändrades och kompletterades översiktsplanen utifrån synpunkter som kom fram under samrådet och som redovisats i en i samrådsredogörelse.

Utställningshandlingen ställdes ut för granskning under våren 2018.

Innehåll

Översiktsplanens delar C
Del 1 Strategi och användning (denna del) C
Del 2 Konsekvenser C
Del 3 Hänsyn C
Planprocessen D
Utställning av översiktsplanen D
Hur arbetet har bedrivits D

Inledning 3
Ny översiktsplan för Lidköpings kommun 3

Vision, mål och strategi 4
Utgångspunkter 4
Kommunens vision, målbilder och strategier 4
Övriga kommunala dokument av värde för översiktsplanen 5
Nationella och regionala mål av betydelse för översiktsplanen 5
Vision och målbilder- inverkan på ÖP-arbetet 5
Utvecklingsstrategier 7
Regional utvecklingsstrategi 7
Utvecklingsstrategi för kommunen 9
Utvecklingsstrategi för staden 11

Användning av mark och vattenområden 13
Planens redovisning 13
Planens huvuddrag 13
Utgångspunkter 13
Bebyggelsestruktur 13
Landsbygd 15
Konsekvenser huvuddrag 15
Konsekvenser övergripande forts 16
Trafikstruktur 17
Område utanför tätort 17
Regler och rekommendationer 19
Definitioner 19
Regler enligt plan- och bygglagen PBL 19
Regler enligt miljöbalken MB 20
Regler enligt kulturmiljölagen KML 20
Regler enligt väglagen 21
Generella rekommendationer 21
Områdesvisa rekommendationer för mark- och vattenområden 23

Staden Lidköping **27**
Utgångspunkter för förslaget 27
Kort om staden 27
Stadsmiljön 27
Grönstruktur och vattenområden 28
Utbyggnad på kort sikt fram till 2020 28
Bostäder- pågående planering och utbyggnad 28
Verksamheter 28
Utbyggnad på längre sikt planeringsperioden fram till 2030 29
Bostäder 29
Konsekvenser 30
Allmän service 35
Verksamheter 36
Handel och verksamheter 37
Infrastruktur 38
Väg 44, förbifart Lidköping 38
Gång- och cykelstråk 38
Resecentrum 38
Nytt reningsverk 38
Nytt ställverk 38
Fördjupad översiktsplan för staden 39
Frågor för fördjupningen 39

Övriga orter **41**
Utgångspunkter för förslaget 41
Filsbäck 43
Gillstad 45
Järpås 47
Lovene 49
Mellby 51
Norra Härene 53
Otterstad 55
Saleby 57
Spiken 59
Tun 61
Vinninga 63
Örslösa 65

LIS-områden **67**
Allmänt 67
Tematiskt tillägg 67
Ändrade LIS-områden 67
Nya LIS-områden 69

Regionala och mellankommunala frågor **71**
Mellankommunala frågor 71

Riksintressenas behandling **73**
Riksintressena i översiktsplanen 73
Grundläggande hushållningsbestämmelser 3 kap MB 73
Särskilda hushållningsbestämmelser 4 kap MB 76

Bilaga: Länsstyrelsens granskningsyttrande **78**

Inledning

Ny översiktsplan för Lidköpings kommun

I översiktsplanen ska den långsiktiga inriktningen för den fysiska miljön redovisas. Planen ska ge vägledning vid beslut om hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Gällande översiktsplan för kommunen är *Översiktsplan Lidköpings kommun*, antagen i september 2003.

Alla kommuner i Sverige ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan och den ska antas av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige ska vart fjärde år aktualitetsförklara kommunens översiktsplan. För Lidköpings översiktsplan från 2003 skedde detta år 2009.

Beslut om ny översiktsplan

År 2015 beslöt kommunfullmäktige att ta fram en helt ny kommuntäckande översiktsplan. Motiven till beslutet var flera. Bland annat är de flesta av föreslagna utbyggnadsområden enligt översiktsplan 2003 genomförda och nya områden behöver därför planeras. Dessutom har ny lagstiftning tillkommit som gör att den gamla översiktsplanen har tappat i aktualitet i flera avseenden.

Tematiska tillägg till översiktsplanen

Efter aktualitetsförklaringen 2009 har kommunen tagit fram två s k tematiska tillägg till översiktsplanen.

- Vindbruksplan för Lidköpings kommun - antagen 2014
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen - antagen 2015.

I arbetet med ny översiktsplan föreslås ändringar och kompletteringar av de LIS-områden som redovisas i det antagna tillägget.

De tematiska tilläggen kommer att inarbetas i översiktsplanen vad gäller beskrivande text och kartor. Underlaget och slutsatserna i de antagna dokumenten bedöms dock som aktuella och planerna kommer därmed att gälla fortsättningsvis.

Fördjupade översiktsplaner

För många av kommunens orter finns översiktliga planer i form av dispositionsplaner eller fördjupningar. Samtliga planer är äldre än gällande kommuntäckande översiktsplan från 2003. När den nya översiktsplanen är antagen kommer de översiktliga planerna från 1970-, 80- och 90-talen att ersättas av den nya översiktsplanen.

Två fördjupningar av översiktsplanen: *FÖP Hamnstaden* i Lidköping, (antagen 2012) och *Fördjupad översiktsplan för Lidköpings centrum*, (antagen 1995) bedöms fortfarande till största delen vara aktuella.

Delar av *FÖP Råda-Askeslätt Bebyggelseutveckling Karta 1* (1995) kommer vara fortsatt aktuell. Friluftsplanen som tillhör FÖP Råda -Askeslätt bedöms fortfarande som aktuell, men kommer att prövas i kommande arbete med FÖP Lidköping i samband med översyn av de tätortsnära skogarnas framtida användning.

Följande planer på översiktlig nivå är antagna av kommunfullmäktige. De var aktuella när översiktsplanen från 2003 blev antagen. De kommer att ersättas av den nya översiktsplanen när denna antas.

- *Dispositionsplan för Vinninga (1976)*
- *Dispositionsplan för Filsbäck, (1977)*
- *Dispositionsplan för Järpås, (1977)*
- *Dispositionsplan för Otterstad, (1982)*
- *GPL -80, Generalplan för Lidköpings centralort, (1984)*
- *Örslösa, Områdesplan (1984)*
- *Fördjupad översiktsplan för Spiken, (1994)*
- *Fördjupad översiktsplan för Mellby (1994)*

Hållbarhet

Med hållbar utveckling i Lidköping menas att uppfylla människors behov idag utan att begränsa kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Hållbar utveckling handlar om mänsklig välfärd och utveckling, men också om en väl fungerande ekonomi och en hälsosam och livskraftig miljö.

- *Social hållbarhet är målet med hållbarhetsarbetet. Det handlar om delaktighet, hälsa, utvecklingsmöjligheter och god livskvalitet för alla.*
- *Miljömässig hållbarhet är de av naturen givna gränserna för att bygga ett hållbart samhälle. Dessa gränser handlar om resursanvändning och miljöbelastning.*
- *Ekonomisk hållbarhet är medlet för att uppfylla basbehoven och tillgodose kraven på hållbarhet och god livskvalitet. Samtidigt ska den ekonomiska hållbarheten också säkerställa kommande generationers möjligheter att få samma service som dagens.*

God livskvalitet och hälsosam miljö *foto DS*

Mötesplatsen Lidköping *Foto DS*

Vision, mål och strategi

Utgångspunkter

Kommunens vision, målbilder och strategier

Lidköpings kommun har tagit fram en vision som ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen. Översiktsplanen är ett viktigt verktyg i arbetet med kommunens utveckling på en långsiktig och strategisk nivå och därmed för att nå visionen. Kommunens vision är enligt beslut i kommunfullmäktige:

Lidköping - en välkomnande och hållbar kommun

Målbilder

Tre målbilder som utgår från visionen anger kommunens mål för år 2030. De utgör grunden för kommunens arbete med översiktsplanen:

Erkänt god livskvalitet, hälsosam miljö och bra service för alla gör att fler flyttar till Lidköpings kommun och vi är minst 45 000 lidköpingsbor.

Lidköpings kommun är en mötesplats som har fördubblat antal besökare.

Det ska finnas jobb inom räckhåll för alla som vill bo i Lidköpings kommun och kommunikationer så man kan ta sig till och från utbildning och arbete.

Strategier

I tre strategier förtydligar Lidköpings kommun hur visionen ska kunna nås.

- Kunden brukaren i fokus
- Lokal utveckling i ett globalt perspektiv
- En organisation i framkant

Två av strategierna *Lokal utveckling i ett globalt perspektiv* och *Kunden/brukaren i fokus* har direkta beröringspunkter med översiktsplanearbetet.

Med *lokal utveckling i ett globalt perspektiv* menas att utvecklingen av lokalsamhället i Lidköpings kommuns ska bygga på omvärldskunskap, lokala förutsättningar och delaktighet. Kommunen arbetar med begreppet *framgångsfaktorer* för att visa vad som krävs för att kommunen ska lyckas nå vision och målbilder.

Lokal utveckling i ett globalt perspektiv- framgångsfaktorer

- Möjlighet till hållbar livsstil
- Attraktiv utbildning och arbetsmarknad
- Ett varierat och hållbart näringsliv
- Varierat boende i attraktiva miljöer
- Bra kommunikationer
- En attraktiv destination

Kunden/brukaren i fokus- framgångsfaktorer

- Flexibla tjänster med individen i fokus

Övriga kommunala dokument av värde för översiktsplanen

Övriga viktiga dokument som används som utgångspunkter för planarbetet är

- *Miljöplan för Lidköpings kommun*, antagen juni 2017
- *Vattenplanen*, som när den är klar kommer att behandla vatten ur flera aspekter. En dagvattenhandbok ska tas fram. I denna kommer ansvarsfrågorna mellan kommunala förvaltningar att klargöras. Den kommer också att ge information till exploatörer om hur dagvattenfrågorna ska behandlas i kommunen.
- *Kulturmiljöplan*, arbete med att ta fram en sådan pågår. Planen kommer att bli ett bra framtida verktyg för bedömningar av kulturmiljöns värde i samband med planering och byggande.
- *Plan för social hållbarhet*, arbete pågår med att ta fram en sådan plan. I planen anges anger målområden, viljeinriktningar, mål och delmål för kommunens arbete med att skapa social hållbarhet på kort och lång sikt. Planen utgår från fem övergripande målområden med sikte inställt på år 2030. De fem målområdena är hälsa, utbildning, trygghet, delaktighet och inflytande samt jämlikhet.

Nationella och regionala mål av betydelse för översiktsplanen

De nationella och regionala mål som har betydelse för översiktsplanen utvecklas och redovisas i del 3. De är kortfattat:

16 nationella miljömål
Relevanta miljömål för Lidköpings kommun tas upp och stäms av mot förslagen i översiktsplanen i kapitlet Konsekvenser.

Regeringens mål omfattar
Boende och byggande, Jämställdhet Barn och unga Människor med funktionshinder och Nyanländas etablering.

De regionala målen är bl a
VG2020- strategin och Vision Västra Götaland, Målbild tåg 2035 och Regionala miljömål.

Goda kommunikationer är ett mål *Foto DS*

Vision och målbilder- inverkan på ÖP-arbetet

Visionen och målbilderna är övergripande och anger viktiga utgångspunkter för arbetet med översiktsplanen. I det inledande skedet av planarbetet har dessa vidareutvecklats och fördjupats och mynnat ut i tre utvecklingsstrategier som redovisas på följande sidor.

Regional utvecklingsstrategi
Strategin behandlar kommunens roll i regionen.

Kommunal utvecklingsstrategi
Här behandlas kommunens utveckling och förhållandet mellan staden, övriga orter och landsbygden.

Utvecklingsstrategi för staden Lidköping
Denna strategi behandlar utvecklingen av staden Lidköping.

Läckö Slott är ett betydelsefullt besöksmål i regionen
Foto Rådhuset

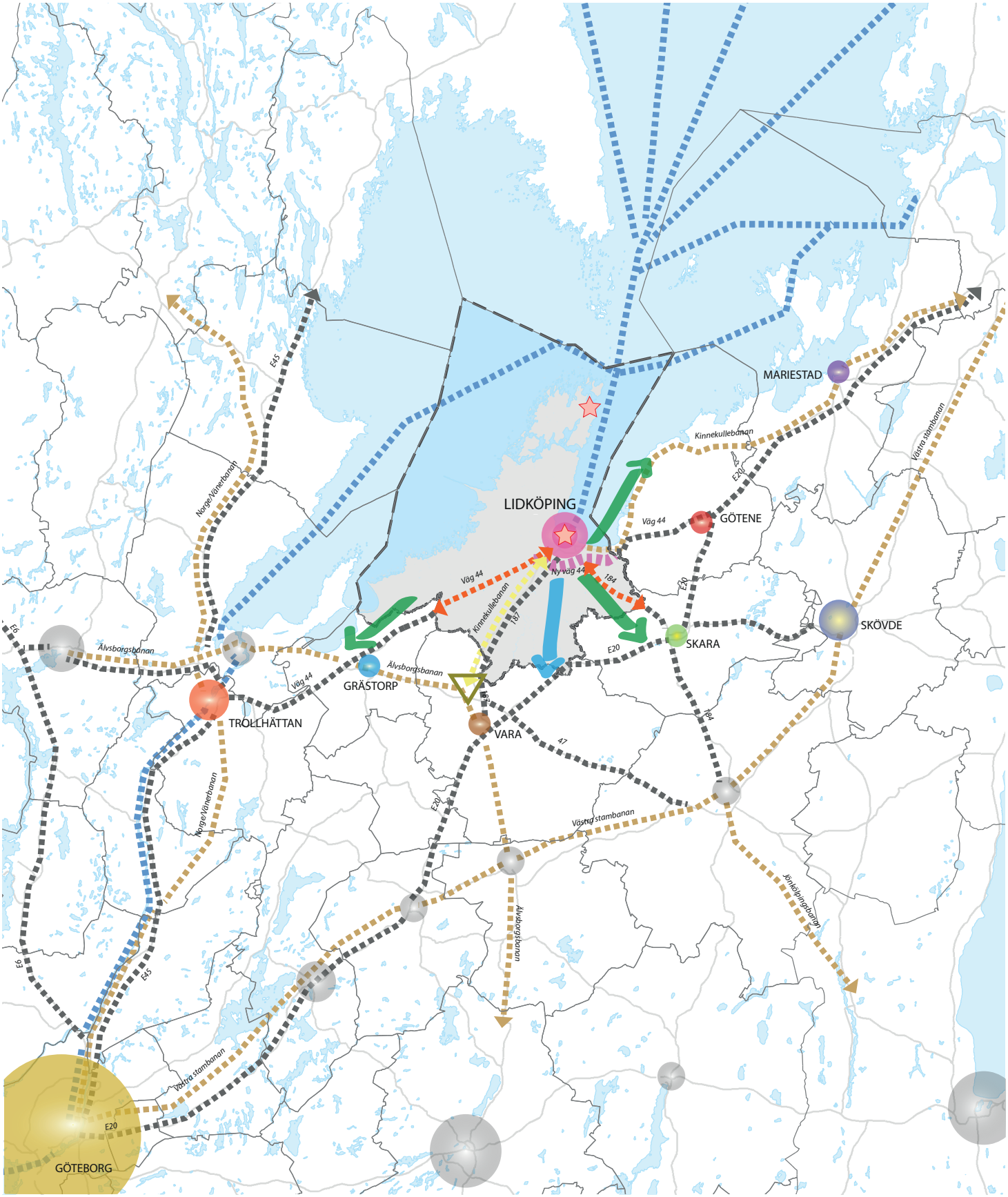

Förklaring

Staden- kommunens kärna

Rese- och pendlingssamband- arbete, utbildning, kultur

Besöksmål- Attraktiva mål för besökare från hela landet

Övergripande grönstruktur över kommungränsen

Huvudstråk

Framtida huvudstråk

Viktiga infartsleder

Sekundärstråk

Järnvägsstråk / Håkantorp

Utvecklingsstrategi- regional nivå

0 20 km

Skala 1:750 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Rådhuset Arkitekter AB

Utvecklingsstrategier

Regional utvecklingsstrategi

Lidköping - en värdefull del av Skaraborg

Lidköpings kommun har en positiv utveckling med en växande befolkning och ett rikt och skiftande näringsliv.

Staden har regional betydelse som arbets- och bostadsort, är ett attraktivt besöksmål och en naturlig handelsplats i västra Skaraborg. Staden har en egen karaktär bland annat genom läget vid Vänern. Tillsammans med andra städer och orter i Skaraborg med kompletterande karaktärer bildas en helhet som bidrar till att skapa mervärden för hela regionen.

Möjligheten att pendla för arbete eller studier får ökande betydelse. En utgångspunkt för översiktsplanen är att kommunikationerna mellan kommunen och övriga regionen ska förbättras. Bättre kollektivtrafik på regionnivå och åtgärder för en högre standard på nyckelvägar ur ett regionalt perspektiv är viktiga.

Göta älv är en särskilt viktig nationell och regional led för fartygstrafiken från Lidköpings hamn och andra hamnar i Vänern. Tungt gods fraktas från Lidköpings hamn genom Göta älv och vidare mot hamnar i Europa.

Bibehållna natur- och kulturmiljöer

Den långa kustlinjen mot Vänern och unika natur- och kulturmiljöer bidrar till livskvalité för invånarna i Skaraborg och lockar många besökare.

Natur- och kulturmiljöerna begränsas inte av kommungränsen. Vänerns stränder och vattenområden hänger åt väster samman med Dättern och Vänersnäs i Grästorps och Vänersborgs kommuner. Åt öster mot Götene kommun finns flera sammanhängande naturområden. Biosfärområdet Vänerskärgården med Kinnekulle omfattar stränder och strandnära områden i Lidköpings, Mariestads och Götene kommuner. Åsystemet som bildas av Lidan och Flian med biflöden rinner genom många kommuner innan det når Vänern.

Stadskärnan i Lidköping erbjuder handel i en attraktiv stadsmiljö. Småstadskaraktären och den värdefulla kulturmiljön gör Lidköpings centrum till ett betydelsefullt besöksmål i Skaraborg.

Läckö slott är ett annat frekventerat besöksmål i regionen. Ett besök på Läckö slott kan lätt kombineras med andra besöksmål i Lidköpings kommun samt besök av badplatser längs Vänern eller något annat besöksmål i de närliggande kommunerna.

Förbättra möjligheter att pendla och resa

Lidköpings kommun önskar förbättrade regionala kommunikationer genom att följande åtgärder genomförs:

- Upprustning och modernisering av Kinnekullebanan samt ”triangelspår” vid Håkantorp.
- Fortsatt förbifart söder om Lidköping
- Standardhöjande åtgärder på väg 44 mellan Lidköping och Götene/Källby/Filsbäck.
- Standardhöjande åtgärder på väg 44 mellan Lidköping och Trollhättan
- Standardhöjande åtgärder på väg 184 mellan cirkulationsplats och Skara

Staden har en egen karaktär *Foto Rådhuset*

Unika naturmiljöer *Foto Rådhuset*

Utvecklingsstrategin och regional planering

I Västra Götalandsregionens Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2014-2025 redovisas följande föreslagna åtgärder av betydelse för Lidköping kommun:

- *Väg 44 sträckan Lidköping - Källby ska vara färdigbyggd 2018-2019.*

Under ”högst prioriterade brister där åtgärdsvalsstudier kan påbörjas år 2019”:

- *Väg 184 mellan Lidköping och Skara*

Under ”högst prioriterade brister där åtgärdsvalsstudier kan påbörjas år 2020 eller senare”:

- *Väg 44 kvarvarande sträcka förbi Lidköping och sträckan Lidköping-Grästorp.*

Dessutom finns i planen förslag till så kallade stråkpotter vars huvudsyfte är att skapa bättre möjligheter till arbets- och studiependling i stråken med bil och kollektivtrafik, samt bidrag till kommuner för cykelvägar och trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Ett utpekat stråk är Lysekil-Uddevalla-Trollhättan-Lidköping-Skövde-Karlsborg-Askersund (vägarna 162, 161, 44, 184)

En revidering av planen ska fastläggas under 2018, och omfatta tiden 2018-2029.

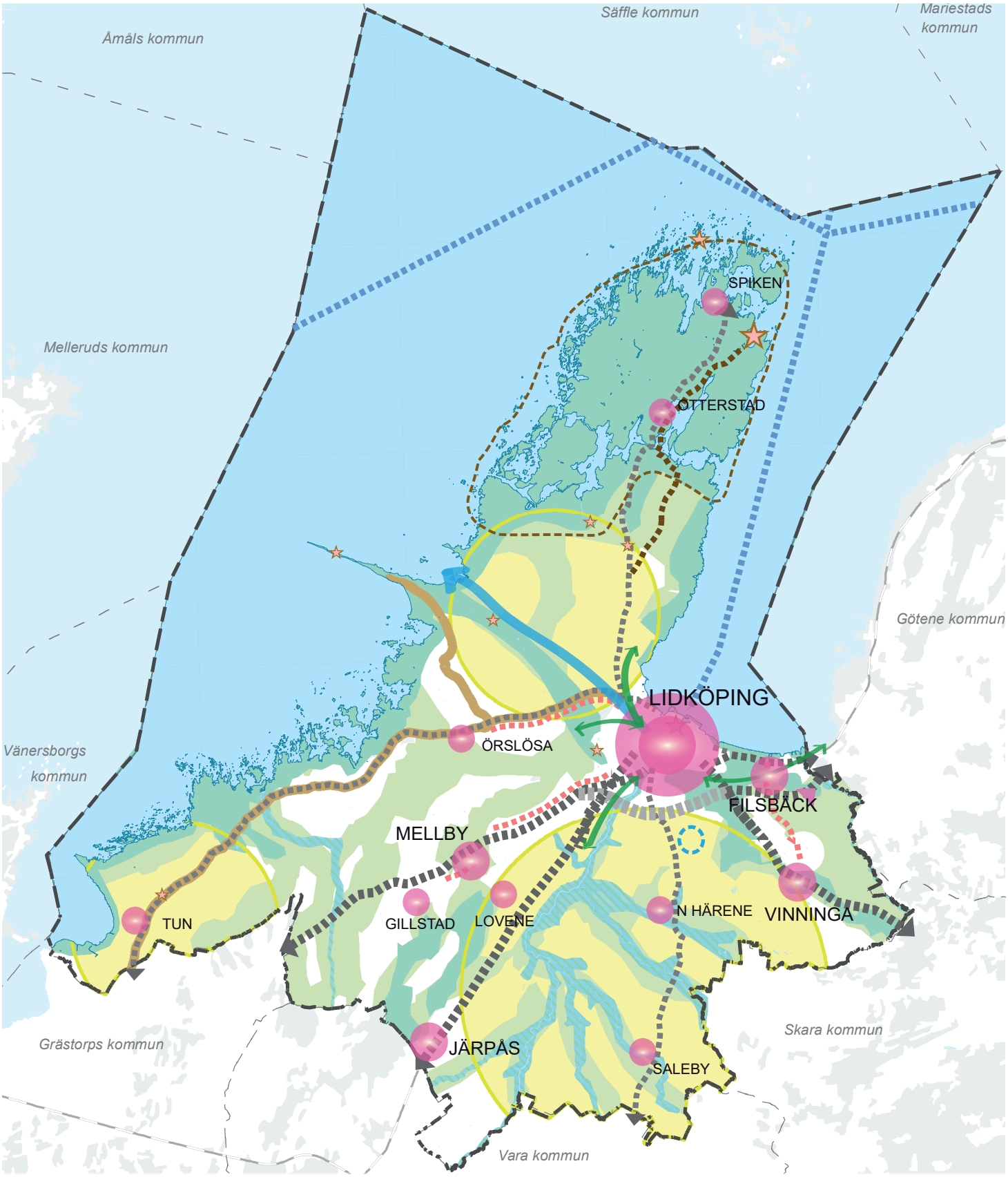

Rådhuset Arkitekter AB

Förklaring

- Staden, kärnan
- Mindre orter, noder
- Besöksnäring / Rekreation / Boende Besöksmål
- Strategiskt viktig anläggning
- Råvattenintag
- Kärnområde jordbruk
- Huvudstråk
- Sekundärstråk
- Framtida huvudstråk
- Framtida cykelstråk - boende
- Vänerslingan- besöksnäring
- Framtida cykelstråk - besöksnäring
- Övergripande grönstruktur
- Tillgång till övergripande grönstruktur för staden

Utvecklingsstrategi-kommunal nivå

0 8 km

Skala 1:250 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Utvecklingsstrategi för kommunen

Bebyggelseutveckling

Huvuddelen av bostadsbyggandet ska ske i staden. Där ska bostäder förläggas i goda kollektivtrafiklägen eller där det finns möjlighet att utöka befintliga eller tillskapa nya busslinjer. Nya tillkommande bostäder ska vara av olika typer, exempelvis flerbostadshus, villor och radhus.

Parallellt med bostadsutbyggnad behöver kommunen ge möjligheter till utveckling och nyetablering av företag i och i anslutning till staden liksom utbyggnad av den service som behövs när befolkningen växer.

De mindre orterna i Lidköpings kommun skall utvecklas. Öka bostadsbyggnation och tillgång till verksamhetsmark. Orterna Filsbäck, Järpås , Mellby och Vinninga har strategisk läge vid huvudstråk och ligger väl till i kollektivtrafiksystemet vilket ger förutsättningar för snabbare utveckling. Kommunen ser en möjlighet att, samordnat med planeringen i Götene kommun, knyta samman Filsbäck med Truve/Svanvik genom bebyggelseutveckling över kommungränsen. Hänsyn ska i detta område tas till natur- och friluftsvärden knutna till Vänerstranden.

Det mesta byggandet sker i staden *Foto DS*

Landsbygdsutveckling

Kommunens mål är att bibehålla landsbygden levande. Det ska därför finnas möjlighet till nybyggnad av bostäder också i de mindre orterna och på landsbygden utanför orterna.

Stora delar av kommunens landsbygd utgörs av jordbruksmark med aktiva jordbruk. För att säkra generationsväxlingen i jordbruket behöver nya bostäder tillkomma i anslutning till brukningsenheterna. Också andra näringsverksamheter som har landsbygden som bas behöver plats för utveckling. Översiktsplanens inriktning är att visa var och utifrån vilka principer som ny bebyggelse och nya verksamheter på landsbygden och i orterna bör tillkomma.

Håll landsbygden levande! *Foto DS*

Grönstruktur

Natur- och grönområden är värdefulla och attraktiva miljöer för boende och besökare. Viktiga gröna områden och stråk i kommunen är Vänerstranden och Kållandsö samt de stråk som bildas av Lidan, Flian och Öredalsån med omgivande odlingslandskap och vegetation. I en kommunövergripande grönstruktur kan också andra vattendrag och naturområden ingå samt dessutom värdefulla kulturlandskap och kulturmiljöer.

Genom att de gröna områden och stråk som ska ingå i en sammanhängande grönstruktur definieras i planeringen, kan avvägning mellan vad som ska bebyggas och vad som ska vara natur lättare göras. Onödiga brott i den sammanhängande grönstrukturen kan därmed undvikas.

Vänerstranden är attraktiv *Foto Rådhuset*

Infrastruktur, besöksnäring och rörligt friluftsliv

Genom successiv utbyggnad av huvudstråken för kollektivtrafik, gång- cykel- och biltrafik ska tillgängligheten från landsbygden till Lidköpings stadskärna förbättras.

Gång- och cykelvägar föreslås mellan staden och Vinninga, Mellby-Gillstad, Örslösa samt åt norr till Kålland och Kållandsö. Detta underlättar livet på landsbygden och stärker besöksnäringen.

Arbetspendling och transporter med kollektivtrafik och bil underlättas av förbättrad standard på huvudvägnätet.

Tillgängligheten förbättras *Foto DS*

Rådhuset Arkitekter AB

Utvecklingsstrategi för staden

Förklaring

Befintlig/ Planerad

- Stadskärna
- Bostäder
- Service: Handel, vård och skola
- Verksamheter
- Närrekreation och grönstråk
- Långsiktig utveckling - verksamheter
- Långsiktig utveckling - bostäder
- Viktiga infartsvägar
- Ringväg
- Framtida huvudstråk och trafikplats
- Huvudstråk
- Gång- (3 km) och cykel-avstånd (5 km) till centrum

0 1,5 km

Skala 1:250 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Utvecklingsstrategi för staden

Bebyggelsestruktur

De fysiska förutsättningarna sätter gränserna för stadens utbyggnad. Stadens avgränsas av Vänern i norr och nordöst, av Rådaåsen i väster och av jordbruksmark mot söder. Åt öster avgränsas staden av Kartåsskogen och väg 2611 (Gamla Lidköpingsvägen) samt av Filsbäcken utefter vägen. Stadens centrum ligger vid Lidans mynning mot Vänern.

Tre skogsområden- Nya stadens skog, Ågårdsskogen och Kartåsen- skiljer stadens inre delar från senare tillkomna ytterområden. Boende såväl i de inre som de yttre delarna av Lidköping har god tillgång till stora närrekreationsområden genom att skogspartierna sparats när staden byggts ut.

I centrum finns utbyggd allmän och kommersiell service med skolor, barn- och äldreomsorg och handel. Mer handel ligger väster om centrum. Handelsområdet Änghagen ligger skilt från centrum i anslutning till småindustri och verksamheter öster om Rörstrandsgatan. Här finns de större butikskedjorna representerade och också en stor livsmedelsbutik. Verksamhetsområdena är i första hand lokaliserade till stadens östra delar och i hamnområdet. En omvandling från verksamheter till bostäder planeras i hamnens västra delar.

Bebyggelseutveckling

Vänern, de stora skogs- och naturområdena, Lidköping Hovby Flygplats och väg 44 i ny sträckning söder om staden sätter gränser för stadens utbyggnadsmöjligheter.

Tidigare planering har inriktats mot en bebyggelseutveckling i Vänerns närhet. Det har resulterat i en stadsstruktur där stora delar av den nya bebyggelsen tillkommit utefter Vänerns strand norr om stadskärnan. Avståndet till stadskärnan från ytterområdena i norr är på gränsen till för långt för att det ska vara attraktivt att gå eller cykla dit. Kollektiva transportmedel eller bil är det vanligaste sättet att nå funktionerna i stadskärnan från ytterområdena.

För att uppnå kommunens mål om ökat antal kommuninvånare behöver fler bostäder byggas och ytterligare arbetsplatser tillkomma. Dessa ska enligt utgångspunkterna för planarbetet förläggas i goda kollektivtrafiklägen och bland annat tillkomma genom en anpassad förtätning av befintlig bebyggelse. Flera områden föreslås som innebär förtätning. På längre sikt behöver det också finnas en beredskap med helt nya bostads- och verksamhetsområden.

Nya områden bör inte förläggas längre från stadskärnan än 5 km, som är ett rimligt cykelavstånd mellan bostad och centrum. Ny väg 44 kommer att avgränsa stadens utbredning åt söder eftersom vägen bildar barriär. Nya områden bör sökas mellan den nya sträckningen av väg 44 och befintlig bebyggelse.

Grönstruktur

Att ha tillgång till grönska, skogar, sjöar, dammar och vattendrag har stor betydelse för människors välbefinnande och hälsa. I staden har de gröna miljöerna ofta en social funktion, där människor möts för rekreation, lek och upplevelser. Grönskan och vattnet i staden har också betydelse som klimatreglerare genom trädens koldioxidupptag och de mjuka markytornas möjlighet att reglera flödena vid regn och översvämningar. När staden växer genom förtätning är det därför särskilt

Välbesökt för handel är Rörstrandsområdet Foto DS

Bostadsbebyggelse utefter Vänerstranden... Foto Rådhuset

...och bostadsområden i mer centrala lägen byggs också Foto DS

Stråken utefter Lidan ger kvaliteter åt staden Foto DS

viktigt att se till att det inte sker på bekostnad av grönstrukturens sammanhang och kvaliteter.

Stadens stora skogsområden kommer också fortsättningsvis att till övervägande del användas för närrekreation. Många stadsdelar får då tillgång till de kvaliteter som finns i närrekreationsområdena. Grönytorna kan också användas för gång- och cykeltrafik genom staden.

Vid en framtida utbyggnad av nya verksamhetsområden och bostadsområden behöver en avvägning göras mellan att behålla de stora skogsområdena som närrekreationsområden i sin helhet eller att ta delar av grönområdena i anspråk för kommunikationer eller stad.

Tillgänglighet till Vänerns strand är också en kvalitet som är viktig att utveckla. Tillgängligheten förbättras genom att gång- och cykelbanor föreslås längs med hela stranden och saknade länkar fylls i.

Lokala parker och grönområden för lek, motion, rekreation och upplevelser har också stor betydelse för den enskilde.

Infrastruktur

Ett nytt reningsverk i Lidköping är en strategiskt viktig teknisk och miljömässig satsning för genomförandet av den bebyggelseutveckling kommunen siktar på fram till 2030. I avloppshanteringen ingår att utveckla system för att hantera dagvatten på ett miljömässigt bra sätt. Framtida vattenförsörjning, vilken behöver säkerställas genom ett nytt råvattenintag vid Vänern i västra delen av kommunen, är också en strategiskt viktig fråga.

Hamnen i Lidköping och farleden in till hamnen har en strategisk betydelse för transporter. Utbyggnaden av bostäder i centrala lägen i staden kommer att ske utan att hamnens fortsatta verksamhet äventyras.

En ny sträckning av väg 44 är en viktig förutsättning för att staden ska kunna växa på lång sikt.

Staden bortom år 2030

De mål som finns för denna planeringsperiod uppfylls i stort med en förtätning av staden. En ny fördjupad översiktsplan ska tas fram där stadens fortsatta utveckling efter år 2030 ska utredas vidare.

I vilken eller i vilka riktningar ska staden växa, hur ska trafiken i staden se ut mer i detalj när väg 44 fortsätter byggas ut och hur ska stadens närrekreationsområden användas på bästa sätt är frågor som bör redas ut i den fördjupade översiktsplanen.

Hamnen har ett strategiskt läge vid Lidans mynning mot Vänern *Foto Rådhuset*

Användning av mark och vattenområden

Planens redovisning

Planen redovisar i text och på kartor hur kommunen vill att mark- och vattenområdena ska användas i framtiden. Till planen hör en illustration över *Huvuddragen i föreslagen mark- och vattenanvändning* och en kommuntäckande karta med *Regler och rekommendationer*. Till kartorna hör förklarande text.

För staden Lidköping och de tolv orterna Filsbäck, Gillstad, Järpås, Lovene, Mellby, Norra Härene, Otterstad, Saleby, Spiken, Tun, Vinninga och Örslösa har mer detaljerade studier av markanvändningen gjorts. De redovisas på kartor med text under kapitlen ”Staden Lidköping” och ”Övriga orter” i plandokumentet.

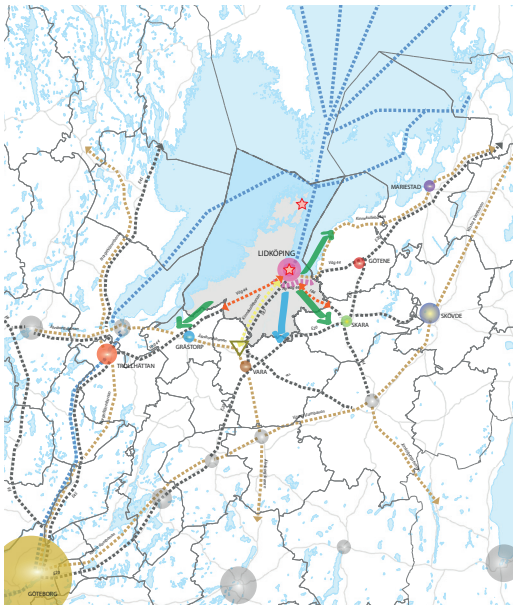

Planens huvuddrag

Utgångspunkter

Föreslagen mark- och vattenanvändning utgår från kommunens vision och strategier så som de formulerats i kapitlet ”Vision, mål och strategi” i detta dokument.

Om kommunens mål om en ökad befolkning till 45 000 invånare år 2030 ska nås innebär det en utbyggnad med ca 3500 nya bostäder i staden och på landsbygden. Övervägande del av de nya bostäderna ska tillkomma i staden, vilket innebär att det i Lidköpings stad och Filsbäck ska ges utrymme för ca 3000 nya bostäder. Resterande ca 500 bostäder kan tillkomma i övriga orter och på landsbygden.

Bebyggelsestruktur

Staden Lidköping

Staden är och förblir huvudorten i kommunen. Det är i staden som de flesta arbetsplatser ligger och där det största utbudet av handel, service och fritidsaktiviteter finns. Övervägande del nya bostäder som byggts i kommunen har tillkommit inom och i anslutning till staden, och fortsättningsvis ska också den huvudsakliga utbyggnaden av nya bostads- och verksamhetsområden ske här. Var och hur detta ska ske beskrivs i avsnittet ”Staden Lidköping”.

Övriga orter

Övriga större och mindre orter har delvis basservice och är i övrigt starkt beroende av stadens utbud av arbetsplatser, kommunikationer, utbildning, sjukvård och annan service. Av de tolv orter som redovisas på kartan ”Huvuddrag” föreslås större utbyggnad i Filsbäck, Järpås, Vinninga och Mellby än i de andra orterna.

Filsbäck ligger så nära staden att de båda orterna nästan vuxit samman. Filsbäck har förutom en egen tillgång till basservice också möjligheter att på ett enkelt sätt ta del av stadens utbud av service och kommunikationer.

Järpås och Vinninga är relativt stora orter med tillgång till basser-

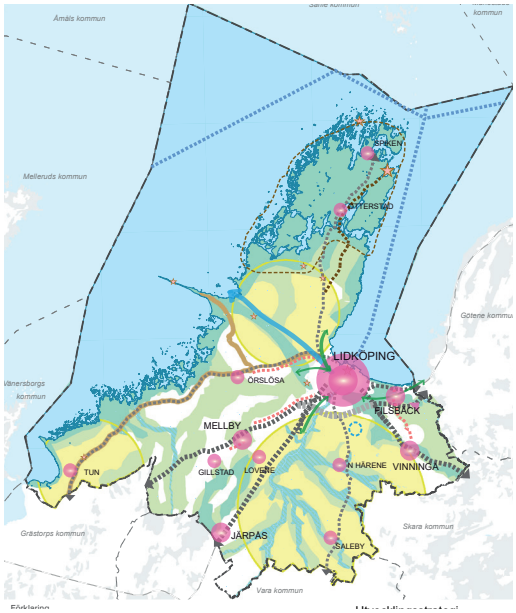

De tre utvecklingsstrategierna- den regionala, den kommunala och staden Lidköping- ligger till grund för planförslaget.

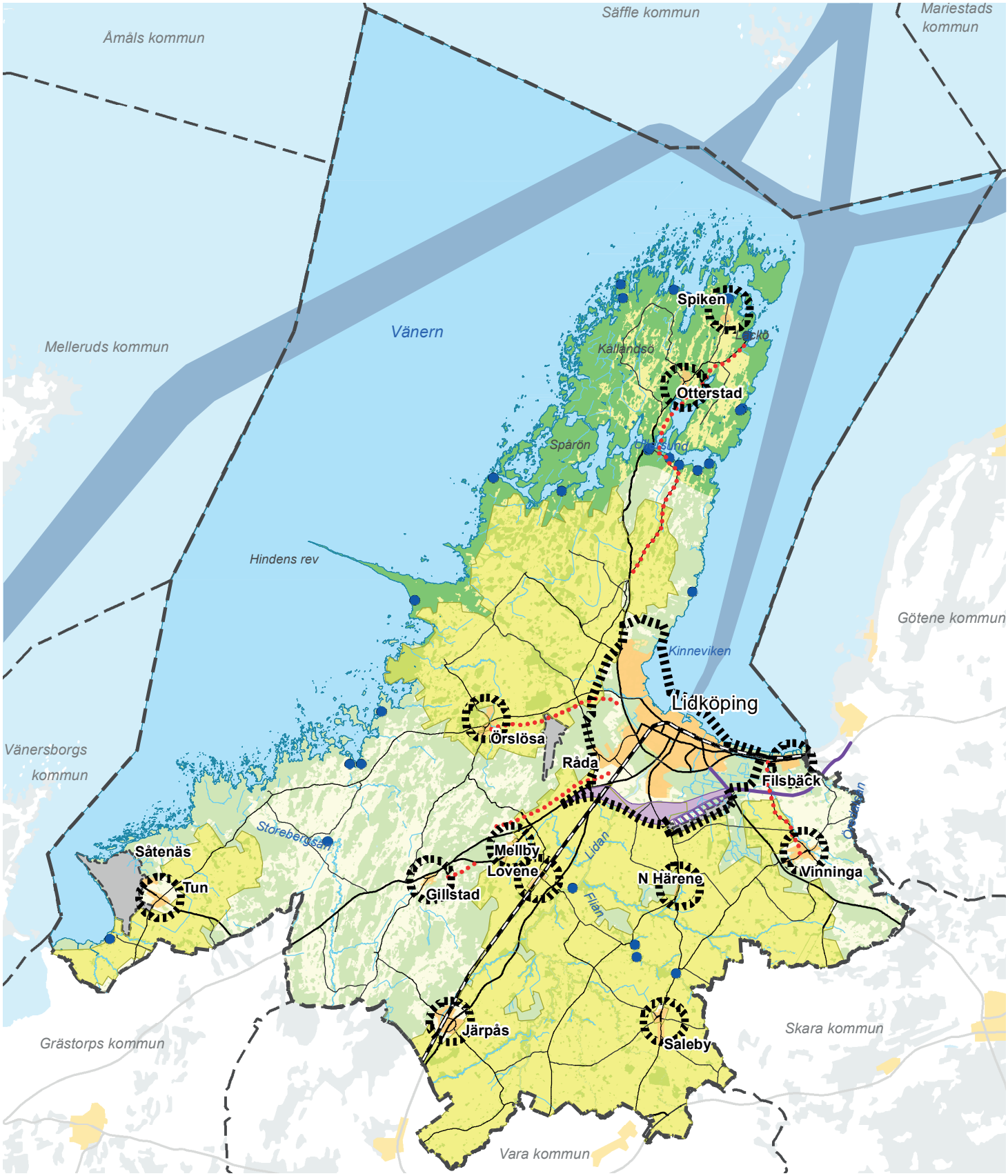

Rådhuset Arkitekter AB

Planens huvuddrag

- Bebyggelsestruktur- Tätortsbebyggelse
- Bebyggelsestruktur- Staden Lidköping
- Bebyggelsestruktur- Övriga orter
- Landsbygd - Områden med omväxlande skogs- och odlingslandskap
- Landsbygd - Område av särskilt värde för rekreation och besöksnäring
- Landsbygd - Område av stor betydelse för jordbruksnäringen
- Landsbygd- LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge)
- Trafikstruktur- Ny väg 44 / Reservat för fortsatt utbyggnad
- Trafikstruktur- Förbättrade huvudstråk / cykelvägar och cykelstråk
- Trafikstruktur- Flygplatser
- Trafikstruktur- Farled
- Övrigt tätortsnära område Nytt verksamhetsområde Hovby

Huvuddrag mark- och vattenanvändning

0 8 km

Skala 1:250 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

vice och de ligger med närhet till allmänna kommunikationer och på rimliga avstånd till arbetsplatser och service i staden.

Mellby har ett bra kollektivtrafikläge vilket gör att staden nås enkelt från orten.

I övriga orter ska finnas en beredskap för utbyggnad som möjliggör ett boende i en mindre ort för dem som heller väljer detta framför att bo i staden eller i de större orterna.

Landsbygd

Landsbygden är hela kommunens yta utanför staden och de särskilt studerade orterna. På landsbygden finns dels ett storskaligt odlingslandskap som domineras av jordbruk, dels ett mer småskaligt skogs- och odlingslandskap där också jordbruk bedrivs. På landsbygden ligger bebyggelsen glest eller i små bebyggelsegrupper. Inom landsbygden finns värdefulla natur- och kulturmiljöer som bland annat utgör basen för kommuninvånarnas rekreation och för den viktiga besöksnäringen.

Nybyggnation på landsbygden under 2000-talet har mest skett som spridd bebyggelse utanför orterna. Övervägande delen av den spridda bebyggelsen har tillkommit kustnära på Kålland och på Kållandsö, det vill säga inom områden där det finns stora natur- och kulturvärden och där det råder konkurrens om marken för t ex utveckling av friluftslivet och besöksnäringen.

Det ska finnas en fortsatt möjlighet att bygga nya enstaka bostadshus på landsbygden utanför orterna. Det gäller särskilt inom ”Områden med omväxlande skogs- och odlingslandskap”. I det öppna jordbrukslandskapet och i områden av värde för rekreation och besöksnäring är inriktningen att spridd bebyggelse ska undvikas om besöksnäringen, friluftslivet och möjligheten att bedriva jordbruk på ett effektivt sätt påverkas negativt. Se vidare under avsnittet ”Regler och rekommendationer”.

Områden med omväxlande skogs- och odlingslandskap

Områdena utgörs av ett omväxlande och småskaligt jordbrukslandskap, där jordbruksmarken är uppbruten av något högre belägna skogspartier. Byar och små grupper av bebyggelse ligger i placerade i landskapet oftast i randen mellan åker och skog så att jordbruksmarken lämnas fri från bebyggelse.

Nya enstaka bostadshus ska i första hand lokaliseras till befintliga bebyggelsegrupper och placeras så att bebyggelsemönstret inte bryts.

Område av särskilt värde för rekreation och besöksnäring

Området Kålland, Kållandsö och den västra kuststräckan söder om Hindens rev är särskilt värdefulla områden för natur- och friluftsliv. Området innehåller också flera värdefulla kulturmiljöer. Det utgör tillsammans med staden basen för besöksnäringen i kommunen med Läckö slott och Spikens fiskehamn som är värdekärnor av betydelse. Flera andra besöksmål finns i området exempelvis golfbana, vandringsleder, kaféer och restauranger.

Delar av området är skyddat genom strandskydd, naturreservat och Natura 2000. Huvudinriktningen är att ny spridd bebyggelse ska undvikas eftersom sådan riskerar att negativt påverka natur- och kulturvärdena och möjligheterna till en utvecklad besöksnäring.

Konsekvenser huvuddrag

Miljökonsekvenser

På en övergripande nivå får planförslaget inga allvarliga konsekvenser för miljön. Planförslaget bygger delvis vidare på den befintliga bebyggelsestrukturen men med ökad förtätning av bebyggelsen i staden samtidigt som orterna kompletteras med bostäder och service.

Genom att den mesta bebyggelsen föreslås tillkomma i staden, i de prioriterade orterna och i övriga orter kan transportsystemet utnyttjas på ett effektivare sätt och förutsättningarna för kollektivtrafiken kan förbättras genom att underlaget ökar. En koncentrerad bebyggelsestruktur medför en bättre hushållning med mark- och vattenresurserna än en gles och utspridd.

I staden Lidköping och i några av orterna medför den föreslagna utbyggnaden att brukningsvärd jordbruksmark måste tas i anspråk. Förutom staden gäller detta särskilt orten Vinninga. Motivet är att marken behövs för att orterna ska kunna byggas ut på lämpligt sätt. Samhällsintresset går i dessa fall före intresset att all jordbruksmark ska bevaras.

Effekterna av att ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk för bebyggelse är att markområden lämpliga för odling av livsmedel minskar. På sikt riskerar detta att få konsekvenser för möjligheten att leverera närproducerade livsmedel.

På landsbygden utanför orterna styrs bebyggelsen i första hand till områden som redan är bebyggda, där natur- och kulturvärdena inte skadas eller där värdefull jordbruksmark inte onödigtvis tas i anspråk.

Inom stora sammanhängande jordbruksområden prioriteras jordbruksnäringen så att denna kan bedrivas vidare utan inskränkningar i driften.

Rekommendationer i planen om restriktivitet mot ny spridd bebyggelse inom de natur- och kulturmiljöer som tillika är värdefulla för besöksnäringen stödjer kommunens målsättning om en hållbar bebyggelseutveckling och ökad besöksnäring.

Området runt flottiljflygplatsen i Såtenäs är starkt påverkat buller från flygplatsen,när planen startar och landar. Människor som konstant utsätts för höga bullernivåer riskerar på sikt att få försämrad hälsa.

Konsekvenser övergripande forts

Sociala konsekvenser

Målet med planförslaget är att det ska bidra till att uppfylla kommunens vision om en välkomnande och hållbar kommun.

En av strategierna för att uppnå visionen är att verka för en "Lokal utveckling i ett globalt perspektiv". De sk framgångsfaktorer som kommunen arbetar och som särskilt får återverkningar i översiktsplanens förslag är:

***Möjlighet till hållbar livsstil** – det ska vara enkelt att leva hållbart i Lidköping. Detta stöds i planen bl a genom att många av de nya bostäderna i Lidköping föreslås ligga med korta avstånd till arbetsplatser, service och grönområden för att så långt möjligt minska bilberoendet och öka benägenheten att gå och cykla.*

På landsbygden ska det finnas möjlighet att leva i ett lokalsamhälle i någon av kommunens orter med gångavstånd till skola och annan service. Där barnomsorg och skola inte finns, ska ett utbyggt gång - och cykelvägnät ge möjligheter att på ett trafiksäkert sätt ta sig till skola i Lidköping eller i någon annan närbelägen ort med skola.

Det finns gott om grönområden både på nära och på längre håll från bostadsmiljöerna. Tillgång till grönområden inom och runt staden främjar en god hälsa och bidrar till ett bättre klimat.

***Varierat boende i attraktiva miljöer** – I planen föreslås den mesta utbyggnaden av bostäder till Lidköping men också till kommunens övriga orter. Genom att förtäta och omvandla bebyggelsen i de centralt liggande stadsdelarna som t ex Hamnstaden kommer kommunen att kunna erbjuda ett mer varierat utbud av bostäder än tidigare. I Hamnstaden får många av de nya bostäderna ett centralt läge i en attraktiv miljö nära Vänern.*

Kommunen stöder också en utveckling på landsbygden. Enligt förslaget i planen ska nya bostäder kunna komma till i de flesta av kommunens större och mindre orter. Därigenom finns rika möjligheter vid val av bostadsort för dem som vill bosätta sig i kommunen.

Område av stor betydelse för jordbruksnäringen

Området utgörs huvudsakligen av bördiga slättområden där det bedrivs aktivt jordbruk. Det största sammanhängande området ligger öster om Kinnekullebanan. Sammanhängande slättområden med produktiv jordbruksmark finns också öster om Tun och på västra Kålland.

I jordbruksområdena ska jordbruket som näring prioriteras framför annan markanvändning. Den befintliga bebyggelsen ska dock kunna kompletteras med nya bostäder för t ex generationsväxling om detta kan ske utan konflikt med jordbrukets intressen.

LIS-områden

Kommunerna ska enligt PBL i sina översiktsplaner redovisa lämpliga områden där det kan betraktas som ett särskilt skäl att ta strandskyddsområden i anspråk för byggnader, verksamheter, anläggningar eller andra åtgärder som kan bidra till utveckling av landsbygden. Lidköpings kommun har i tematiskt tillägg studerat sådana områden som kan vara lämpliga för utveckling av turism och friluftsliv eller för bostäder.

Områdena beskrivs närmare i det tematiska tillägget till översiktsplanen. I denna översiktsplan föreslås ändringar i den tidigare antagna LIS-planen.

Utökningar av områden som tidigare pekats ut i LIS-planen

- Område 05 Spiken – En mindre utökning av området mot väster föreslås. Området inriktas mot turism och friluftsliv och bostäder.
- Område 07 Läckö strand – Ett mindre område söder om campingen föreslås. Området inriktas mot turism och friluftsliv.

Nya LIS-områden

- Läckö 1:7 – Området är inriktat mot turism. Området omfattar Läckö Slott med omgivningar. Området omfattas i sin helhet av detaljplan.
- Kedum – Området inriktas mot turism och friluftsliv. LIS-området syftar till att möjliggöra en utveckling av befintlig besöksverksamhet genom anläggande av ställplatser för husbilar, nybyggnad av övernattningsstugor etc.
- Ulleredsbro – Området inriktas mot turism och friluftsliv. LIS-området syftar till att möjliggöra en utveckling av befintlig turistverksamhet söder om vägen genom att nya ställplatser för husbilar, övernattningsstugor etc kan få tillkomma.
- Lovene-Skofteby – Området inriktas mot turism och friluftsliv. Området är en utveckling av antaget LIS- område Flian, där tanken är att Flians stränder ska kunna bli mer tillgängliga för olika friluftsaktiviteter.

Se vidare under avsnittet LIS-områden, där de föreslagna nya och ändrade LIS-områdena beskrivs mer detaljerat i text och kartor.

Trafikstruktur

Goda kommunikationer mellan staden/kommunen och regionen och mellan orterna och staden är en förutsättning för att målen och strategierna i planen ska uppfyllas.

I översiktsplanen betonas att Kinnekullebanan är ett transportstråk av särskild betydelse för kommunen och att standarden på banan förbättras genom olika åtgärder är prioriterat. Vidare föreslås att två av huvudstråken för bil och buss, väg 44 och väg 184 successivt byggs ut och förbättras så att arbetspendling med kollektivtrafik och med bil underlättas. En åtgärdsvalsstudie för staden bör tas fram i samverkan med Trafikverket. I de orter och byar som ligger utanför Lidköping och som har statligt vägnät är kommunens önskemål att tillsammans med Trafikverket genomföra åtgärdsvalsstudier.

Vinninga, Gillstad-Mellby, Örslösa och Järpås är de orter som kommunen i första hand prioriterar till Trafikverket för genomförande.

Förbättrade gång- och cykelstråk Filsbäck-Vinninga, Lidköping-Läckö, Lidköping-Örslösa och Lidköping-Mellby-Gillstad ger ökad tillgänglighet till staden och orterna och till besöksmålen på ett långsiktigt hållbart sätt.

Ny väg 44, reservat för fortsatt utbyggnad

En ny väg 44 mellan Skararondellen vid Lidköping och cirkulationsplatsen i Källby ersätter befintlig sträcka genom samhället Filsbäck. Vägen ska stå klar 2018-2019. Ett vägreservat finns utlagt för fortsatt utbyggnad av väg 44 förbi Lidköping stad åt väster. Detta visas på kartan.

Flygplatser

Hovby Flygplats ligger i anslutning till den nya sträckningen av väg 44. Intill flygplatsen planeras för verksamheter som bland annat kan ha anknytning till flygnäringen.

Råda flygplats är övningsflygplats för Försvarsmakten.

Skaraborgs flottiljflygplats i Såtenäs tillhör Försvarsmakten. *Se vidare i del 3 Hänsyn Totalförsvaret.*

Farled

Sjöfarten på Vänern är fortsatt viktig som del av de transportslag för gods som finns för företag i kommunen. Slussarna i bland annat Trollhättan och sjöfarten på Göta älv utgör delar av ett transportsystem som behöver fungera i sin hela längd.

Område utanför tätort

Verksamhetsområde - Hovby

Hovby föreslås som ett tätortsnära verksamhetsområde. Hovby ligger nära flygplatsen och den föreslagna utbyggnaden av väg 44. När vägen är utbyggd kommer verksamhetsområdet att ligga strategiskt både i förhållande till flygplatsen och till det regionala vägnätet samt vara lättillgängligt från staden.

Sociala konsekvenser forts

Bra kommunikationer *– Genom väl utbyggda kommunikationer underlättas ett hållbart resande inom kommunen och till mål utanför kommunen. Kommunen vill därför att det satsas både på vägnätet och på Kinnekullebanan. Därmed kan också de kollektiva transporterna förbättras. Likaså föreslås i planen att gång- och cykelvägnätet mellan och inom orterna ska byggas ut. Kommunen råder dock inte över i vilken takt och i vilken omfattning detta kan ske. Kommunen måste prioritera åtgärderna i konkurrens med andra önskemål i regionen.*

En attraktiv destination *– Besöksnäringen i kommunen är främst uppbyggd kring de höga natur- kultur- och friluftsvärdena. Ett bevarande och en utveckling av dessa värden främjar därför besöksnäringen. I översiktsplanen betonas betydelsen av att undvika åtgärder på Kålland och Kållandsö som riskerar att skada natur- och kulturvärdena och försvåra utvecklingen av besöksnäringen.*

Ekonomiska konsekvenser

Om översiktsplanen ska genomföras enligt förslaget innebär det stora ekonomiska åtaganden för kommunen och för samhället i övrigt. Utbyggnaden och investeringarna kommer dock att göras under lång tid.

Utbyggnadstakten av det allmänna vägnätet styrs av innehållet i den regionala infrastrukturplanen för transporter. Denna styrs i sin tur av nationell tilldelning av medel för infrastrukturen. Kommunen använder översiktsplanen som ett av underlagen för att visa prioriterade önskemål. Åtgärder som inte finns med i den regionala planen som t ex delar av gång- och cykelvägnätet eller andra brister i trafiknätet kan komma till stånd genom egen eller viss samfinansiering mellan Trafikverket och kommunen.

Ökat antal invånare, fler bostäder och nya utbyggnadsområden kräver kommunala investeringar i skolor och förskolor, liksom också i äldreomsorg och i bostäder för unga och äldre.

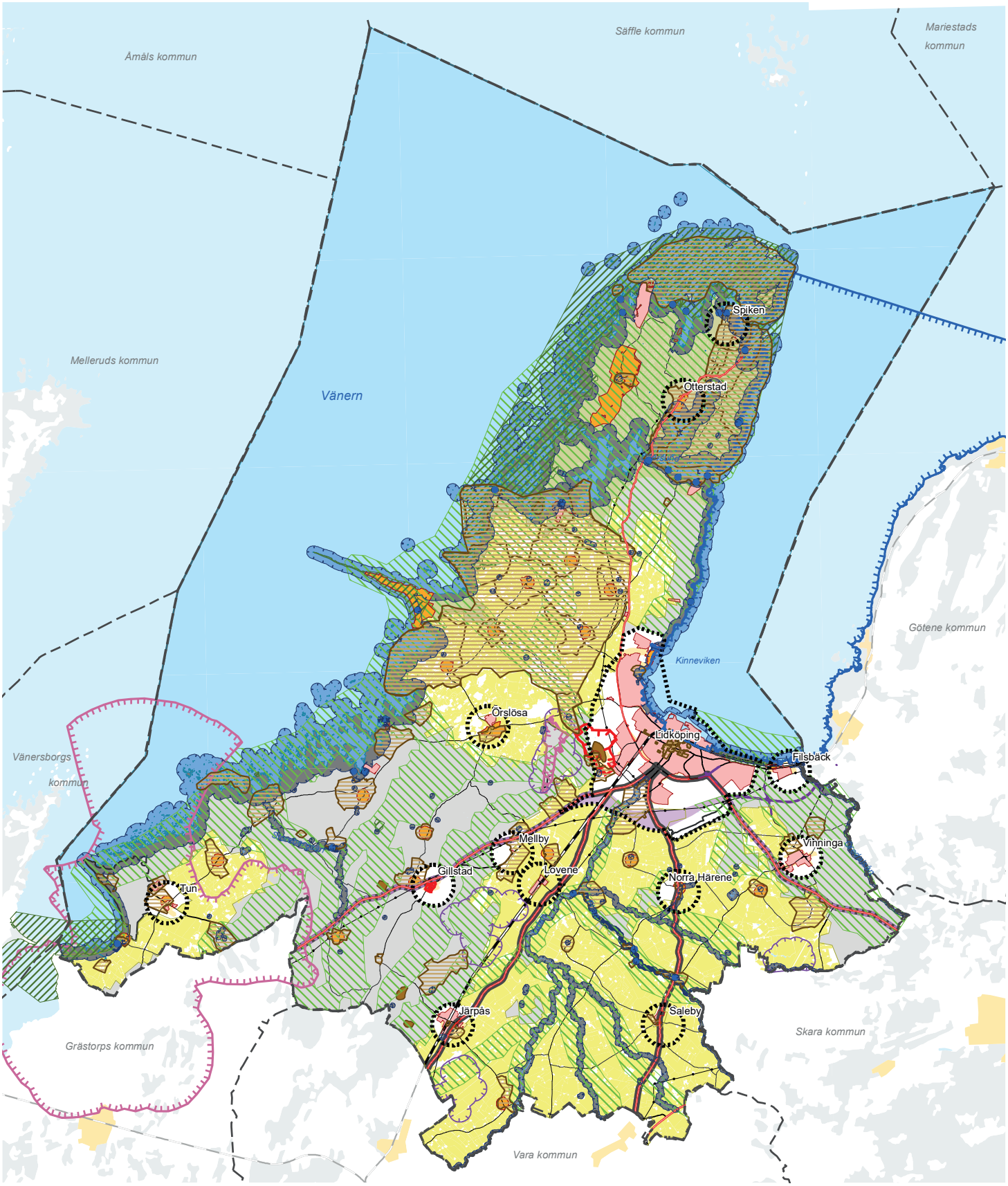

Rådhuset Arkitekter AB

Regler och rekommendationer

Regler

- Område med detaljplan (PBL)
- Område med områdesbestämmelser (PBL)
- Natura 2000 (MB 7 kap)
- Naturreservat (MB 7 kap)
- Strandskydd (MB 7 kap) Vattenområde / Landområde
- Vattenskyddsområde (MB 7 kap)
- Tillståndspliktig zon 30 meter (VL)

Rekommendationer

- Område för tätortsutveckling och tätortsnära verksamheter Lidköping
- Område för tätortsutveckling, övriga orter
- Område där det råder konkurrens om marken Kålland och Kållandsö
- LIS-områden
- Områden för jordbruk
- Landsbygdsområde
- Område med stora värden för natur och friluftsliv
- Område av värde för kulturmiljövården
- Influensområde Såtenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats
- Vägar av intresse för Försvaret
- Område för flygverksamhet
- Område för täktverksamhet
- Reservat för länsväg 44 / Ny väg 44
- Väg där standardhöjande åtgärd föreslås på sikt
- Vindkraftsanläggningsreservat och omland som riskerar bullerstörning
- Föreslaget vattenskyddsområde

0 6 km

Skala 1:180 000 i A3-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Regler och rekommendationer

Definitioner

I detta avsnitt med tillhörande karta visas dels gällande regler och bestämmelser, dels rekommendationer för hur man i kommunen ska förhålla sig vid förfrågningar om nybyggnad och planläggning och andra förändringar i mark- och vattenanvändningen.

Regler

Regler är juridiskt fastlagda föreskrifter och bestämmelser i lagar som plan- och bygglagen, miljöbalken, kulturmiljölagen och andra lagar som reglerar plan- och byggväsendet. Kommunen måste ta hänsyn till de gällande reglerna vid beslut om bygglov och planläggning i områden som omfattas av detaljplaner, naturreservat etc.

Rekommendationer

Rekommendationer är politiska ställningstaganden som visar hur kommunen i översiktsplanen förhåller sig till mark- och vattenanvändningen i kommunen. Rekommendationer för markanvändningen ska i första hand finnas som vägledning vid beslut i områden utanför detaljplan och områdesbestämmelser. Rekommendationerna redovisas dels som generella rekommendationer för hela kommunen, dels för avgränsade mark- och vattenområden som redovisas på kartan.

Flera regler eller rekommendationer i samma område

I översiktsplanen föreslås rekommendationer för markområden där regler enligt annan lagstiftning gäller, exempelvis område inom strandskydd och område med naturreservat. Vissa områden berörs av fler än en rekommendation.

Regler enligt plan- och bygglagen PBL

Område med detaljplan

Bebyggelsen i kommunens tätorter och i många av de mindre orterna regleras i detaljplaner. Äldre stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller som detaljplaner. I detaljplanerna reglerar kommunen hur mark och vatten ska användas och hur bebyggelsen ska se ut. Utbyggnad och förändringar ska ske enligt respektive detaljplans bestämmelser så länge detaljplanen inte ändras.

Område med områdesbestämmelser

Kommunen kan anta områdesbestämmelser för ett område som inte omfattas av detaljplan. Områdesbestämmelser ger, till skillnad från detaljplan, inte någon byggrätt. De kan t ex reglera bebyggelsens utformning i kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer. Lidköpings kommun har antagit områdesbestämmelser för att skydda bebyggelsen i ett antal kulturhistoriskt värdefulla kyrkbyar. Områdesbestämmelserna handlar om utökad lovplikt så att utformning, färgsättning etc kan prövas i bygglov.

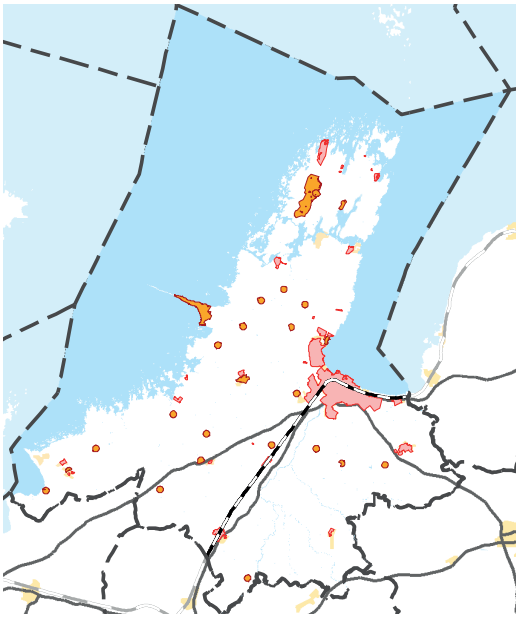

Gällande detaljplaner och områdesbestämmelser
Rött/rosa är detaljplaner. Brunt/orange är områdesbestämmelser.

Kartan på motstående sida ligger som en nedvikt A3-karta i rapporten. Den visas här förminskad som orientering till texten.

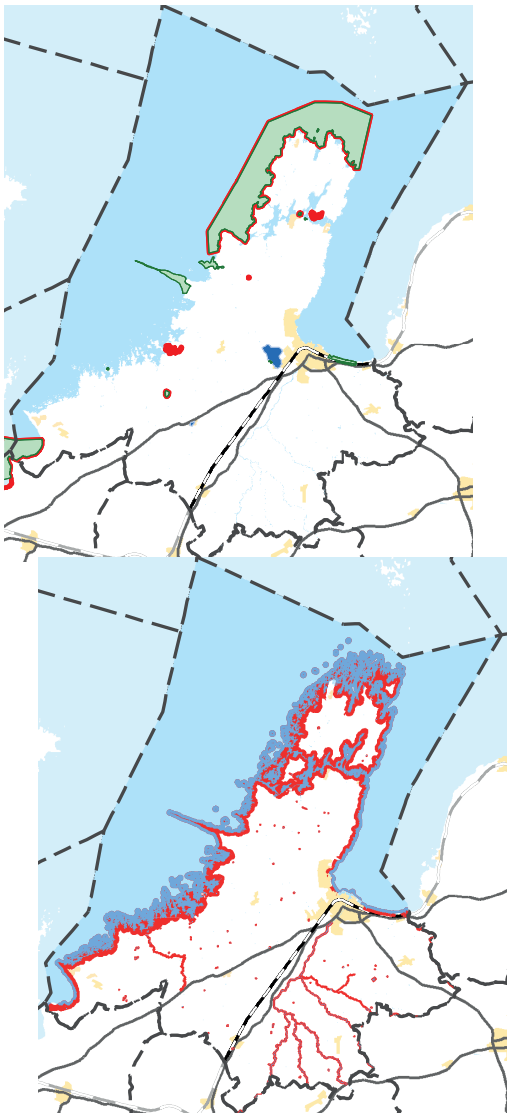

Den övre kartan visar Natura 2000- områden med röd linje, naturreservat i grönt och vattenskyddsområden i blått. Nedre kartan visar strandskyddsområden i vatten och på land.

Regler enligt miljöbalken MB

Natura 2000- områden MB 7 kap 27-29 §§

Det krävs länsstyrelsens tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000- område. Detta kan också gälla åtgärder utanför Natura 2000- området som riskerar att ge en betydande påverkan. Åtgärder som kan skada ett Natura 2000- område får inte utföras.

I Lidköpings kommun finns sju Natura 2000- områden.

Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Naturmiljö.*

Naturreservat MB 7 kap 4-8 §§

I Lidköpings kommun finns åtta naturreservat och ett naturreservat som också berör Grästorps kommun. Det finns även tre naturvårdsområden som enligt övergångsbestämmelser i miljöbalken är att betrakta som naturreservat.

Särskilda föreskrifter gäller för naturreservaten. Länsstyrelsen kan, om det finns särskilda skäl, ge dispens till att utföra åtgärder i strid mot föreskrifterna.

Omvandling av ett av naturvårdsområde till naturreservat pågår för området: ”Kållands skärgårdars naturvårdsområde”.

Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Naturmiljö.*

Strandskydd 7 kap 13- 18 §§

Strandskydd gäller vid kommunens sjöar och vattendrag.

För Vänern är det generella strandskyddet utvidgat till 300 meter. Runt Lidan och andra vattendrag är strandskyddet 100 meter på ömse sidor vattendraget. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Naturmiljö.*

Strandskyddet berörs av planens förslag i de områden som kommunen har pekat ut som LIS-områden. Se vidare under avsnittet *LIS-områden.*

Vattenskyddsområde 7 kap 21-22 §§

Vattenskyddsområden är till för att skydda en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Vattenskyddsområden finns på Råda ås och i Gillstad. Arbete med ett nytt vattenskyddsområde i Kinneviken pågår.

Särskilda föreskrifter gäller i inre och yttre skyddszoner runt vattenskyddsområden.

Regler enligt kulturmiljölagen KML

Fornlämningar 2 kap KML

Fornlämningar visas inte på karta *Regler och rekommendationer*. Det är förbjudet enligt 2 kap KML att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Länsstyrelsen prövar ansökningar om tillstånd att undersöka och ta bort fornlämningar. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Kulturmiljö.*

Byggnadsminne 3 kap KML

Byggnadsminnena visas inte på karta *Regler och rekommendationer*. I kommunen finns nio byggnadsminnen, varav två är statliga byggnadsminnen. Läckö kungsgård och slott är det ena och Navens fyr det andra. För dessa gäller särskilda skyddsföreskrifter utfärdade av länsstyrelsen. Se vidare *Del 3 Hänsyn - Kulturmiljö.*

Kyrkliga kulturminnen 4 kap KML

Samtliga kyrkobyggnader som uppförts innan 1940 och sådana kyrkobyggnader som tillkommit efter 1939 och som Riksantikvarieämbetet beslutat har högt kulturhistoriskt värde, får enligt 4 kap KML inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd från länsstyrelsen.

Regler enligt väglagen

Utökad tillståndsplikt

Generellt gäller bebyggelsefritt avstånd på 12 meter på ömse sidor statliga vägar. För vägarna 44, 184, 187, 2578, 2602 och E20 gäller utökad tillståndsplikt på 30 meter enligt väglagens § 47. Inom ett avstånd av 30 meter på ömse sidor vägområdet får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Den utökade tillståndsplikten gäller utanför detaljplanelagt område längs aktuella vägsträckor.

Generella rekommendationer

Allmänt

De generella rekommendationerna är inte områdesbundna utan gäller allmänt inom kommunen vid prövning av bygglov och förhandsbesked utanför områden med detaljplan och som underlag då detaljplaner upprättas. De grundas på kommunala ställningstaganden i olika beslut, på tillämpningar av lagstiftningen och på rekommendationer från andra myndigheter. De kan behandla önskade kvaliteter i bebyggelsemiljön, tillgänglighetsaspekter, hälsa- och säkerhetsfrågor som hantering av buller och farligt gods eller hantering av bebyggelse inom områden där det finns risk för översvämning vid höga vattenstånd.

Prövning i områden utanför detaljplan och områdesbestämmelser

Vid prövning av bygglov och förhandsbesked för nytillkommande bebyggelse utanför detaljplan, ska lokaliseringsprövning ske utifrån allmän lämplighetsbedömning enligt 2 kap PBL och rekommendationerna i denna översiktsplan.

Vid lokaliseringsprövningen ska också beaktas allmänna intressen som möjligheterna att lösa vatten- och avlopp, trafiksäkra tillfarter etc. Dessutom ska byggnader utformas och placeras med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen samt så att de inte medför fara eller olägenheter för omgivningen.

Djuranläggningar

Bedömning av avstånd mellan djuranläggningar och bebyggelse görs för varje enskilt fall i den aktuella planerings- och bygglovssituationen. Verksamhetens art och omfattning, lokala förhållanden som vind, topografi och vegetation och vilken typ av bebyggelsemiljö som planeras är parametrar att ta med i planeringen.

Trafikbuller från väg och järnväg

Kommunen tillämpar förordning (2015:216, ändrad 2017:359) om trafikbuller vid bostadsbyggnader för vägtrafikbuller och buller från spårbunden trafik vid nybyggnad av bostäder. Se vidare i *del 3 Hänsyn - Hälsa och säkerhet.*

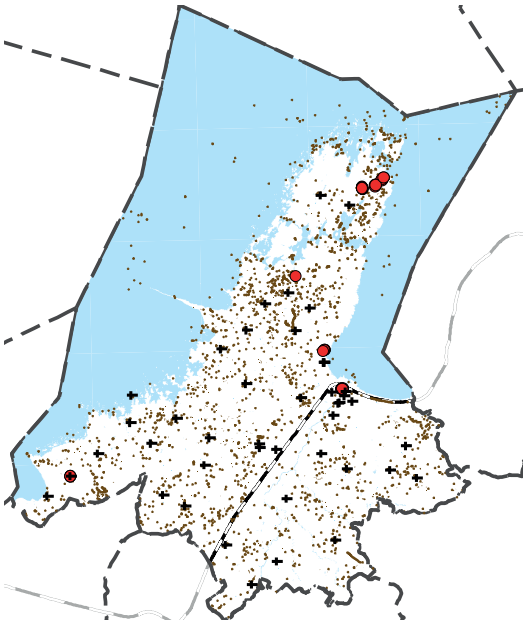

Byggnadsminnen redovisas med röd prick och objekt i fornlämningsregistret med brunt. Kyrkor visas med en korsmarkering. Information om fornlämningar finns på Riksantikvarieämbetets hemsida och tjänsten fornsök.

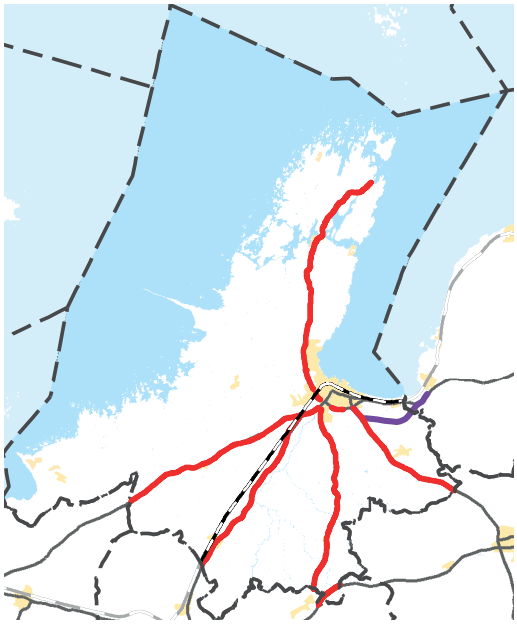

Vägar med utökad tillståndsplikt på 30 meter (Röd linje)

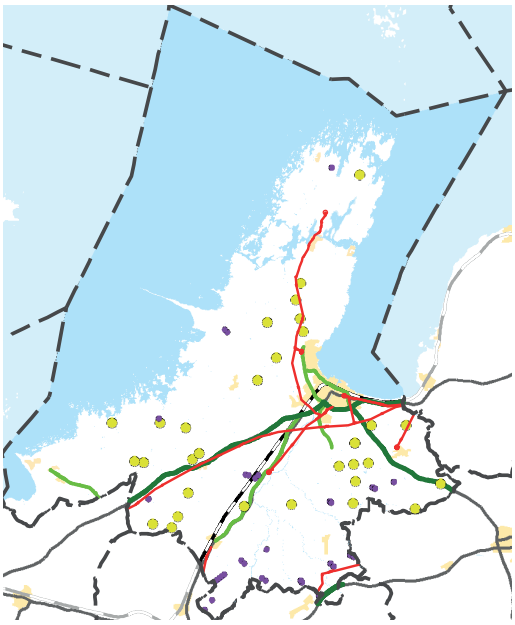

Transportleder för farligt gods är markerade med grönt. Mörkgrönt visar primära transportleder och ljusgrönt sekundära. Djuranläggningar med mer än 100 djurenheter visas med gul prick, vindkraftverk med lila prick och regionkraftledningar med röd linje. Kinnekullebanan visas med streckad linje.

Anvisningar gällande planläggning vid Kinnekullebanan

En överenskommelse mellan Trafikverket, länsstyrelsen och kommunen har gjorts gällande Kinnekullebanan. Där sägs följande:

En kvalitativ beskrivning av de befintliga riskerna samt vilka risker som sannolikt kan uppstå i framtiden ska göras. Konsekvenserna av olika typer av olyckor ska beskrivas.

Någon kvantitativ riskbedömning behöver inte göras.

Åtgärder för att förhindra de vanligaste typerna av olyckor med farligt gods ska beskrivas.

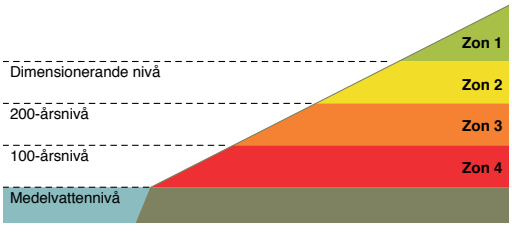

Faktablad Vänern - underlag till rapporten Stigande vatten. Översvämningszon 1 till 4. För att beräkna översvämningszoner utgår man från 100-årsnivån, 200-årsnivån och högsta dimensionerande nivå i ett framtida klimat.

Buller från vindkraftverk

Kommunen tillämpar Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller som innebär 40 dB vid bostad och 35 dB vid planlagd fritidshusbebyggelse.

Transporter med farligt gods

Kommunen tillämpar länsstyrelsens rekommenderade riskbedömningsavstånd på 150 meter från vägens kant vid planering och prövning av bebyggelse i anslutning till transportleder för farligt gods.

På Kinnekullebanan transporteras inget farligt gods. Eftersom det inte råder något förbud mot sådant gods på banan måste hänsyn tas till eventuella framtida farligt godstransporter då detaljplaner för ny bebyggelse upprättas utefter banan. Trafikverket har gett kommunen anvisningar om vad som krävs vid bedömning av riskerna.

Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Hälsa och säkerhet.*

Rekommenderat avstånd till järnväg (Kinnekullebanan)

Kommunen tillämpar Trafikverkets rekommendation om ett minsta avstånd om 30 meter mellan bebyggelse och spårmitt på yttersta spåret vid prövning av bebyggelse utanför detaljplan.

Då detaljplan upprättas ska också Trafikverkets anvisningar för avstånd till farligt godsled tillämpas.

Kraftledningar

Kommunen tillämpar försiktighetsprincipen och rekommenderar att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas stadigvarande inte ska överstiga 0,4 mikrotesla. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Hälsa och säkerhet.*

Geoteknik och skredrisker

Vid planering och nybyggnad ska de geotekniska förutsättningarna alltid beaktas, både avseende risk för människors säkerhet, som ras och skred och avseende risk för skador på byggnader, exempelvis sättningar. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Hälsa och säkerhet.*

Översvämning och höga vattenstånd

Vid planering och prövning av bygglov inom områden som riskerar att översvämmas vid höga vattenstånd i Vänern ska rekommendationerna i Länsstyrelsens rapport ”Stigande vatten” om olika zoner och den dimensionerande höjden för Lidköping i tillhörande faktablad följas.

I övriga områden där risk för högt vatten finns vid planering och prövning av bygglov behöver frågan utredas för varje område. Detta beror bland annat på att vinduppstuvningseffekten kommer vara olika beroende var på Vänerkusten planeringen eller prövningen sker.

Kommunen tillämpar också en skyfallsmodell i planeringen där effekterna av 100- och 200- årsregn simuleras. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Hälsa och säkerhet.*

Områdesvisa rekommendationer för mark- och vattenområden

Område för tätortsutveckling och tätortsnära verksamheter Lidköping

Nuvarande och föreslagen mark- och vattenanvändning redovisas på karta och text i avsnittet *Staden Lidköping*.

All förändrad markanvändning ska prövas i detaljplan. En fördjupad översiktsplan som visar stadens utbyggnad på lång sikt ska tas fram.

Område för tätortsutveckling, övriga orter (tolv orter)

Nuvarande och föreslagen mark- och vattenanvändning redovisas på kartor med tillhörande text i avsnittet *"Övriga orter"*.

För varje ort har en bedömning gjorts kring vilka krav som ska ställas för vidare utbyggnad. För de flesta orter är rekommendationen att ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan. Om en bedömning görs att detaljplan är uppenbart onödig kan undantag medges.

Område där det råder konkurrens om marken- Kålland och Kållandsö

Området Kålland och Kållandsö är särskilt värdefullt för natur- och friluftsliv och för utvecklingen av besöksnäringen i kommunen. I området som är attraktivt för friluftsliv, besöksnäring och bostäder råder konkurrens om marken. Spridd bostadsbebyggelse som riskerar att påverka natur- och kulturvärdena negativt har tillkommit.

I området ska natur- och friluftsliv och anläggningar för besöksnäringen prioriteras framför annan markanvändning. Restriktivitet ska iakttas vid prövning av nya bostäder annat än sådana som ligger samlade i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper och inte påverkar natur- och kulturvärdena eller det öppna odlingslandskapet. En ny fördjupning för Kållandsö och norra Kålland bör tas fram.

LIS-områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge

Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen – Landsbygdsutveckling i strandnära läge – har antagits 2015. Områdena beskrivs i tillägget.

LIS-område för landsbygdsutveckling i strandnära läge, tillägg till antagen plan

Utöver de områden som finns i antaget tillägg föreslås revideringar och helt nya områden tillkomma.

Område 05 Spiken, och Område 07 Läckö strand föreslås bli ändrade i förhållande till antagen LIS-plan.

Områdena Läckö 1:7, Kedum, Ulleredsbro och Lovene Bro-Skofteby föreslås som helt nya LIS- områden.

Se vidare under "Planens huvuddrag" och i avsnittet "LIS-områden"

All ny bebyggelse ska prövas i detaljplan.

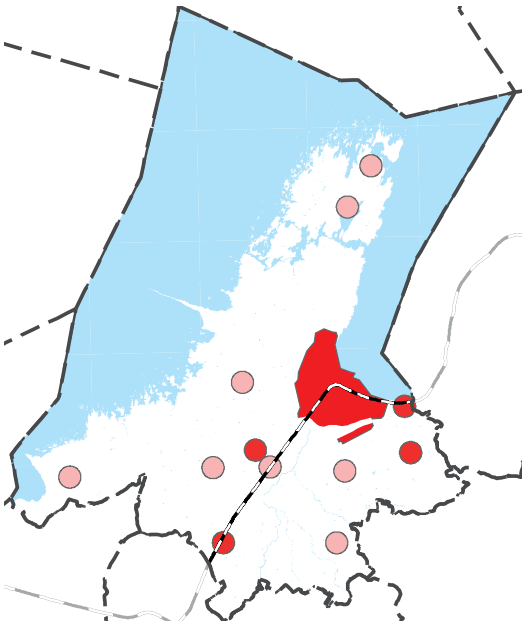

Områden för tätortsutveckling, de mörkare cirklarna visar Järpås, Vinninga, Mellby och Filsbäck.

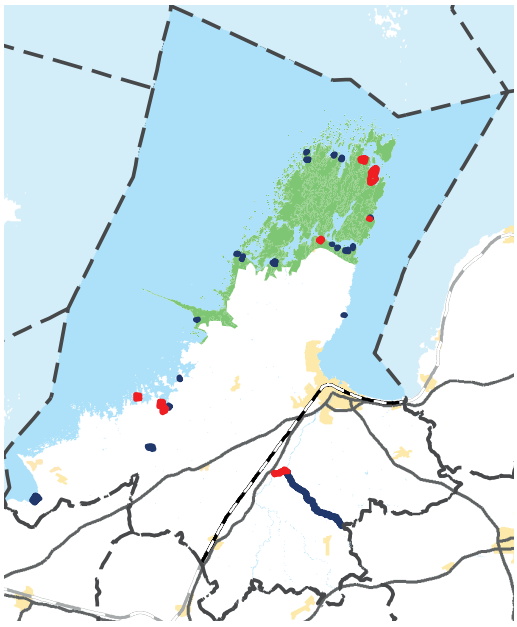

Område där det råder stor konkurrens om marken på Kålland och Kållandsö redovisas i grönt. LIS-områden redovisas i blått. Röd färg visar föreslagna nya eller förändrade LIS-områden.

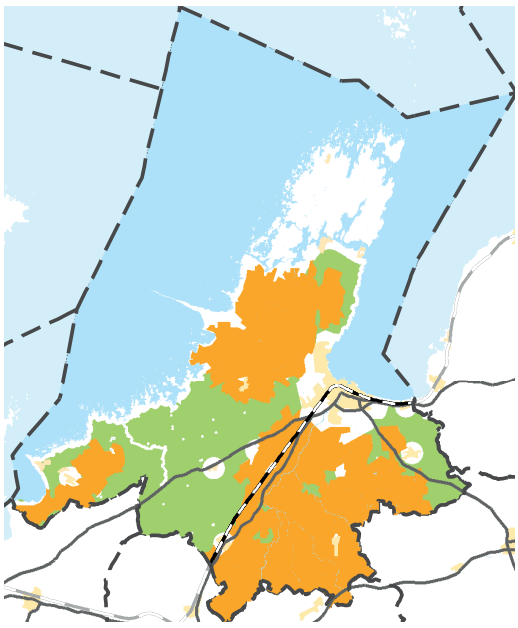

Orange färg visar sammanhängande områden för jordbruk och grön färg visar övriga "landsbygdsområden".

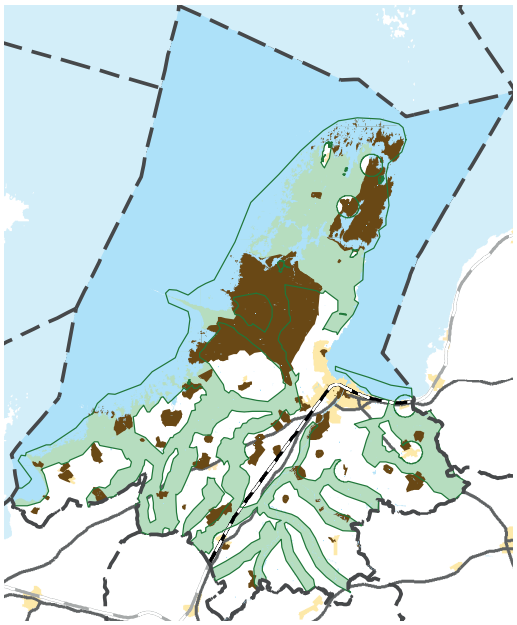

Områden med stora värden för natur och friluftsliv visas med grönt och områden av värde för kulturmiljövården med brunt.

Områden för jordbruk

Områdena är sammanhängande jordbruksområden med aktiv jordbruksproduktion. I jordbrukslandskapet finns också bebyggelse och skogspartier.

I jordbruksområdena ska jordbruket som näring prioriteras framför annan markanvändning. Åtgärder och ny bebyggelse som försvårar jordbruksverksamheten ska undvikas så långt möjligt.

Nya enstaka bostäder kan prövas efter allmänna lämplighetsprinciper. Generationsväxling i jordbruket är ett särskilt skäl.

Orter och småorter inom jordbruksområden ska kunna utvecklas på jordbruksmark om inga andra alternativ finns.

Landsbygdsområde

Omväxlande åker-, betes- och skogsmark med enstaka eller mindre grupper av bostäder. Nya enstaka bostäder och mindre bebyggelsegrupper kan prövas utan detaljplan i anslutning och som komplettering till befintlig bebyggelse. Bebyggelsen bör placeras så att befintligt vägnät kan nyttjas. Vidare bör ny bebyggelse placeras i randen mellan jordbruksmark och annan mark eller på höjdpartier så att jordbruksdriften inte försvåras. Dessa områden berörs ofta av flera rekommendationer.

Område med stora värden för natur- och friluftsliv

Område som ingår i "översiktlig grönstruktur". I områdena ingår dels skyddade områden med dokumenterade höga naturvärden, dels andra områden med natur- och friluftsvärden. Områdena är valda så att en sammanhängande grönstruktur (där bland annat vattendrag och Vänerkusten ingår) ska uppnås.

Inom områdena ska restriktivitet mot ny bebyggelse och anläggningar iakttas som kan riskera att de sammanhängande stråken bryts. Områdena överlappar delvis områden med aktivt jordbruk. Där jordbruk bedrivs ska denna markanvändning prioriteras.

Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Grönstruktur.*

Område av värde för kulturmiljövården

Områdena innehåller varierade kulturlandskap, kulturhistoriskt intressant bebyggelse och värdefulla kultur- och fornlämningsmiljöer. Fem områden är av riksintresse för kulturmiljövård. Dessa och ett antal andra områden (102 områden) ingår i kommunens nuvarande kunskapsunderlag (Bygd i arv samt Tidernas Lidköping) för bedömning av kulturmiljövärden. En ny kulturmiljöplan ska tas fram.

För 26 kulturhistoriskt värdefulla kyrkbyar finns områdesbestämmelser framtagna.

Inom många områden är sannolikheten stor att finna fornlämningar. Arkeologiska undersökningar kan komma att krävas i samband med prövning av lov för nybyggnad.

Hänsyn ska tas till landskapets och bebyggelsens karaktär och till övriga värden i kulturmiljön vid val av tomtplats och vid nybyggnad, om- och tillbyggnad och andra förändringar inom eller i anslutning till områden och byggnader med utpekade kulturvärden. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Kulturmiljö.*

Influensområde Såtenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats

Område som utgör influensområde på grund av buller, säkerhet eller annan aspekt som rör Såtenäs flottiljflygplats. Inom influensområdet gäller att ny bebyggelse ska prövas restriktivt och att alla plan- och bygglovsärenden ska remitteras till Försvarsmakten. Enligt bestämmelser i 9 kap 4d PBL ska bygglov sökas för alla åtgärder som enligt PBL normalt är bygglovsbefriade. Se vidare i *del 3 Hänsyn -Totalförsvaret*.

Vägar av intresse för försvaret

Försvarsmakten ska ges möjlighet att yttra sig i ärenden som berör och kan påverka vägarna 44, 184, 187 och 2602 med tillhörande infrastruktur.

Stoppområde för höga objekt och MSA-ytor

Hela kommunen ligger inom stoppområde för höga objekt. Stoppområdet innebär att utanför sammanhållen bebyggelse får höga objekt som master och vindkraftverk som överstiger 20 meter inte uppföras. Inom sammanhållen bebyggelse får höga objekt som överstiger 45 meter inte uppföras.

Om byggnadsverk uppförs som är över 20 meter inom (eller utanför) sammanhållen bebyggelse ska samråd ske med flygplatser som ligger inom en radie av 60 km eftersom MSA-ytorna (Minimum Sector Altitude, det vill säga lägsta publicerade flyghöjd inom ett väderstrecksberoende sektorsintervall) kan beröras.

Område för flygverksamhet

Områdena utgörs av avgränsningen för Hovby flygplats. Flygverksamheten regleras av miljötillstånd. Vid prövning av ny bebyggelse i flygplatsens närhet ska hänsyn tas till det buller som verksamheten kan komma att generera. Försvarsmakten ska ges möjlighet att yttra sig gällande ärenden som påverkar Hovby flygplats med tillhörande infrastruktur.

Område för täktverksamhet

Tre bergtäkter och en grustäkt Råda Ås redovisas. Vid prövning av ny bebyggelse i anslutning till täkterna ska hänsyn tas till buller och vibrationer från respektive täktverksamhet. Se vidare i *Del 3 Hänsyn - Areella näringar.*

Reservat för länsväg 44 / Ny väg 44

Ny väg 44 mellan Skararondellen vid Lidköping och cirkulationsplatsen i Källby ska stå klar vid årsskiftet 2018-2019. Ett vägreservat finns utlagt för fortsatt utbyggnad av väg 44 förbi Lidköping stad åt väster.

Inga anläggningar eller bebyggelse som kan förhindra en ändamålsenlig utbyggnad av vägen får tillkomma. Ny bebyggelse eller annan förändrad markanvändning inom reservatsområdet ska prövas restriktivt innan vägens slutliga läge avgjorts.

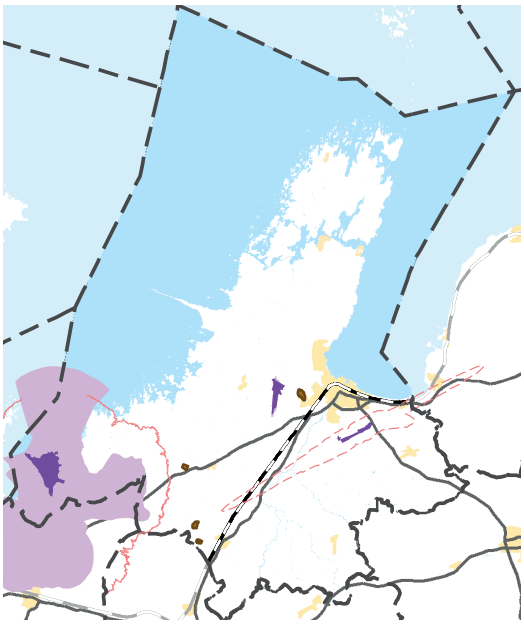

Områden där flygverksamhet pågår. (Mörk lila) Influensområden runt Totalförsvarets anläggningar (Ljus lila). Med rosa linje visas en 70 dBA max linje enligt olika underlag. Se vidare del 3 Hänsyn.

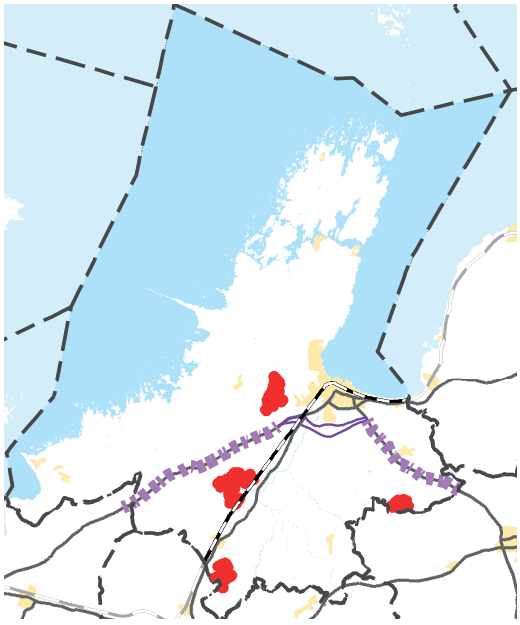

Reservat för utbyggnad av väg 44 åt väster. Vägar där standardförbättrande åtgärder föreslås visas med ljust lila färg. Vindkraftsreservaten visas med röd färg.

Väg där standardförbättrande åtgärder föreslås

På vägarna 44, 184 och 2578 föreslås standardförbättrande åtgärder. Vid prövning av bebyggelse och anläggningar i vägarnas närområden ska hänsyn tas till att mark kan komma att behövas för sådana åtgärder.

Reservat för framtida vindkraftsanläggning

Områdena är enligt kommunens vindbruksplan avsatta för storskalig vindkraft. Inga vindkraftverk kan uppföras inom områdena så länge verksamheten på Såtenäs Flottiljflygplats pågår. Områdena redovisas därför som reservat för vindkraft.

Ingen ny bebyggelse som förhindrar framtida vindkraftsanläggningar bör tillkomma inom de utpekade områdena för vindbruk.

Jordbruket ska prioriteras som näring *Foto DS*

Ingen utbyggnad av vindkraft kan tillåtas på grund av Försvarsmaktens intressen *Foto DS*

Staden Lidköping

Utgångspunkter för förslaget

Kort om staden

Staden vid Vänern har en lång historia, som avspeglas i bebyggelse, gatusystem, parker och annan stadsnatur. Trots att staden vuxit, har den behållit en småstadskaraktär som både skapar en attraktiv boendemiljö och lockar besökare.

Lidköping är den självklara centrumpunkten i kommunen. Det är i staden som de flesta arbetsplatser ligger och där det största utbudet av handel, service och fritidsaktiviteter finns. De flesta nya bostäder i som byggts i kommunen har tillkommit inom och i anslutning till staden, som under 2000-talet har fått en utsträckning år norr och väster.

Kommunens mål är att antalet kommuninvånare ska öka. För att uppnå målet behövs fler bostäder och arbetsplatser. Enligt utvecklingsstrategin ska också fortsättningsvis huvuddelen av dessa tillkomma i staden. En variation av olika typer av bostäder ska förläggas i goda kollektivtrafiklägen genom i första hand en anpassad förtätning av befintlig bebyggelse.

En fördjupad översiktsplan (FÖP) för Hamnstaden antogs av kommunfullmäktige i december 2012. I denna framhålls att miljö- och energimedvetande och andra aspekter på hållbar stadsutveckling ska genomsyra planering och byggande. En medvetet avvägd täthet i stadsdelen ger förutsättningar för en långsiktigt hållbar social, ekonomisk och stadsbyggnadsmässig utveckling. Planförslaget möjliggör för ca 1200 nya lägenheter och en befolkningsökning med cirka 2500 invånare i tätorten.

I FÖP:en för Hamnstaden ingår hela Västra hamnområdet. Vid ett genomförande av FÖP Hamnstaden sker en omvandling av det centralt belägna industriområdet Västra Hamnen. Västra hamnområdet ska byggas ut i etapper. När utbyggnaden är genomförd kommer staden att få en ny stadsdel vid vattnet med bostäder, kontor, handel och icke störande verksamheter.

Korta fakta om Lidköping

- *Stadsprivilegier första gången 1446,*
- *Centralort i Lidköpings kommun, kommunen bildades 1971,*
- *26 920 invånare (SCB 2016) samt*
- *rådhuset på Nya stadens torg är symbol för kommunen*

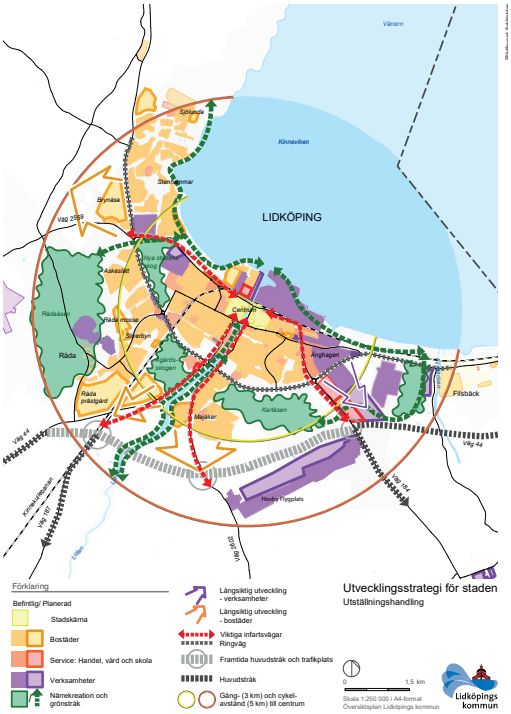

Utvecklingsstrategi för staden

Stadsmiljön

För de äldre delarna av staden gäller ett stadsmiljöprogram, antaget av kommunfullmäktige 2011. Syftet med programmet är att visa ett förhållningssätt vid ombyggnad och komplettering med ny bebyggelse i stadskärnan. Avsikten är att behålla attraktiviteten genom en medveten utformning av den nya bebyggelsen och god anpassning till den befintliga stadsmiljön. Sambandet mellan staden och den omgivande landsbygden är starkt. Miljön i Nya staden karaktäriseras av mångfald - i tid, volym, höjd, tak, fasader etc. Nya stadens torg med omgivande bebyggelse samt Limtorget i Gamla staden är populära platser för lidköpingsbor och för besökare. Omsorg om kulturmiljön är viktig utifrån olika aspekter och inte minst för utveckling av besöksnäringen.

De äldre delarna av Lidköping har högt kulturhistoriskt värde och är av riksintresse för kulturmiljövården. Stadsmiljöprogrammet omfattar riksintresset.

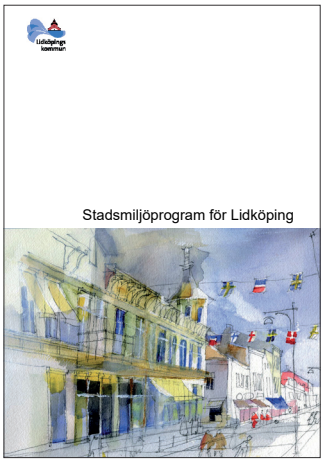

Stadsmiljöprogram för Lidköping

Limtorget i Lidköping *Foto DS*

Stadsmiljön med gator och torg är viktiga för staden
Foto Rådhuset

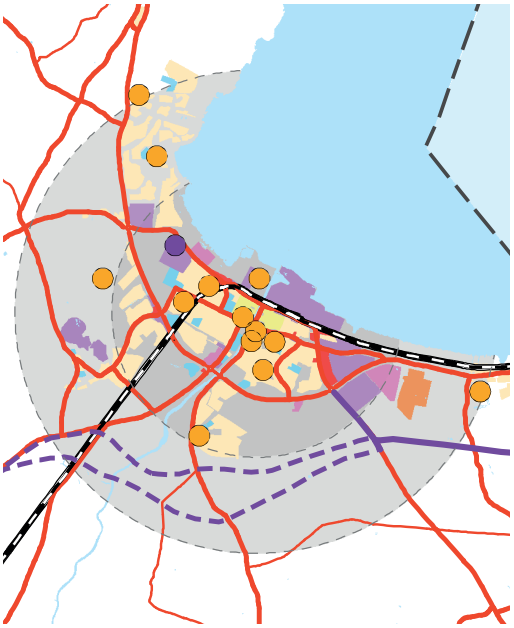

Områden där planarbeten pågår under tiden för arbetet med översiktsplanen. Orange prick visar bostadsområden, lila prick visar verksamhetsområden.

Övriga centrala delar av staden följer i stora drag den äldre gatustrukturen i stadskärnan. Här finns en blandning av bostäder, handel och andra verksamheter.

De centrala delarna av staden präglas av Lidan med promenadstråk och av flera torgrum och parker. På den östra sidan domineras Lidans utlopp av hamnområdena med intilliggande verksamhetsområden.

Grönstruktur och vattenområden

Tillgång till grönska och vatten i den byggda miljön har ett stort socialt värde och de gröna miljöerna bidrar förutom till människors välbefinnande och hälsa också till minskad klimatpåverkan genom omhändertagande av dagvatten, bullerdämpning etc. Viktiga för stadsmiljön som helhet är därför stadens gröna och blå områden, och att de kan ingå i en sammanhängande grönstruktur. Lidan, parkerna i centrum, skogspartier, Vänern och vänerstranden bildar stommen i stadens grönstruktur. Den binds samman genom trädkantade gator, gång- och cykelstråk och andra gröna ytor av betydelse för stadens miljö.

Kvaliteterna inom och sambanden mellan de gröna och blå stråken och ytorna är viktiga utgångspunkter att beakta vid planering av staden. Sammanhängande stråk ska inte brytas. De kan istället förstärkas och förlängas när staden växer. Vid planeringen ska alltid göras en kvalitetsbedömning av ytorna vad gäller naturvärden och sociala värden. De ekosystemtjänster som grönytorna kan producera ska också bedömas.

Utbyggnad på kort sikt fram till 2020

Bostäder- pågående planering och utbyggnad

Under arbetet med översiktsplanen pågår planeringsarbete för flera nybyggnadsprojekt varav utbyggnaden inom Hamnstaden är det största. Här ska i den första etappen ca 475 nya lägenheter kunna inrymmas.

Nya bostäder uppförs etappvis i området Sjölunda Äng längs Vänern i stadens norra del. Planering pågår i området Askeslätt väster om Ringleden.

De båda områdena beräknas ge ett tillskott av ca 125 respektive 200-250 nya lägenheter när detaljplanerna genomförts. I Filsbäck öster om staden kan omkring 300 nya bostäder tillkomma när väg 44 (Götenevägen) har ett nytt läge söder om orten. Se även kommunens bostadsförsörjningsprogram.

Antal bostäder totalt

De områden där planarbete pågår eller där det finns beslut om påbörjande, bedöms totalt kunna inrymma ca 1200 lägenheter.

Många av områdena är förtätningsområden som ligger inom ett avstånd från centrumkärnan av mellan 0 och 3 km. Längst bort ligger Filsbäck, drygt 5 km från kärnan. Dessa områden är fortsättning på utbyggnad i befintliga områden, där infrastrukturinvesteringar är gjorda sedan tidigare.

Verksamheter

Stubbehagen är detaljplanelagt för verksamheter i direkt anslutning till befintliga verksamheter. Området Kartåsen planeras för verksamheter under perioden.

Utbyggnad på längre sikt planeringsperioden fram till 2030

Bostäder

För att uppfylla målet om tillväxt i kommunen till 45 000 invånare 2030, bör ca 3000 nya lägenheter tillkomma i staden inom planeringsperioden fram till 2030. Förutom i den centralt belägna Hamnstaden och några andra centralt belägna omvandlingsområden, föreslås bostäder på längre sikt byggas i Erstorp, Brynåsa, Råda prästgård, Tomtehagen och Skölmetorp. Råda prästgård och Erstorp ligger ca 5 km från centrum medan övriga områden ligger inom 0-3 km, det vill säga på gång- och cykelavstånd från centrum.

Totalt beräknas områdena inklusive Hamnstaden kunna inrymma ca 2200 lägenheter, fördelat på ca 270 ha yta. Antalet tillkommande bostäder tillsammans med redan planerade bostäder (ca 1200) täcker väl behovet av nya bostäder under planeringsperioden.

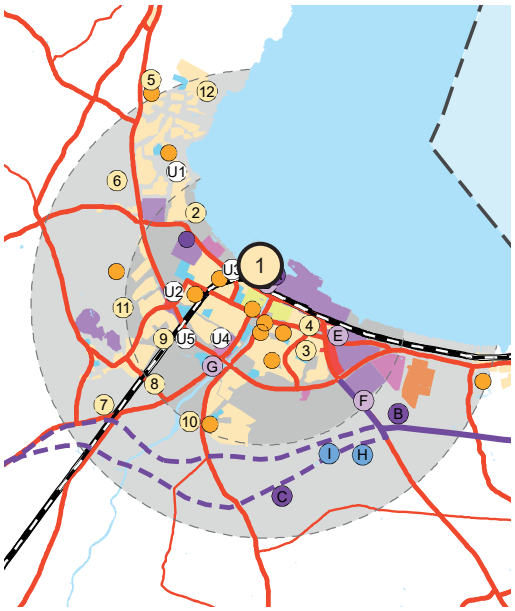

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

1. Hamnstaden

Nästa etapp för detaljplan i Hamnstaden är bostäder på resterande delen där reningsverket fanns samt öster områden öster om detta. Det betyder fortsatt utbyggnad åt öster samt utmed Torggatans förlängning. Totalt planeras Hamnstaden kunna rymma 1200 lägenheter, vilket innebär att etappen ”reningsverkstomten” och följande etapper beräknas kunna rymma drygt 700 lägenheter.

Mål, karaktär och kvalitéer: Området har i huvudsak varit ianspråktaget för industrier mm, men en omställning till kontor, verksamheter (icke störande) pågår. En spännande blandning av nytt och gammalt och den unika sjökontakten ger förutsättningar för att Hamnstaden ska kunna utvecklas som en stor tillgång för Lidköpingsborna, näringslivet, fastighetsägarna, turistnäringen och de som idag verkar i området. Området är en fortsättning av stadsutvecklingen för att skapa attraktiva bostäder, verksamheter, kontor, service och sociala mötesplatser i ett centrum- och sjönära läge. Målet för hela området är att få ett blandat område vad gäller byggnadsvolymer och upplåtelseformer.

Kända förhållanden som kan inverka: Flytt av verksamheter med stor omgivningspåverkan som en plastindustri har gjorts, och planering för byggande av nytt avloppsreningsverk som ersätter det gamla pågår. Hänsyn till buller och andra störningar från hamnverksamheter och övriga verksamheter inom området och i Östra hamnen måste beaktas. Förorenade områden måste saneras enligt överenskommelse med tillsynsmyndigheten och stabilitetssäkrande åtgärder måste vidtas utifrån kunskap om de geotekniska och geohydrologiska förhållandena. Behov av kommunal service ska utredas och ges det utrymme som krävs. Vid ändring av gamla detaljplaner eller vid upprättandet av nya i områden där strandskyddet tidigare varit upphävt, inträder detta på nytt. Förnyad prövning av strandskyddet kommer då att krävas.

Planförslaget utifrån den redovisade utvecklingsstrategin

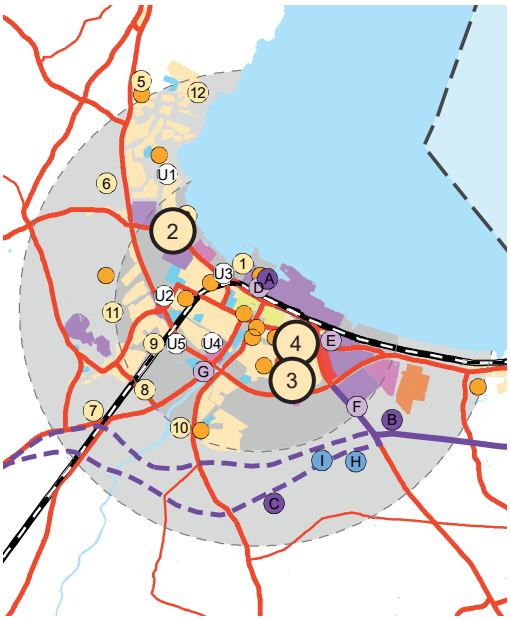

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Konsekvenser

Miljökonsekvenser

I Hamnstaden omvandlas centralt belägna äldre verksamhetsområden till en blandstad med bostäder, handel, kontor och verksamheter som inte är störande för omgivningen. Därigenom återskapas stadens kontakt med Vänern och Vänerns strand och ger stadens invånare möjlighet att bo centralt med närhet till skola, affärer, kollektivtrafik och annan service.

Föreslagen utbyggnad i övriga staden bygger på befintlig bebyggelsestruktur med bostadsområden i stadens ytterkanter, som i Erstorp, Brynåsa, Askeslätt, Råda och Skölmetorp. Dessa områden ligger mellan 3 och 5 km från centrum och det relativt långa avståndet till service och handel i stadskärnan kan medföra ett ökat bilberoende. Å andra sidan ökar underlaget för kollektivtrafiken med fler boende i ytterområdena och turtätheten kan därmed öka.

Lägena vid Vänern innebär risker för att mark ska översvämmas. Bostadsområdet Tofta och Hamnstaden vid Vänern, måste därmed anpassas och läggas på rätt skyddsnivå för att negativa konsekvenser ska kunna förebyggas, se vidare under avsnittet Hälsa och Säkerhet i del 3 Hänsyn.

2. Tofta

En utökning av bebyggelsen mellan befintlig bebyggelsegrupp vid Kinneviksvägen och området närmast stranden är föreslagen.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Här kan det bli fråga om en utökning av tomtmark för villabebyggelse. Området ligger i anslutning till ett redan utbyggt villaområde nära Vänerns strand med möjlighet till sjöutsikt. En enkel villarad kan prövas med tillfart från Kinneviksvägen. Detta skulle kunna vara ett sätt för kommunen att tillgängliggöra stranden och komma fram med strandpromenad i de delar där den saknas i dag.

Kända förhållanden som kan inverka: Det område som föreslås för ny bebyggelse ligger inom detaljplan antagen 1958. När planen ersätts eller upphävs gäller återigen det generella strandskyddet (100 meter från strandkant). Länsstyrelsen prövar i det enskilda fallet om utökat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften. Hänsyn måste tas till höga naturvärden och höga vattenstånd.

3. Margretelund

En exploatering med flerfamiljshus kan ge cirka 40 lägenheter genom förtätning av befintlig bebyggelse.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Centralt belägna bostäder kan tillkomma i Margretelund genom en förtätning av ett redan bebyggt område. Det centrala läget medför att en hög exploatering bör väljas. I området finns samhällsservice som förskola, skola, butik mm. En meandrande bäck, Svartebäcken, med naturvärden samt värden för ekosystemtjänster, rinner genom angränsande grönområde. Där finns också en större lekplats och bollplaner.

Kända förhållanden som kan inverka: Området kring bäcken bör studeras från naturvärdes- och stabilitetssynpunkt.

4. Kvarteret Gösen

Området där det i dag finns ett ställverk och bensinstation kommer att frigöras för annan användning när det övergripande elnätet byggs om. Med en tät exploatering av bostäder i detta centrala läge kan det handla om ca 100 nya lägenheter.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: I området finns ett ställverk som ska avvecklas och endast en mindre del kan komma att bli kvar i området. Det innebär att området kan förtätas på redan ianspråktagen mark. Området kan bebyggas med bostäder och byggnader för kommunal och kommersiell service. Området kan tillsammans med omställning av mark för verksamheter söder om Wennerbergsvägen komma att bli en betydande resurs i stadsdelsutvecklingen. Det bör ges en hög exploateringsgrad och möjligheten att tillåta högre byggnader bör därför utredas.

Kända förhållanden som kan inverka: I området finns bensinstationer och marken måste därför saneras innan den tas i anspråk för bostäder. Buller från Wennerbergsvägen ska beaktas. Behov av kommunal service ska utredas och ges utrymme vid planläggning. Risk finns för att mark kan ha förorenats av andra verksamheter (däcksfirma och ställverk) detta bör också utredas.

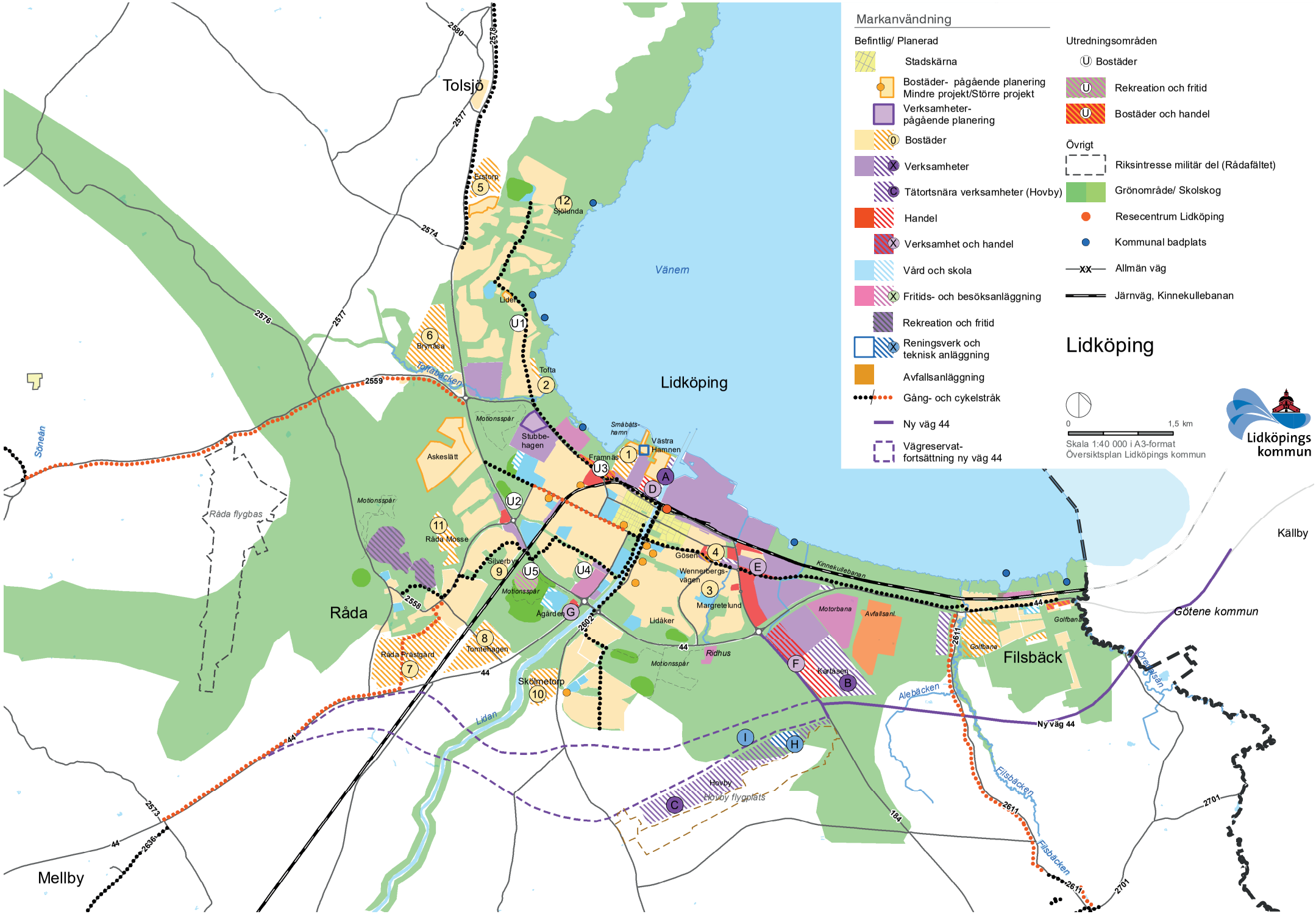
Markanvändning
Befintlig/ Planerad
Stadskärna
Bostäder- pågående planering Mindre projekt/Större projekt
Verksamheter- pågående planering
Bostäder
Verksamheter
Tätortsnära verksamheter (Hovby)
Handel
Verksamhet och handel
Vård och skola
Fritids- och besöksanläggning
Rekreation och fritid
Reningsverk och teknisk anläggning
Avfallsanläggning
Gång- och cykelstråk
Ny väg 44
Vägreservat- fortsättning ny väg 44
Utredningsområden
Bostäder
Rekreation och fritid
Bostäder och handel
Övrigt
Riksintresse militär del (Rådafältet)
Grönområde/ Skolskog
Resecentrum Lidköping
Kommunal badplats
Allmän väg
Järnväg, Kinnekullebanan
Lidköping
0
1,5 km
Skala 1:40 000 i A3-format
Översiktsplan Lidköpings kommun
Lidköpings kommun
Tolsjö
Lidköping
Vänem
Råda
Filsbäck
Mellby
Källby
Götene kommun
Råda flygbas
Hovby flygplats
Ny väg 44
Kinnekullebanan
Motorbana
Avfallsanl.
Golfbana
Motionsspår
Ridhus
Kartasen
Hovby
Lidåker
Ågården
Skölmetorp
Tomtehagen
Råda Prästgård
Råda Mosse
Askeslätt
Stubbe-hagen
Framnäs
Västra Hamnen
Småbåts-hamn
Gösen
Wennerbergs-vägen
Margretelund
Silverbyn
Tofta
Lider
Erstorp
Sjölunda
Brynäsa
Tofta-backen
Lidan
Alebäcken
Filsbäcken
Söneån
Örekusen
Rådhuset Arkitekter AB

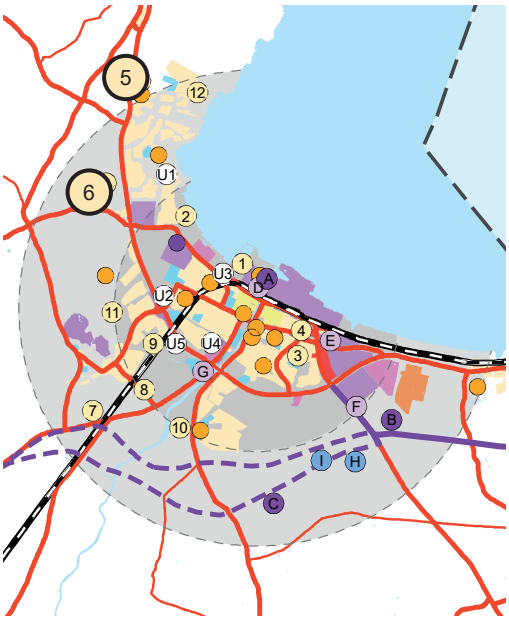

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Miljökonsekvenser fortsatt

Genom att bostadsområdena lokaliseras på ett tryggt avstånd från verksamhetsområdena kan risker och störningar för boende minimeras. Nya verksamheter och anläggningar med utrymmes- och trafikbehov lokaliseras huvudsakligen till redan befintliga verksamhetsområden som Stubbehagen och Kartåsen, det vill säga till miljöer som redan i dag är bullerstörda. Närhet till större vägar är av stor betydelse för industrier och handelsområden. Föreslaget verksamhetsområde vid Hovby flygplats får ett strategiskt bra läge när nya väg 44 söder om Lidköping har tillkommit. Utveckling av externhandel (handel som inte bedöms vara lämplig att förlägga i centrum) ska ske i anslutning till Kartåsen. Lokaliseringen till Kartåsen gör funktionsuppdelningen och stadens splittrade struktur med bostäder i väster och handel och industrier i öster mer tydlig. Lokaliseringen av handelsområdet riskerar att öka bilanvändningen och det finns också risk för utflyttning av centrumhandeln och att centrum därmed utarmas. Läget vid transportleden är dock positivt för bilpendlare på väg hem från arbetet.

5. Erstorp, norra

Området norr om Sjölundavägen är en fortsatt utbyggnad av Sjölundaområdet. Området kan rymma 150 nya bostäder i flerbostadshus och i friliggande eller gruppbyggda enbostadshus.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Området ligger väl till för att gjorda infrastruktursatsningar och kommunal service som skola ska kunna tas till vara och det har god tillgång till kollektivtrafik. Här finns möjlighet att tillskapa blandad bebyggelse med varierande boendeformer. Avståndet till Vänern med bad och rekreationsområden är kort.

Kända förhållanden som kan inverka: I området har fornlämningar påträffats och planläggningen ska inledas med att området undersöks vidare. Skyddsavstånd till verksamheter och till gårdar med större djurbesättningar ska beaktas.

Jordbruksmark behöver tas i anspråk för att en exploatering av området ska kunna ske. Föreslaget område kompletterar den stadsutveckling som skett längs Vänerns strandlinje och utgör en fortsatt utbyggnadsetapp av det befintliga området Erstorp söder. Det föreslagna området ligger inom rimligt avstånd från centrum. Fler bostäder ger ett större underlag för kollektivtrafiken. Den sedan tidigare utbyggda infrastrukturen till området kan utnyttjas på ett effektivare sätt. Detta ger i sin tur miljömässiga och ekonomiska vinster och en utbyggnad som är hållbar ur ett längre perspektiv.

Möjliga alternativ till att ta den aktuella jordbruksmarken i anspråk är att använda delar av de tätortsnära skogsområdena för bebyggelse, att bebygga annan mindre värdefull jordbruksmark, eller att förtäta i redan bebyggda områden.

De tätortsnära skogarna är viktiga att behålla som en resurs på sikt för stadens långsiktiga utveckling. I det arbete med en fördjupning av översiktsplanen för staden Lidköping som ska följa efter antagandet av översiktsplanen, kommer olika alternativa sätt att bygga ut staden att belysas. Bland annat ska de tätortsnära skogarna särskilt värderas utifrån sina ekologiska, biologiska, miljömässiga och sociala kvaliteter.

6. Brynåsa

Brynåsa är beläget nordväst om Örslösarondellen. Det är ett område som kan inrymma runt 300 bostäder av typ friliggande eller gruppbyggda enbostadshus.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Området är till större delen skogbevuxet. En undersökning ska göras om var det finns höga natur- och rekreationsvärden som måste beaktas i planeringen. Området kommer tillsammans med Stenhammar och Ulriksdal att ge ett bra underlag för kollektivtrafik. Här finns möjlighet till blandad bebyggelse och boendeformer.

Kända förhållanden som kan inverka: Anslutningar till befintligt vägnät bör studeras och analyseras. Även kopplingar för oskyddade trafikanter bör studeras så att området kan bindas ihop med övrigt gång- och cykelvägnät mot centrum. Gårdsmiljön kring Brynåsa ska beaktas liksom anpassning till befintlig bebyggelse.

Viss jordbruksmark kan komma att behöva tas i anspråk för den nya bebyggelsen i området, som övervägande del dock är beläget inom ett skogsområde. Alternativ till att ta jordbruksmark i anspråk kan t ex vara att bygga tätt och koncentrera bebyggelsen till de delar där jordbruksmarken inte behöver beröras.

7. Råda prästgård

En utbyggnad av Råda söder om Råda prästgård, avgränsat av väg 2577, väg 44 och Kinnekullebanan kan med sina cirka 70 ha, tillsammans med Tomtehagen, bli en ny stadsdel kopplad till det äldre Råda. Eftersom området är stort bör det planeras för en blandad bebyggelse där behovet av kommunal service såsom fritidsanläggning, skola, förskola och äldreboende ska beaktas. Cirka 500 lägenheter kan tillkomma i området.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Detta är ett av de större utvecklingsområdena för bostäder med stor potential att utformas med blandad bebyggelse och med varierande upplåtelseformer. I ett tidigt planeringsskede ska behov av närservice utredas liksom grönstruktur, lekplatser, bollplaner mm. En vacker sydsluttning med närhet till stadens service och stora rekreationsområden gör området lämpligt för bostäder.

Kända förhållanden som kan inverka: Hänsyn ska tas till kulturmiljön vid Råda Prästgård och området i stort, där flera fornlämningar finns registrerade. Kulturmiljöfrågorna ska utredas i ett tidigt skede i planprocessen. Hänsyn ska även tas till buller från väg 44 och buller och vibrationer från tågtrafiken på Kinnekullebanan samt behovet av trafiksäkra korsningar i lämpliga lägen. Den övergripande grönstrukturen med spridningskorridorer och ekosystemtjänster ska beaktas för att utvecklas vidare vid planläggningen. Hagmark kan med fördel vara ett inslag i grönstrukturen och dessutom ge möjlighet till viss hästgårdsverksamhet. Jordbruksmark behöver tas i anspråk för utbyggnad av området.

Enligt utbyggnadsstrategin kan gränsen för stadens utredning åt norr och nordväst sägas vara nådd i och med utbyggnad av Erstorp norra och Brynåsa. Längre bort belägna områden kommer att ligga för långt från centrum. Fortsatt stadsutveckling får prövas i områden väster och söder om centrum där avstånden till centrum fortfarande är rimliga.

Området Råda prästgård ligger nära centrum och i anslutning till befintlig bebyggelse och utbyggd infrastruktur. Föreslaget område ligger norr om det föreslagna reservatet för väg 44. Den framtida väg 44 blir en naturlig avgränsning av staden mot söder och sydväst. Vägen i sig kommer att göra ingrepp och ta i anspråk stora arealer värdefull jordbruksmark. Risk finns att den återstående jordbruksmarken mellan vägen och staden då mister i värde och betydelse.

8. Tomtehagen

Tomtehagen, mellan Kinnekullebanan och väg 44, på ömse sidor av Tomtehagsvägen, är ytterligare en etapp för utbyggnad av Råda åt söder. Området är knappt 40 ha privatägd jordbruksmark och kan rymma 275 lägenheter.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Detta är ett område som, tillsammans med Råda Prästgård, är en utveckling av staden åt sydväst i ett stadsnära läge. Området gränsar till Ågårdsskogen som är ett större rekreationsområde. När väg 44 får en ny sträckning söder om Lidköping kan nuvarande väg 44 bli en infart utformad som stadsgata med säkra stråk för oskyddade trafikanter. Liksom i området Råda Prästgård, finns möjligheter till blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer.

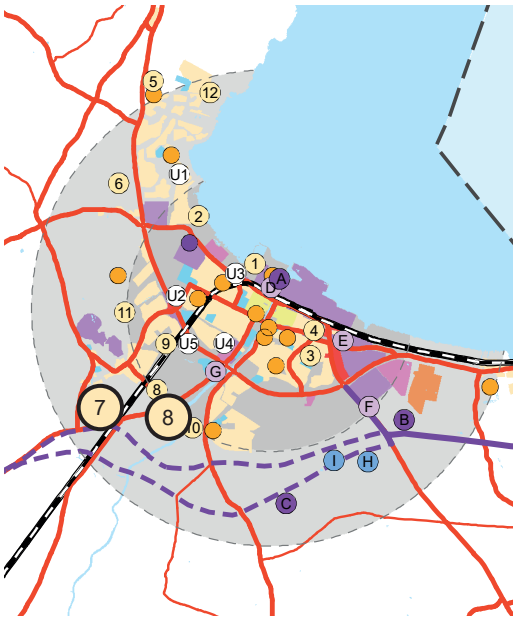

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Sociala konsekvenser

Den övergripande grönstrukturen har betydelse i planeringen. Nya och befintliga bostadsområden får alla god tillgång till tätortsnära rekreation, då utbyggnad undviks i huvuddelen av stora skogsområden som ramar in staden. Tillgången till grönområden och natur på nära håll bidrar till ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa.

Ekonomiska konsekvenser

Den växande staden medför behov av platser i skolor och förskolor. I planförslaget tillgodoses behovet av barnomsorg i första hand genom att befintliga skolor och förskolor i ges utrymme att växa.

I de större utvecklingsområdena för bostäder kommer kommunal service såsom t ex förskolor, trygghetsboenden mm att behöva byggas.

Planering och åtgärder för att genomföra projektet "Hamnstaden" innebär höga kostnader för kommunen innan området är byggbart. Bland annat måste kompletterande undersökningar göras och den förorenade marken saneras från föroreningar som finns i fyllnadsmassor och från tidigare verksamheter. Marken måste också säkras mot ras och erosion samt läggas på en nivå tillräckligt hög för framtida vattennivåer i Vänern.

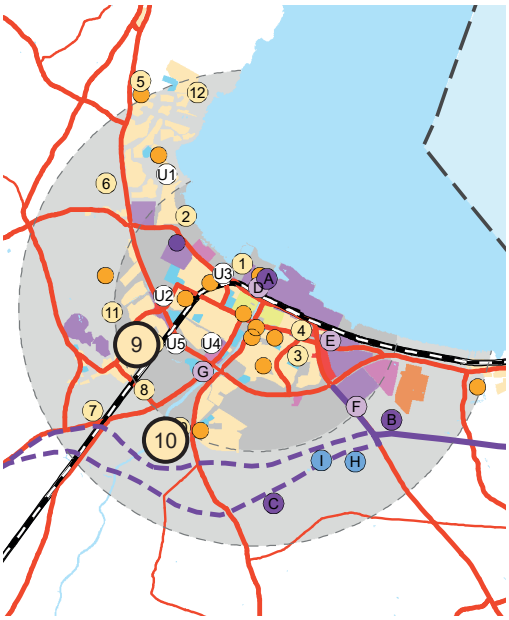

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Kända förhållanden som kan inverka: Hänsyn ska tas till buller från väg 44 och buller och vibrationer från tågtrafiken på Kinnekullebanan. Området bör ses i ett sammanhang med planeringen av Råda Prästgård vad avser grönstruktur, behov av service, bebyggelse mm. Den övergripande grönstrukturen med spridningskorridorer och ekosystemtjänster ska beaktas för att sedan utvecklas vidare vid planläggning.

Jordbruksmark måste tas i anspråk vid utbyggnad av området. Samma förhållanden som för område Råda Prästgård gäller för utbyggnad av Tomtehagen.

9. Silverbyn

Området förtätas med ca 10 lägenheter i gruppbyggda enbostadhus.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Detta är ett mindre område som bedömts lämpligt för förtätning, Ett grönområde finns i omedelbar anslutning till området liksom närhet till lekplats mm. Det är nära till stadens serviceutbud. Ny bebyggelse kan ha formen likt befintlig, det vill säga tät och låg gruppbebyggelse.

Kända förhållanden som kan inverka: Hänsyn ska tas till buller och vibrationer från tågtrafiken på Kinnekullebanan. En mindre del ängsmark behöver tas i anspråk vid exploatering av området.

10. Skölmetorp

Områdets cirka 18 ha kan rymma ca 175 lägenheter beroende på bostadstyp.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Området ligger nära stadens serviceutbud och arbetsplatser. Väster om området rinner Lidan i en dalgång med höga naturvärden. I Majåker, öster om Skölmetorp, finns förskola, skola (F-6) samt äldreomsorg. Skölmetorp har goda förutsättningar att bli ett attraktivt område med blandad bebyggelse och med olika upplåtelseformer.

Kända förhållanden som kan inverka: Hänsyn ska tas till kulturmiljöer kring gården Skölmetorp, riksintresset för natur för Lidans dalgång, stabilitetsförhållanden utmed Lidan samt de oskyddade trafikanternas möjlighet att säkert ta sig till kommunal service i Majåker. Buller från väg 2602 ska också beaktas.

Jordbruksmark behöver tas i anspråk vid exploatering av området. Se vidare områdena Råda prästgård och Tomtehagen.

11. Råda mosse

Den del av Råda mosse som inte är bebyggd på grund av närhet till täktverksamheten på Råda ås kan på lång sikt bebyggas med bostäder efter att täktverksamheten upphört. Täkttillståndet upphör 2028. Beräknat antal lägenheter är ca 100.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Råda mosse är ett bostadsområde i Lidköping som till större delen är bebyggt. En liten del av området har inte kunnat bebyggas på grund av risken för störningar från den pågående täktverksamheten i Råda. När täktverksamheten avvecklas kan området exploateras och integreras med bebyggt område. Kommunal service som förskola mm finns i området. Tillgång finns även till kollektivtrafik. Närheten till staden och till rekreationsområdet på Råda ås gör det lämpligt för bostäder.

Kända förhållanden som kan inverka: Området ligger inom skyddsområde för grundvattentäkt. Övergripande grönstruktur ska beaktas vid planering av området.

12. Sjölunda strand

En mindre del av Sjölundaområdet återstår att utveckla för bostadsändamål. Omkring 20 lägenheter kan inrymmas inom detta område.

Mål, karaktär och kvalitéer för området: Området på östra sidan av Sjölundavägen har ett unikt sjönära läge och närhet till bad, rekreationsområden mm. Kommunal service finns i området i form av förskola och skola (F-6) liksom kollektivtrafik. Området bör få en relativt hög exploateringsgrad för att det fördelaktiga läget på bästa sätt ska utnyttjas.

Kända förhållanden som kan inverka: Stranden bör ses i ett sammanhang och få samma karaktär som den kommunägda delen vid Sjölunda semesterhem i söder vid Furuhällsområdet.

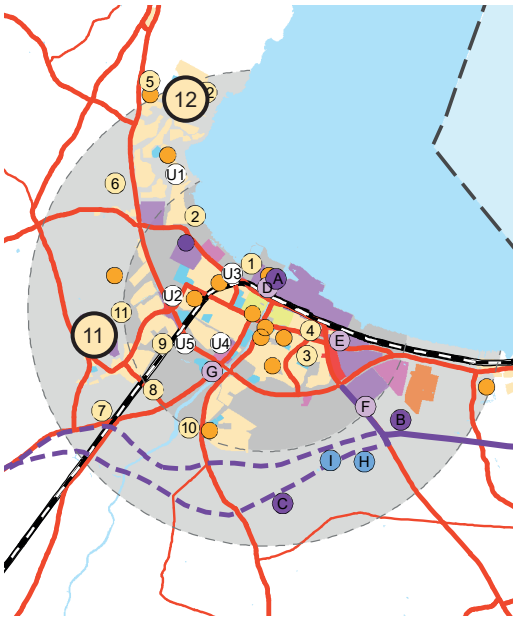

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Allmän service

Tillkomst av det antal bostäder som planen redovisar kräver utbyggd kommunal service i form av nya platser i förskola och skola. För de större utvecklingsområdena måste behovet av allmän service som förskola, skola etc utredas och tidigt tas med i planeringen av områdena. I områden som Hamnstaden och kv Gösen planeras för och ges finns plats åt allmän service. Vidare föreslås allmän service tillkomma genom en utökning av området vid Ågården, där Ågårdskogens vårdcentral och Ågårdens och Skogsgläntans förskola ligger, samt nordväst om Stenportsskolan. Det är främst behovet av förskolor som tillgodoses på dessa markytor.

Planarbete kommer att påbörjas i Margretelund där förslaget är att tillgodose behov för särskilda boendeformer för äldre. Då ska även behov för skolan ses över.

Verksamheter

Förslaget bygger i huvudsak på att verksamheter fortsatt ska etableras i bra lägen i förhållande till kollektivtrafik och kommunikationsstråk. Den totala arealen redovisad för framtida utbyggnad av verksamheter är cirka 125 ha. Det kan jämföras med de delar av Kartåsen som är ianspråktaget och som är cirka 30 ha.

A. Hamnstaden

Avsikten är att i de kvarter som planeras för omvandling till bostäder ska det finnas lokaler för verksamheter. Dessa ska i första hand lokaliseras till bottenvåningar i de bostadshus som ligger på offentliga platser och längs de mest frekventerade stråken.

De östra delarna närmast Lidan är lämpliga för renodlade verksamheter. Bostäder i dessa delar skulle riskera att bli störda av verksamheterna i hamnen. Verksamheter med behov av hamnläge ska på sikt kunna lokaliseras till Östra hamnområdet.

Den mesta servicen ligger i Lidköping. Foto Rådhuset

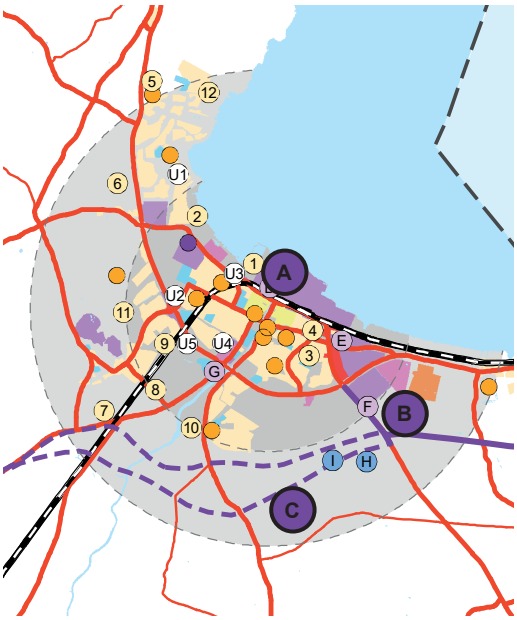

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

B. Kartåsen
Kartåsen är ett befintligt verksamhetsområde som bedöms kunna växa åt söder mot ny väg 44. Området har med läge nära vägarna 44 och 184 en bra placering när det gäller biltransporter.

C. Hovby
Området ligger stadsnära i direkt anslutning till Lidköping Hovby flygplats och har ett läge nära den föreslagna förbifarten av väg 44 åt väster. Området kan bli attraktivt för etablering av verksamheter som t ex logistikföretag i samband med att väg 44 ändrar dragning. Områdets avgränsning kommer vara beroende av väg 44:s slutliga läge. Området ligger i anslutning till det nya avloppsreningsverket. När området exploateras behöver jordbruksmark tas i anspråk. Den nya sträckningen av väg 44 kommer troligen ha negativ påverkan på möjligheterna att utnyttja jordbruksmarken. Därför bedöms området som lämpligt att ta i anspråk för verksamheter.

Handel och verksamheter

D. Hamnstaden, Gösen
Centrumnära handel ska kunna tillkomma integrerat med bostäder i både Hamnstaden och det intilliggande Framnäsområdet. I östra delen av centrum är ett område för verksamhet redovisat i kvarteret Gösen.

E. Wennerbergsvägen
I ledningsområdet vid anslutning till kvarteret Taggsvampen föreslås handel kunna etableras när kraftledningarna försvinner.

Cykeltrafik i staden
Foto DS

F. Kartåsen/väg 184
Utmed den östra sidan av väg 184, mellan Skararondellen och ny trafikplats vid väg 44 kommer med förslaget, handel att kunna etableras i bra skylt- och transportlägen. Infarten blir gemensam med det befintliga verksamhetsområdet Kartåsen så länge väg 44 finns kvar i nuvarande läge. Först när hela sträckningen av förbifart Lidköping från Källby till första flygraksträckan sydväst om Råda är klar, kan en trafikplats i korsningen mellan vägarna 44 och 184 anläggas. Då ges möjlighet till en koppling av Kartåsenområdet från söder.

G. Ågården
Gällande detaljplan medger en mindre utökning av handel/motell. Det är en utökning av ett befintligt handelsområde med bra kommunikationsläge.

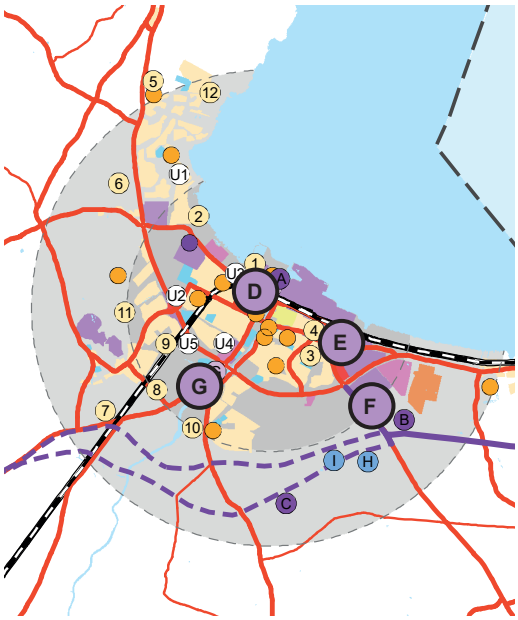

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Infrastruktur

Väg 44, förbifart Lidköping

En ny sträckning av väg 44 förbi Lidköping, mellan Källby och väg 184 är under utbyggnad. Förbifarten sätter en ny gräns för staden söderut. Gamla väg 44 (Götenevägen) kommer att bli en lokal trafikled.

Kommunen har ett starkt önskemål om att förbifarten ska fortsätta västerut, från väg 184 till befintlig väg 44. En korridor som möjliggör olika sträckningar är redovisad i förslaget. Lokaliseringsutredningar om vägens sträckning inom den reserverade vägkorridoren kommer att genomföras av Trafikverket.

Delar av hamnområdet ska vara kvar för verksamheter *Foto Rådhuset*

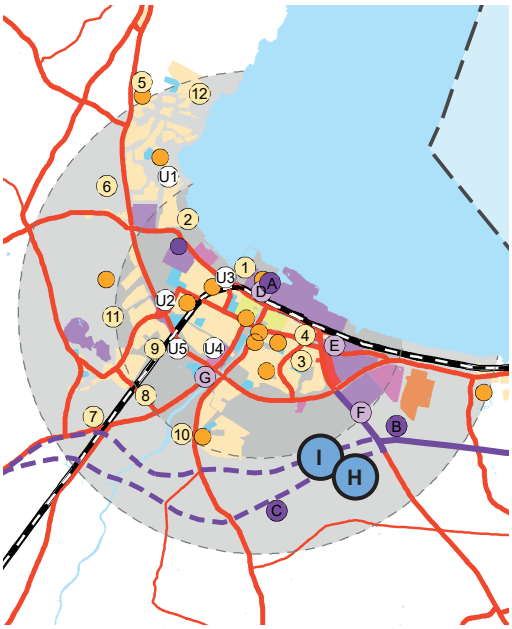

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

Resecentrum *Foto Rådhuset*

Gång- och cykelstråk

I staden finns ett väl utvecklat system av gång- och cykelvägar. På den kommunövergripande nivån föreslås i översiktsplanen nya gång- och cykelvägar som ska underlätta för oskyddade trafikanter att ta sig till och från staden från Vinninga, Mellby via Råda, Örslösa och Kålland. Inom staden kommer förbättringar för gående och cyklister att genomföras utmed Esplanaden.

Resecentrum

Knutpunkten för kollektivtrafiken i kommunen är resecentrum i Lidköping. Här möts tågtrafiken på Kinnekullebanan och ett flertal busslinjer.

Nytt reningsverk

H. Ängens reningsverk

Befintligt reningsverk är beläget inom det område som omfattas av fördjupad översiktsplan för Västra Hamnen. Reningsverket är i behov av en uppgradering av kapaciteten och förbättring av den teknik som används. Verkets läge nära Vänern innebär också risk för att anläggningen översvämmas vid höga vattenstånd.

Kommunen har beslutat att ett helt nytt reningsverk ska byggas på annan plats. Det nya verket ska placeras öster om Lidan i anslutning till väg 184 och den framtida förbifarten av väg 44 samt till verksamhetsområdet vid Hovby. Den nya anläggningen som döpts till Ängens reningsverk beräknas vara i drift 2020-2021. Därefter ska den befintliga anläggningen avvecklas och demonteras.

Nytt ställverk

I Ekestubben ställverk

Arbete pågår med att uppföra ett nytt ställverk norr om Hovby flygplats utmed vägen mot Ekestubben. Det nya ställverket kommer att öka elsäkerheten och en flytt medför att centralt belägen mark kommer att frigöras för bebyggelse.

Fördjupad översiktsplan för staden

På längre sikt måste staden växa genom att bostads- och verksamhetsområden i helt nya lägen tillkommer. Var dessa ska förläggas och hur kvaliteter vad gäller avstånd till centrum, trafiksystem, grönstruktur etc ska bibehållas och förbättras ska studeras i en fördjupning av översiktsplanen som ska gälla staden Lidköping. Ett sådant arbete bör påbörjas direkt efter att den kommuntäckande översiktsplanen är antagen.

Frågor för fördjupningen

Framtida bebyggelsestruktur

Bebyggelsestrukturen i denna översiktsplan bygger huvudsakligen vidare på den struktur som var utgångspunkt i den tidigare översiktsplanen, ÖP 2003 utom vad gäller den planerade nya stadsdelen Hamnstaden.

Risken finns att staden blir allt mer utglesad, med stora delar av bebyggelsen i områden belägna på avstånd mellan 3 och 5 km från centrum om planen genomförs i alla delar. Detta kan upplevas som en

relativt lång sträcka, särskilt om den ska tillryggaläggas med cykel eller till fots.

Vidare visar den nya översiktsplanen att staden även fortsättningsvis kommer att vara ganska funktionsuppdelad, det vill säga med områden avsedda för antingen bostäder eller för verksamheter. Om intentionerna i planeringen av Hamnstaden blir förverkligade kommer dock denna del av staden att kunna få ett mer varierat innehåll.

Viktiga frågor för fördjupningen för staden blir då att ta ställning till bebyggelsens

- Täthet- glest eller tätt?
- Innehåll- större mått av blandning eller fortsatt funktionsuppdelat?
- Avstånd- vilka avstånd mellan bebyggelse, centrum, service och arbetsplatser kan accepteras?
- Riktningar- åt vilket eller vilka håll ska staden växa? Det kan förutom de inriktningar som strategikartan visar också finnas möjlighet för staden att växa utefter Vänerns strand. En sådan inriktning har inte bedömts lämplig i denna plan, men kan omprövas.

Grönstruktur och närrekreation

En viktig utgångspunkt i översiktsplanen är att de stora skogsområden som omger staden och som också leder in i staden mellan bostadsområdena ska lämnas orörda. De ska fungera som närrekreationsområden och som bärare av naturvärden och ekosystemtjänster, vilket i sig har ett stort värde för staden och dess invånare.

Samtidigt medför en sådan strikt syn att nya bostäder hamnar allt längre bort från centrum. Det innebär också att värdefull jordbruksmark måste tas i anspråk för bebyggelse, eftersom delar av skogarna inte kan bebyggas.

En viktig fråga för den nya fördjupningen för staden blir då att utreda de tätortsnära skogarnas funktion och kvaliteter utifrån

- naturvärden
- rekreationsvärden
- sociala värden
- ekosystemtjänsternas värden

När skogarnas värden är kartlagda och beskrivna kan en samlad bild av stadens grönstruktur framträda. Följdfrågor att utreda kan exempelvis vara: kan delar av skogarna tas i anspråk för ett mer varierat nyttjande utan att kvaliteterna går förlorade eller skadas? Hur ska gränserna för skogarnas utbredning vara utan att kärnvärdena skadas eller försämras?

Utredningsområden i fördjupad översiktsplan

I arbetet med översiktsplanen har områden identifierats som behöver utredas vidare i en fördjupning av översiktsplanen.

U1 Lockörn

Området ligger i anslutning till Gamla Läckövägen nära Vänern och används för bollplaner. Det har en storlek på drygt ett hektar. Om bollplanerna flyttas kan området i en framtid bebyggas med bostäder. Samtidigt försvinner en fritidsanläggning som ligger i bra läge nära bostäder, där det är enkelt för barn och ungdomar att själva ta sig till anläggningen via till exempel befintliga gång- och cykelvägar.

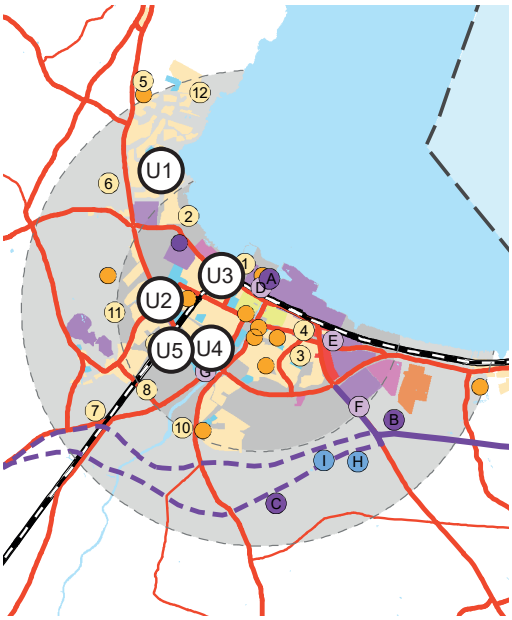

Orienteringsbild med numrerade områden. Orange prick bostadsområden, lila prick verksamhetsområden, blå prick tekniska anläggningar, vit prick utredningsområden. Onumrerade prickar är planerade bostads- och verksamhetsområden fram till 2020.

U2 Dalängsskogen

Ett litet område för bostäder kan tillkomma norr om rondellen vid Ringleden och Kartegårdsvägen. Utredningsområdet ligger norr om Rådarondellen utmed Kartegårdsvägen i anslutning till Nya stadens skog. En samlad syn kring stadens grönstruktur bör finnas, innan det är möjligt att ta ställning till om området är lämpligt för bostäder eller ej.

U3 Framnäs

I planen redovisas Framnäsområdet som utredningsområde för framtida bostäder/handel. Det betyder att bostäder ska kunna kombineras med handel. Bostäder bör prioriteras i de delar av kvarteret där trafikstörningarna är minst. Liksom vad gäller utredningsområdet Lockörn skulle detta innebära att en bostadsnära fritidsanläggning försvinner.

U4 Ågårdområdets idrottsanläggning

Området, som ligger i anslutning till Lidköping Arena innehåller flera funktionerna; badhus och ishall och en öppen idrottsplats. Flytt av fotbollsplaner kan ge plats för andra fritidsanläggningar.

Nya stadens skog/ Kartåsskogen och *Ågårdsskogen* är skogsområden, där funktion och kvaliteter bör utredas. I en samlad analys kan lämpligheten av att samla idrottsplaner och förlägga dessa tillsammans med andra rekreations- och fritidsintressen i exempelvis *U5 Ågårdsskogen* utredas vidare.

När täktverksamheten på Råda ås har upphört kan bostadsområdet Råda mosse utvidgas Foto Rådhuset

Övriga orter

Utgångspunkter för förslaget

Enligt utvecklingsstrategierna ska den huvudsakliga bebyggelseutvecklingen ske i staden.

Staden och omgivande landsbygd är ömsesidigt beroende av varandra och kommunens mål är också att främja en levande landsbygd. Kommunen har som mål att det samtidigt med en utbyggnad av staden ska vara möjligt att välja att bo på landet eller i ett mindre samhälle.

I översiktsplanen har tolv mindre orter studerats närmare utifrån varje orts förutsättningar för utveckling och byggande. Fyra orter – Filsbäck, Järpås, Mellby och Vinninga – har bra kollektivtrafiklägen vilket bidrar till goda förutsättningar för utveckling. Samtliga orter finns redovisade i översiktsplanen med plankarta och tillhörande text.

Förslagen utgår i huvudsak från äldre fördjupade översiktsplaner för de små orterna, som togs fram under 1970-, 1980- och 1990-talen. I åtta av orterna genomfördes ett dialogarbete under våren 2015, och synpunkter som framkom är inarbetade i förslagen. Varje ort är redovisad med rubriker utefter vilka frågor som bedöms är intressanta att behandla.

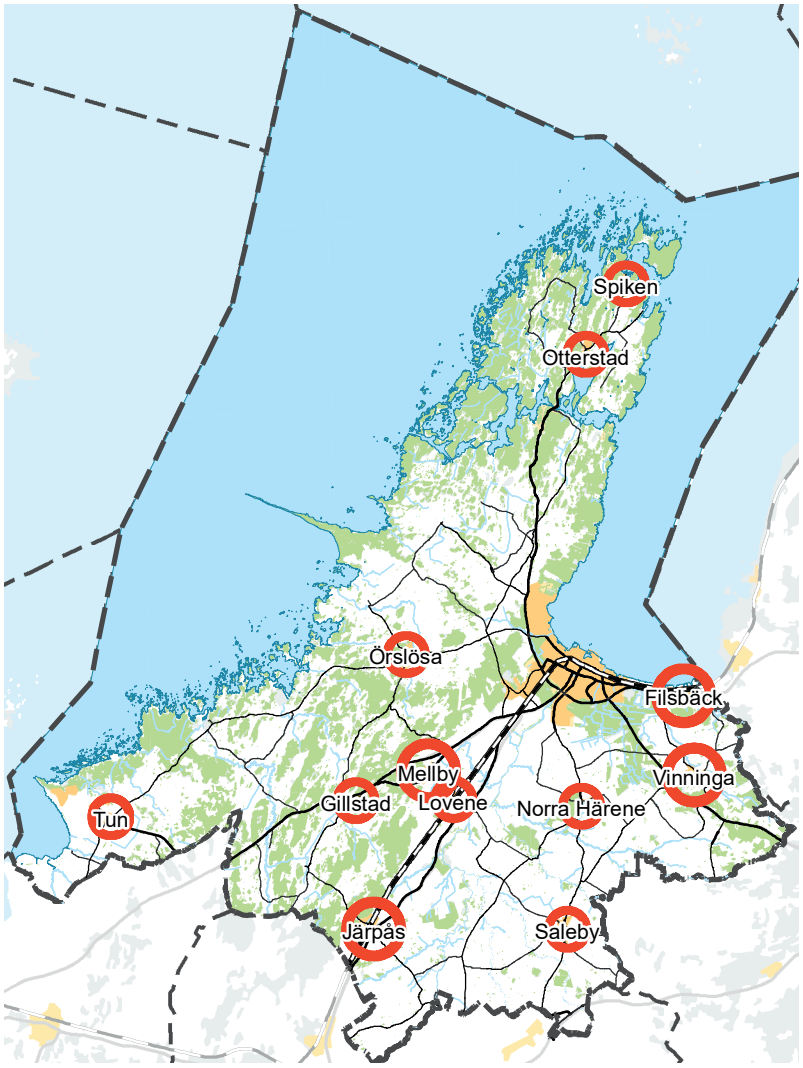

Orienteringskarta över övriga orter: Filsbäck, Gillstad, Järpås, Lovene, Mellby, Norra Härene, Otterstad, Saleby, Spiken, Tun, Vinninga och Örslösa.

Orterna Filsbäck, Järpås, Mellby och Vinninga ligger så nära Lidköping att de som bor där relativt lätt kan ta del av stadens utbud av service, kultur och arbetsplatser. Orterna redovisas i bokstavsordning:

Ort	*Sida*
Filsbäck	*43*
Gillstad	*45*
Järpås	*47*
Lovene	*49*
Mellby	*51*
Norra Härene	*53*
Otterstad	*55*
Saleby	*57*
Spiken	*59*
Tun	*61*
Vinninga	*63*
Örslösa	*65*

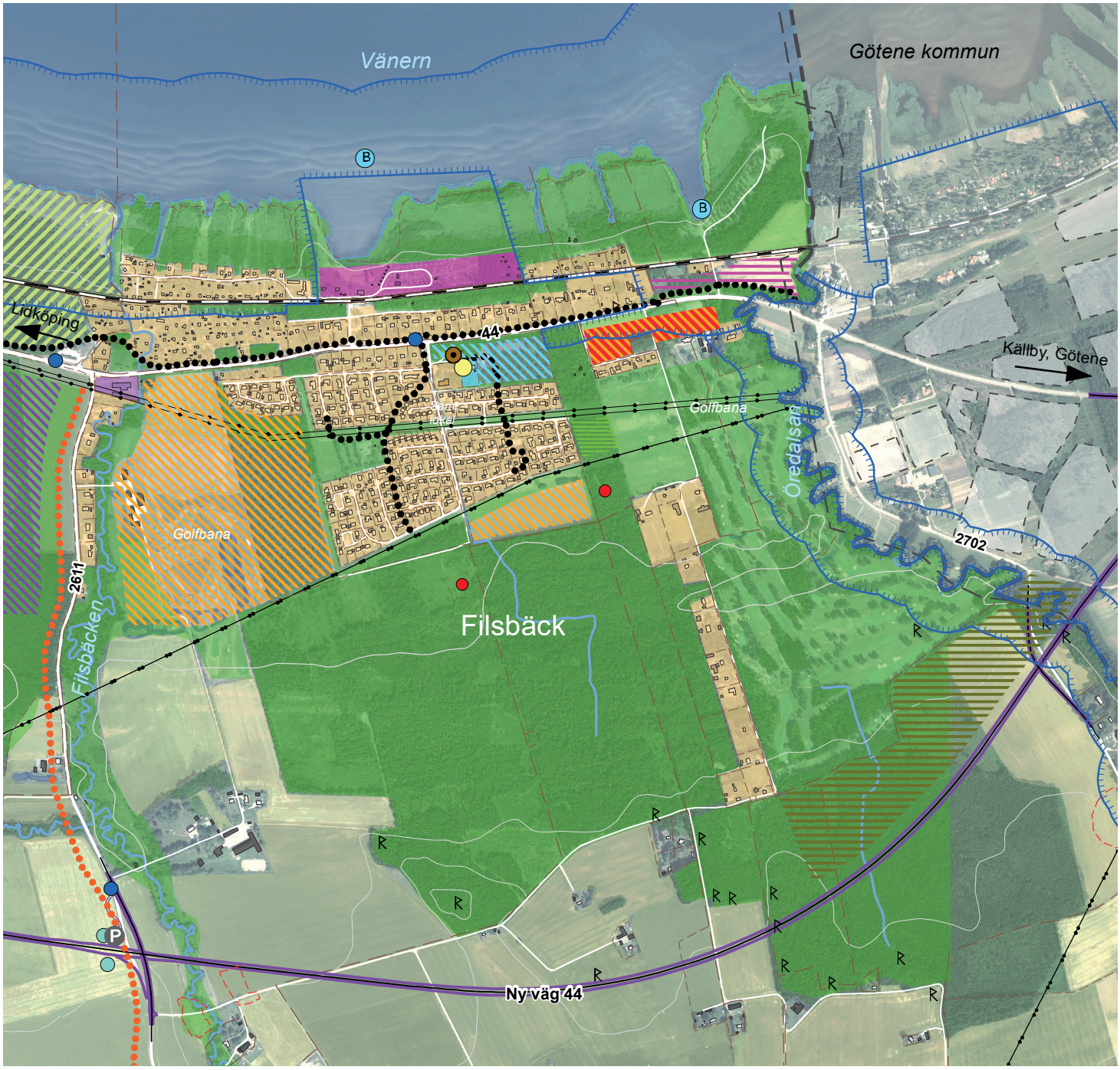

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Bostäder och handel (centrum)
- Verksamheter
- Vård och skola
- Besöksanläggning
- Golfbana
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur/ FÖP Filsby
- Ny väg 44
- Gång- och cykelväg
- / Hållplats
- Pendelparkering

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskyddat område
- Naturreservat Östra Sannorna

Övrigt

- Skolskog
- / Förskola / Badplats
- / Återvinningsstation / Mast
- Allmän väg
- Kraftledning, regional / Fastighetsgräns
- Järnväg, Kinnekullebanan

Filsbäck

0 0,4 km

Skala 1:15 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Filsbäck

Filsbäck kan erbjuda närhet till bad, stränder och skogsområden samt till arbetsplatser och skolor och annan service i Lidköping. Det finns en anlagd cykelväg mellan staden och Filsbäck. Orten är uppbyggd kring ett villaområde som byggdes ut på 1970-talet. Områden med bland annat kedjehus har tillkommit senare.

Vid korsningen mellan Götenevägen (gamla väg 44) och väg 2611 till Vinninga ligger ett mindre verksamhetsområde. En campingverksamhet finns norr om järnvägen. Två golfbanor finns i anslutning till orten. Den ena ligger i väster nära Filsbäcken och den andra i öster nära Öredalsån.

Filsbäck ligger nära Vänern. Vattendragen Filsbäcken och Öredalsån med omgivande lövskogar, ett brett skogsområde söder om bebyggelsen samt de båda golfbanorna avgränsar bebyggelsen åt söder, öster och väster. Vattenområdena och de gröna omgivningarna ger boendemiljön kvalitéer genom tillgång till rekreationsområden och ekosystemtjänster.

Planförslag

Bebyggelse

Parallellt med översiktsplanearbetet har ett planprogram för Filsbäck-Truve/Svanvik tagits fram. Planprogrammet är en del av detaljplaneprocessen enligt PBL. Följande beskrivning är en övergripande sammanfattning av de förslag som studerats på en djupare nivå i planprogrammet. Programmet är antaget av KF den i december 2017.

När den nya förbifarten av väg 44 söder om Filsbäck öppnas för trafik kommer trafiken genom orten att minska avsevärt. Detta öppnar för ett ökat bostadsbyggande i de delar som tidigare varit starkt påverkade av trafikbuller.

Nya bostäder föreslås i flera områden söder om Götenevägen i anslutning till bebyggelsen. Områdena kan tillsammans ge utrymme för ca 300 lägenheter fördelade på olika bostadstyper. Total utbyggnadskapacitet tillsammans med Truve/Svanvik beräknas till mellan 400 och 600 bostäder. En viss förtätning av bebyggelsen med hyreslägenheter och handel är önskvärd. Genom samordnade planeringsinsatser mellan Lidköpings och Götene kommuner kan nya sammanhållna bebyggelseområden tillkomma på ömse sidor kommungränsen.

Ett område i anslutning till och strax öster om Filsbäcks förskola redovisas som framtida skolområde. En skolskog ligger i nära anslutning.

Området väster om korsningen mellan nuvarande väg 44 och väg 2611 föreslås som område för verksamheter.

Infrastruktur

Den nya väg 44 mellan väg 184 och Källby beräknas stå färdig årsskiftet 2018-2019. Götenevägen blir då lokalväg genom Filsbäck. Närmaste anslutning till väg 44 kommer att bli en ny trafikplats sydväst om Källby. Pendelparkering och busshållplats anläggs där den nya väg 44 korsar väg 2611 mellan Filsbäck och Vinninga.

Gång- och cykelstråket i Filsbäck kan, när ny väg 44 är utbyggd, efterhand kompletteras med lämpliga övergångar till de områden som är föreslagna för bostäder.

Det kan även bli aktuellt med nya eller förändrade lägen för busshållplatser när fler bostäder byggs i Filsbäck. Ortens läge nära Lidköping gör det lämpligt att förbättra turtäthet och arbeta för att minska

Kort om Filsbäck

I Filsbäck bor 597 personer (2015)

Filsbäcks förskola ligger vid Truvegården.

Badplatser finns vid Kinneviken.

Avståndet från Filsbäck (Truvegården) till resecentrum i Lidköping är ca 6 km.

Filsbäcks gård ligger väster om villabebyggelsen. I omgivningarna kring gården finns spår som visar en historisk kontinuitet i bosättningar.

För bebyggelse och camping i Filsbäck gäller detaljplan.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Vid prövning av ny bebyggelse i området ska särskild hänsyn tas till risken för höga vattenstånd och översvämningar.

Hänsyn ska tas till eventuella framtida transporter av farligt gods på Kinnekullebanan och till risken för bullerpåverkan från tågtrafiken på banan.

Konsekvenser

Förslaget innebär att en sammanhållen bebyggelsestruktur i Filsbäck kan uppnås. Det blir korta avstånd till skola, stränder vid Vänern och till gång- och cykelstråk mot Lidköping och Källby.

Filsbäcks identitet som ort kan stärkas samtidigt som kopplingen till Lidköping blir starkare. Naturmark och viss odlingsmark behöver tas i anspråk för att genomföra förslaget.

Ianspråktagande av odlingsmark motiveras av att marken ligger tätortsnära och att marken behövs för att uppnå en ändamålsenlig struktur på bebyggelsen.

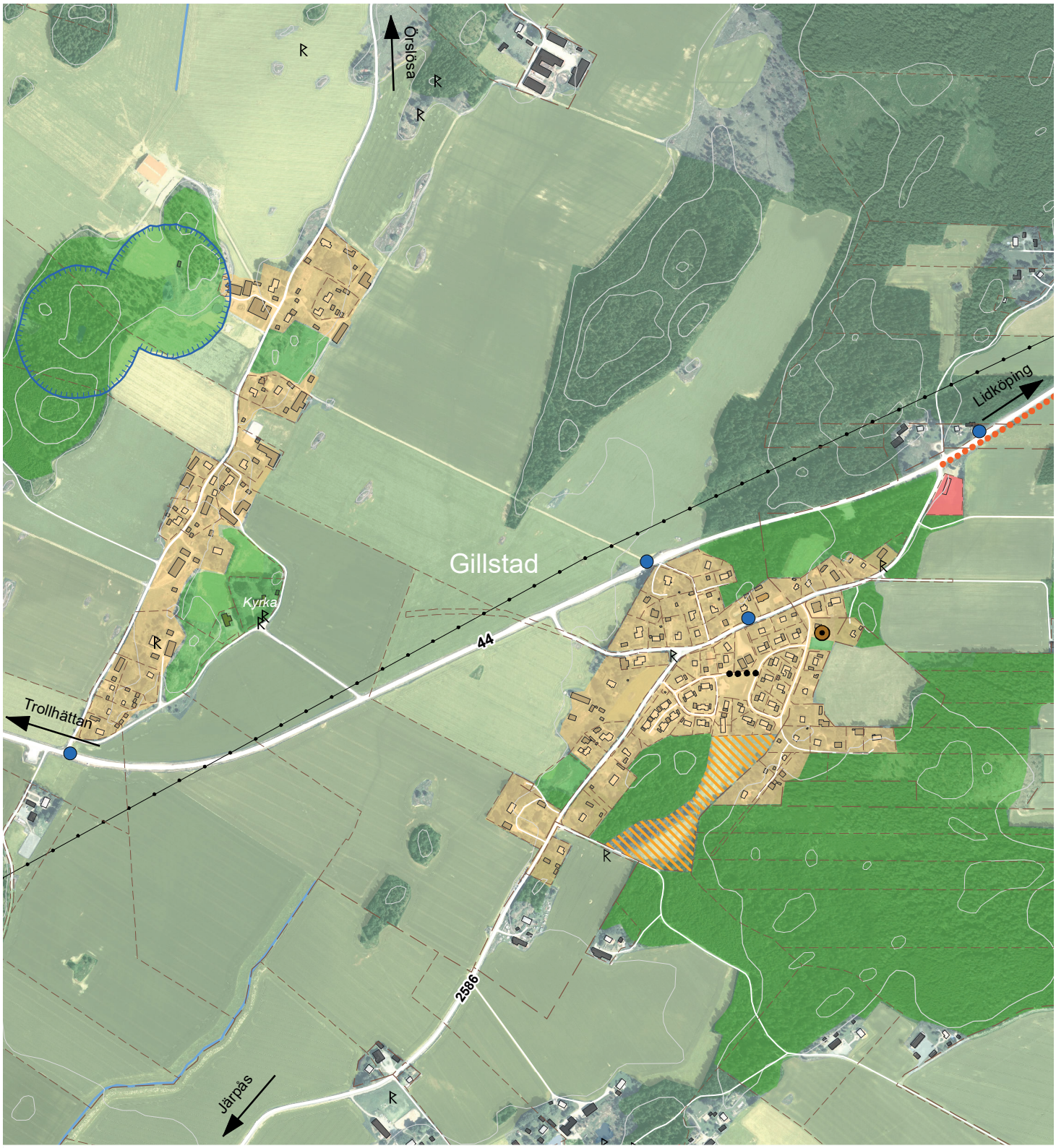

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Gillstad

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Handel och verksamheter
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskydd

Övrigt

- Hållplats / Återvinningsstation
- Allmän väg
- Kraftledning, regional
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

bilanvändande vid transporter till och från arbete och skola i staden.

Lidköpings Elnät planerar att markförlägga högspänningsledningarna genom Filsbäck. Detta skulle ge möjlighet till viss förtätning av bebyggelsen alternativt att förstärka grönstrukturen med ett parkstråk i den tidigare ledningsgatan.

Vatten och avlopp

All bebyggelse i Filsbäck utom fritidsbebyggelsen norr om järnvägen är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Fritidsbebyggelsen är ansluten till en egen VA-förening.

Grönstruktur

Tillgängligheten till Vänern ökar när den barriär som väg 44 utgör försvinner. Den västra befintliga golfbanan föreslås kunna utvidga verksamheten åt söder, och få parkering mellan järnvägen och gamla väg 44. För det sistnämnda området kommer dispens från strandskyddet krävas.

Vägen har utgjort en barriär *Foto DS*

Gillstad

Bebyggelsen ligger huvudsakligen söder om väg 44 utmed eller i anslutning till en huvudgata som är en del av väg 2586. Gillstad kyrka och kyrkby ligger norr om väg 44 vid vägen mot Örslösa. Kyrkbyn med omgivande kulturlandskap är en kulturmiljö med högt värde.

I Gillstad finns ett par verksamheter och bland annat ett café i bra skyltläge vid väg 44.

Orten har ett bra kollektivtrafikläge intill väg 44 och hållplatser vid denna.

Planförslag

Bebyggelse

Ett område för nya bostäder är föreslaget. Förslaget innebär en förtätning av de södra delarna av Gillstad med cirka 15 lägenheter.

Verksamheter ska även fortsatt kunna utvecklas vid korsningen med väg 44.

Vid en utbyggnad av bostäder i Gillstad bör markbehov för kommunal och övrig service utredas.

Infrastruktur

En gång- och cykelväg föreslås bli utbyggd mellan Mellby och Gillstad fram till anslutningen av väg 2586 till väg 44.

Vatten-och avlopp

Bebyggelsen i Gillstad i är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet och kommunens verksamhetsområde kan då behöva utökas.

Grönstruktur

Gillstad avgränsas i öster och sydöst av ett skogsområde. Mellan väg 44 och den norra delen av Gillstad ligger ett skogsparti som delvis avskärmar bebyggelsen från trafiken. Åt väster vänder sig bebyggelsen mot det öppna jordbrukslandskapet.

Om Gillstad

Gillstad har 158 invånare (2015).

Idrottsplats finns i Mellby knappt 2 km öster om Gillstad.

Avståndet från östra anslutningen till väg 44 i Gillstad till Lidköping (resecentrum) är ca 14 km.

Detaljplan gäller för huvuddelen av bebyggelsen söder om vägen genom Gillstad.

Kyrkbyn omfattas av områdesbestämmelser.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Ny enstaka bebyggelse kan prövas efter allmänna lämplighetsprinciper. Hänsyn till kulturmiljön ska tas genom att ny och befintlig bebyggelse ska anpassas till den befintliga vad gäller val av plats, bebyggelsemönster, material och färgsättning.

Förhöjd bygglovsplikt råder i det område som omfattas av områdesbestämmelser.

Konsekvenser

Trafiken på väg 44 ger störningar i omgivningarna kring Gillstad. De föreslagna nya bostäderna kommer dock att ligga väl avskärmade från trafiken på 44:an och omgivna av mindre höjder och skogsmark. En miljö fri från buller är bra för välbefinnandet och på sikt också för folkhälsan.

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Handel
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskydd

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola / Badplats
- Hållplats / Mast
- Hembygdsgård, museum / Bygdegård
- Pendelparkering, behov / Återvinningsstation
- Allmän väg
- Kraftledning, regional / Fastighetsgräns
- Järnväg, Kinnekullebanan

Järpås

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Järpås

Bebyggelsen i Backa, kyrkbyn, kompletterades på 1870-talet när järnvägen anlades och ett stationssamhälle växte upp kring den. Än idag är bebyggelsestrukturen i Järpås präglad av uppdelningen mellan kyrkbyn och stationssamhället. Väg 187 skiljer de båda delarna och är en barriär. Genom en planskild korsning för gång- och cykeltrafik under vägen har kyrkbyn knutits samman med bebyggelsen norr om vägen.

Kinnekullebanan, väg 187 mot Lidköping respektive Vara samt väg 2591 mot Uvered i kyrkbyn bildar stommen i ortens infrastruktur. Hållplatser för kollektivtrafik, både för tåg och buss, samt pendelparkering ligger centralt och lättillgängligt.

Skogsområden med stigar och motionsspår i norr, bäcken som rinner genom orten, idrottsplats, badplats och grönområden i kyrkbyn är viktiga för en bra boendemiljö.

Planförslag

Bebyggelse

Bebyggelsen i stationssamhället omfattas av detaljplaner. Ett planlagt område för bostäder söder om väg 2591 är inte utbyggt. Detaljplanen medger såväl villabebyggelse som en- och flerbostadshus i tätare form. Utbyggnad av området föreslås åt söder. Den befintliga bebyggelsen i norra Järpås föreslås bli kompletterad med ytterligare ett område i anslutning till detta. Totalt medger förslaget ca 60 nya bostäder i blandad form. Stora ytor för hantering av dagvatten kommer att krävas för att minimera risken för översvämningar vid skyfall.

Terrängen kring skolan är brant och skolskogen har ett stort värde för verksamheten. Eventuell utveckling av skolan får därför ske inom befintlig skoltomt. Verksamheter kan utvecklas mellan befintligt småindustriområde och väg 187. Alternativ tillfart bör då studeras för att undvika trafik förbi bostäderna.

Infrastruktur

En ny gång- och cykelväg föreslås mellan bostadsbebyggelsen i väster och hållplatsen vid Kinnekullebanan.

Vatten och avlopp

All bebyggelse i Järpås är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet och kommunens verksamhetsområde kan då behöva utökas.

Grönstruktur

De tätortsnära skogsområdena bör lämnas fria från bebyggelse, liksom skolskogarna och grönstråken längs bäcken och järnvägen. Grönytorna kring järnvägen, hållplatsen och pendelparkeringen kan utvecklas ytterligare med utökad skötsel och kompletterande trädplantering.

Om Järpås

I Järpås bor ca 833 personer (2015).

Järpås skola har förskoleklass - åk 6 och fritidshem finns. Förskola finns också granne med Björkhaga.

Järpås äldrecenter vid Parkgatan består av Björkhaga äldreboende, Mötesplatsen och tio trygghetslägenheter.

Järpåsvallen, bygdegården och den kommunala badplatsen i södra delen av Järpås är viktiga mötesplatser.

Järpås har livsmedelsbutik och bibliotek.

Avståndet från Järpås centrum och Lidköping (resecentrum) är ca 19 km.

Detaljplaner gäller för bebyggelsen i stationssamhället. Norra delen av kyrkbyn omfattas av en avstyckningsplan.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse bör endast tillkomma i stationssamhället nordväst om väg 187.

All ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

I kyrkbyn (Backa) bör nya enstaka bostäder prövas restriktivt och som komplettering till befintliga, t ex vid behov av generationsväxling i jordbruket. Stor hänsyn ska tas till kulturmiljön. Området är rikt på fornlämningar. Arkeologiska undersökningar bör genomföras som grund för prövning.

Konsekvenser

För att genomföra förslaget behöver jordbruksmark tas i anspråk. I avvägningen mellan att bebygga jordbruksmark och den tätortsnära skogen, väljs jordbruksmarken. Skogsområdena har stor betydelse som rekreationsområden och från ekologisk synpunkt.

Genom förslaget kan bebyggelsen förtätas norr om väg 187. Det ger möjlighet att lättare nå hållplatser för buss och tåg. Därmed blir de boende i Järpås mindre beroende av bil.

Sammanhängande grönstruktur behålls på ett bättre sätt i det nya förslaget än i antagen dispositionsplan från 1977.

Ny bebyggelse kan störas av buller och vibrationer från Kinnekullebanan. Vid upprättande av detaljplan ska behovet av skyddsavstånd till banan beaktas.

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Befintlig / Planerad

Bostäder

Verksamheter

Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur

Bestämmelser

Fornlämning

Strandskydd

Övrigt

Hållplats / Återvinningsstation

Pendelparkering

Allmän väg

Kraftledning, regional / Fastighetsgräns

Järnväg, Kinnekullebanan

Lovene

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Lovene

Lovene är ett stationssamhälle som ligger i ett storskaligt helåkerslandskap. Skogs- och grönytorna är begränsade. Bebyggelsestrukturen är rutnätsformad och bostadstomterna är stora med grönskande trädgårdar, vilket ger orten intryck av ”trädgårdsstad”. Det finns en klar bebyggelsegräns som inte bör överskridas mellan den gröna bebyggelsemiljön i orten och det omgivande öppna helåkerslandskapet.

Verksamhetsområden är belägna i norra och nordöstra delarna av Lovene.

Planförslag

Bebyggelse

All bebyggelse i Lovene regleras i gällande detaljplaner. I ortens sydvästra del finns en detaljplan från år 2012. Detaljplanen medger ca 12-15 nya bostäder och innehåller också ett område för natur. Planområdet är inte utbyggt. Naturmarken utgörs av ett skogsområde, som är avverkat i den del som är avsedd för ny bebyggelse.

Viss expansion av befintliga verksamheter är möjlig inom de redan bebyggda fastigheterna.

Infrastruktur

Kinnekullebanan passerar och har hållplats i Lovene. Pendelparkering är anlagd i anslutning till denna. Väg 2599 passerar i syd-nordlig riktning. Väg 44 nås österut via väg 187. Verksamhetsområdena ansluter direkt till väg 2599 och är lätt tillgängliga från väg 187. Det är kortare sträcka till väg 44 norrut från Lovene, men väg 2599 har här lägre standard och den passerar bland annat bostadsbebyggelse nära vägen i Kållands-Åsaka.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen i Lovene är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet och kommunens verksamhetsområde kan då behöva utökas.

Grön- och vattenstruktur

Grönytorna kring järnvägen, hållplatsen och pendelparkeringen kan förbättras med utökad skötsel och kompletterande trädplantering.

Lovene ligger vid Kinnekullebanan Foto Rådhuset

Om Lovene

I Lovene bor 136 personer (2015).

Närmaste skola med åk 1-6 är Råda skola.

Mellbyvallen är närmast belägna idrottsanläggning.

Avståndet från Lovene (hpl vid järnvägen) till Lidköping (resecentrum) är drygt 11 km.

Detaljplan gäller för befintlig bebyggelse i Lovene.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Inga nya enstaka hus på åkermarken utanför den sammanhållna bebyggelsegruppen bör tillåtas.

Konsekvenser

Om förslaget genomförs kommer nya bostäder att uppföras på en del av det enda naturområde som finns i Lovene. Skogen i det aktuella naturområdet är dock avverkad, och naturvärdena är begränsade.

Intrång i stora och sammanhängande jordbruksenheter undviks genom val av område för ny bebyggelse. Jordbruksmarken och helåkerslandskapets karaktär begränsar möjligheten till ytterligare bostadsbebyggelse utanför den som föreslås i planen.

Bebyggelsen kan störas av buller och vibrationer från Kinnekullebanan. Vid upprättande av detaljplan ska skyddsavstånd till banan beaktas.

Mellby

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder / Förtätning bostäder
- Verksamheter
- Gång- och cykelväg
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Parkering

Bestämmelser

- Fornlämning

Övrigt

- Hållplats / Återvinningsstation
- Bygdegård
- Allmän väg
- Kraftledning, regional / Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

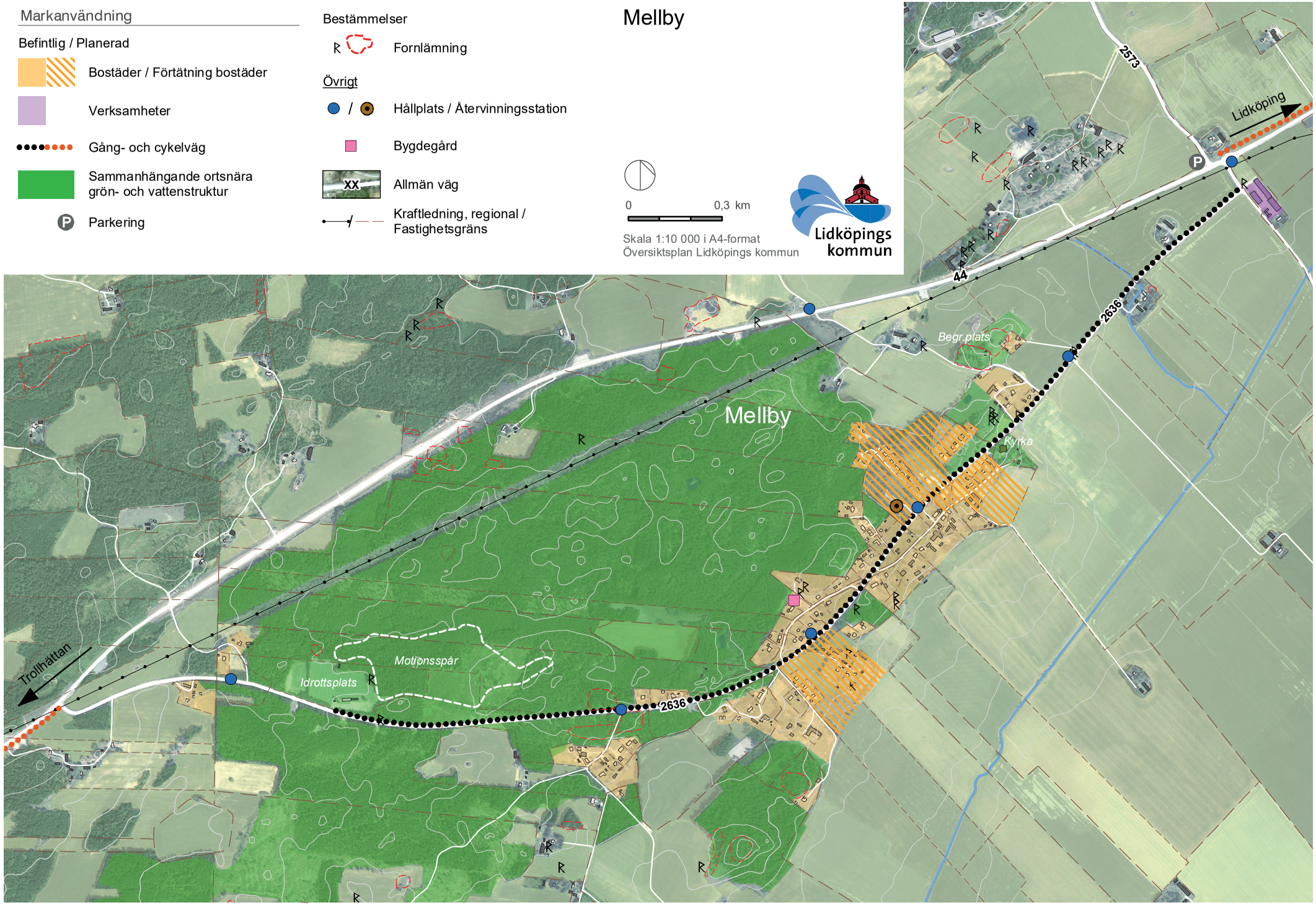

Rådhuset Arkitekter AB

Mellby

I Mellby ligger huvuddelen av bebyggelsen väster om kyrkan på ömse sidor av den äldre landsvägssträckningen och väg 2636. Äldre bostadshus ligger blandade med hus som tillkommit under senare tid. Kyrkan och bostäderna ligger på och vid kanten av en höjdrygg varifrån man har vid utblick åt öster över slättlandskapet och mot staden. Vid väg 44 är en verksamhet etablerad.

Väg 2636 genom Mellby ansluter till väg 44 i nordost, där också väg 2599 från Lovene möter. Även västerut leder vägen genom Mellby till väg 44, strax öster om Gillstad.

Ett skogsområde ligger mellan Mellby och väg 44. I den västra delen av detta ligger Mellbyvallen med flera planer och klubbhus. Ett motionsspår är anlagt intill idrottsplatsen. Skogsområdet sträcker sig även mot Gillstad sydväst om vägen genom Mellby. Kyrkomiljö och kyrkogård ingår i den gröna strukturen, men ligger avskilt från skogsområdet.

Planförslag

Bebyggelse

Den mesta bebyggelsen i Mellby har tillkommit utan reglering i detaljplan. För ett mindre område beläget i ortens norra del nordväst om väg 2636 finns en detaljplan för totalt 7 enbostadshus framtagen 2015. Planområdet är till största delen outbyggt. Förslaget visar på möjligheten att bygga ytterligare bostäder i orten dels genom utökning av planområdet åt norr och söder, dels genom komplettering och förtätning av befintlig bebyggelse i två områden på vägens södra sida. Sammantaget bedöms förslaget medge ca 50 nya lägenheter, huvudsakligen i form av enbostadshus. Om det finns efterfrågan kan också lägenheter i små flerbostadshus vara möjliga.

Vid en utbyggnad av bostäder bör markbehov för kommunal och övrig service utredas.

Infrastruktur

Hållplats för busslinjer som trafikerar väg 44 finns vid korsningen med vägen mot Åsaka och Lovene. Invid väg 44 finns en pendelparkering.

En s k bymiljöväg har ordnats på sträckan mellan idrottsplatsen och korsningen mot Lovene. Bymiljövägar kallas vägar där gående och cyklar prioriteras framför bilar och där den befintliga vägen delats in i ett smalt körfält och breda vägrenar på ömse sidor körfältet.

Vatten och avlopp

Huvuddelen av bebyggelsen i Mellby är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet.

Mellby *Foto Rådhuset*

Om Mellby

I Mellby bor 204 personer (2016).

I Mellby finns idrottsplatsen Mellbyvallen och en bygdegård.

Närmaste skola med åk 1-6 är Råda skola.

Räknat från kyrkan i Mellby är avståndet till Lidköping (resecentrum) ca 10 km.

Mellby kyrka stod klar 1880 i anslutning till den by som växt fram i Mellby under 1800-talet. Den äldre medeltida kyrkan låg längre norrut, där kyrkogården finns kvar.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Arkeologisk utredning och naturvärdesutredning ska utföras i samband med att detaljplan upprättas.

Enstaka hus kan prövas utan detaljplan som mindre komplettering till den befintliga bebyggelsen.

Hänsyn till den äldre bebyggelsestrukturen ska tas då bebyggelsen kompletteras med enstaka hus.

Arkeologiska undersökningar kan behöva utföras inför prövning av enstaka hus.

Konsekvenser

Förslaget innebär en förtätning som kan göra att bebyggelsen upplevs som mer sammanhållen.

I den sydostvända sluttningen finns flera fornlämningar. Det finns risk för att dessa påverkas vid en utbyggnad av orten.

Mellby ligger i ett bra kollektivtrafikläge. I planen föreslås en utbyggnad av gång- och cykelbana mot Lidköping. Boende i orten får då goda möjligheter att kunna välja mellan olika transportslag.

Rådhuset Arkitekter AB

Norra Härene

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskydd

Övrigt

- Förskola
- Bygdegård / Hembygdsgård
- Hållplats / Mast
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Norra Härene

Norra Härene är en gammal kyrkby. Den äldre bebyggelsekärnan, kring kyrkan, speglar ortens framväxt och är kulturhistoriskt värdefull. Kyrkan har sitt ursprung från 1100-talet.

Orten har en långsträckt utbredning längs landsvägen.

Förutom bostäder finns flera jordbruksföretag och en bilhandel/verkstad i Norra Härene.

Väg 2602 passerar genom Norra Härene. Söderut leder vägen via Saleby till Jung i Vara kommun, där vägen ansluter till E20. Till Saleby är det knappt 7 km från Norra Härene.

En busslinje trafikerar väg 2602 och hållplatsen är centralt belägen i höjd med kyrkan. För att komma till Bronäsvallen och hembygdsgården får de allmänna vägarna 2594 respektive 2602 användas.

Prinsabäcken, kantad av vegetation, rinner i nordsydlig riktning och bildar gräns för orten österut. Det är ett brett grön- och vattenstråk, som inramar orten i öster och söder. Dessa stråk tillsammans med ett skogsområde i väster ger de boende tillgång till grönområden på nära håll. Stora trädgårdar och kyrkan med omgivande kyrkogård bidrar också till en sammanhängande grönstruktur i Norra Härene.

Söder om området finns en skolskog som förskolan använder i pedagogiskt och rekreationssyfte.

Planförslag

Bebyggelse

Förslaget är att bebyggelsen i Norra Härene ska kunna kompletteras med 5-10 nya bostäder i ett centralt läge, nära bygdegården och förskolan. Skulle ytterligare behov av utbyggnad av sammanhållen bebyggelse uppkomma är det möjligt att utvidga samhället åt söder i direkt anslutning till befintlig bebyggelse (visas ej på karta).

Infrastruktur

Den föreslagna lokaliseringen av nya bostäder innebär att invånarna i orten får möjlighet att utnyttja befintliga bostadsgator för att ta sig till förskola, hållplats vid väg 2602 och andra målpunkter.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen i Norra Härene är till största delen ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet. Verksamhetsområdet kan därigenom komma att behöva utökas.

Kyrkan i Norra Härene *Foto Rådhuset*

Om Norra Härene

I Norra Härene bor 109 personer (2016).

Förskola och ett särskilt boende finns.

Bygdegården är en mötesplats.

Bronäsvallen med klubbhus och flera planer ligger vid väg 2594.

Norrut nås Lidköping på ett avstånd om drygt 5 km.

Huvuddelen av bostadsbebyggelsen omfattas av detaljplan. För området kring kyrkan gäller områdesbestämmelser.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Förhöjd bygglovsplikt råder i det område som omfattas av områdesbestämmelser.

Bebyggelsen i kyrkbyn kan kompletteras med enstaka hus för t ex generationsväxling i jordbruket.

Hänsyn till kulturmiljön ska tas genom att ny och befintlig bebyggelse ska anpassas till den befintliga vad gäller val av plats, material och färgsättning.

Konsekvenser

Skogsmark tas i anspråk för föreslagna bostäder. Skogen i det aktuella området är avverkad och natur- och friluftsvärdena bedöms som små. Återstående skog i närområdet blir en kvalité för boende i det nya området.

Rådhuset Arkitekter AB

Otterstad

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Handel
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskydd

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola / Hembygdsgård
- Hållplats / Mast
- Återvinningsstation
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Otterstad

Otterstad ligger på Kållandsö. Bostadsbebyggelsen är koncentrerad väster om väg 2578 mot Läckö.

Skolan ligger centralt i orten. Söder om skolan finns enligt den äldre fördjupningen av översiktsplanen och i gällande detaljplan för Otterstad samhälle möjligheter till etablering av handel. Området är inte utnyttjat för detta ändamål. I området finns skolans angöring och strax intill ligger en återvinningsstation. Det finns begränsade möjligheter till utbyggnad av skolan inom befintlig skoltomt.

Huvudvägen förbi Otterstad är väg 2578 mellan Lidköping och Läckö. En busslinje trafikerar Läckövägen med hållplatser vid kyrkan/avtagsvägen mot skolan. Gång- och cykelstråk finns från hållplatsen vid kyrkan och söderut till bebyggelsen längs Läckövägen.

Gång- och cykelbana är utbyggd från Lidköping och norrut till strax norr om Tolsjö, korsningen väg 2578 och Öboängsvägen (2581).

Väster och norr om bebyggelsen finns skogsområden. Sydost om Läckövägen sträcker sig ett långsmalt, mosaikartat och fornlämningsrikt odlingslandskap mellan vägen och Vänern.

Idrottsplatsen ligger i norra delen av orten och har tillfart från Läckövägen. I skogsområdet mellan bebyggelsen och idrottsplatsen finns ett anlagt motionsspår. Skogsområdet strax nordväst om skolan har betydelse som skolskog.

Planförslag

Bebyggelse

Övervägande delen av den centralt belägna bebyggelsen i orten ligger inom detaljplan. Inom planområdet Otterstads samhälle från 1985 ligger ett obebyggt höjdparti sydost om idrottsplatsen avsett för friliggande enbostadshus. Inom planområdet Vallen från 2015 finns plats för ca 25 nya enbostadshus i friliggande eller sammanbyggd form.

Ett par tomter för verksamheter finns enligt gällande detaljplan tillgängliga vid den enskilda vägen mot Spiken.

För att möjliggöra en utbyggnad av skolan föreslås att området som i gällande detaljplan är avsatt för handel får användas för skola och förskoleverksamhet. Detta medför att en ny detaljplan måste tas fram i denna del. Ett nytt område för handel föreslås till området i korsningen mellan vägarna 2578 och 2581. Detta område är parkmark i gällande detaljplan. Den nya detaljplanen bör omfatta skolområdet och det nya handelsområdet.

Infrastruktur

I översiktsplanen föreslås fortsatt utbyggnad av gång- och cykelstråket norrut mot Läckö.

Grönstruktur

Enligt gällande detaljplan krävs en viss omläggning av det befintliga motionsspåret när detaljplanen för Otterstads samhälle ska genomföras. Det gäller den del som utgörs av det hittills obebyggda skogsområdet mellan bebyggelsen och idrottsplatsen.

Om Otterstad

I Otterstad bor 168 personer (2015).

Otterstad skola har elever från 6 till tolv år i blandade klasser. Fritidshemsverksamhet finns också. Otterstad förskola är lokaliserad i anslutning till skolan.

På Otterstad idrottsplats finns flera planer och ett klubbhus.

Avståndet till Lidköping (resecentrum) är ca 2 mil från korsningen vid Otterstad kyrka.

Otterstad kyrka är byggd 1854.

En stor del av bebyggelsen omfattas av detaljplan. För kyrkomiljön med närliggande kulturlandskap gäller områdesbestämmelser.

Rekommendationer

Utbyggnad av samhället kan ske efter gällande detaljplaner.

Området öster om väg 2578 är värdefullt ur kulturmiljösynpunkt och ny enstaka bebyggelse bör undvikas.

Konsekvenser

Eventuell påverkan och konsekvenser av ny bebyggelse enligt planen har sedan tidigare redovisats i detaljplanerna.

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Saleby

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Vård och skola
- Sammanhängande grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola / Bygdegård
- Hållplats
- Återvinningsstation
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Saleby

Orten är framvuxen kring Saleby kyrka och bybebyggelsen, som till stor del utgörs av ekonomi- och mangårdsbyggnader, ligger i huvudsak utmed landsvägen. Norr om kyrkan ligger ett par mindre områden med radhus och kedjehus. Öster om väg 2602 finns ett litet villaområde.

Utmed väg 2602 och i korsningen med väg 2603 ligger ekonomibyggnader för jordbruk och byggnader för andra verksamheter. Det kan finnas möjlighet att i detaljplan pröva omvandling av befintliga byggnader för annat ändamål, exempelvis någon form av verksamhet.

Väg 2602 mellan Lidköping och Vara passerar genom Saleby på en lång sträcka. Korsningar med några mindre, allmänna vägar finns vid kyrkan och i södra delen av orten.

Gång- och cykelväg är utbyggd från korsningen med väg 2603 till skolan (ca 600 meter).

Busslinjer mellan Lidköping-Vara och Lidköping - Kvänum passerar (linje 102 respektive105).

Saleby ligger på en svag höjd i ett utpräglat helåkerslandskap. Det är viktigt att värna om de få mindre grönområden som finns i anslutning till kyrkan, skolan och bygdegården. Idrottsplatsen är belägen en knapp kilometer sydväst om kyrkan och hänger inte samman med övrig grönstruktur.

Planförslag

Bebyggelse

Nya bostäder föreslås i nordost med cirka 10 lägenheter i anslutning till befintlig bebyggelse och med tillfart från väg 2607 mot Lovene. Det finns önskemål om trygghetsboende eller annat boende för äldre i Saleby. Ett sådant skulle kunna prövas inom det utpekade området.

Ny bebyggelse föreslås också på ett område i anslutning skolan i ortens sydvästra del. Det föreslagna området ligger i sin helhet på jordbruksmark.

Mängden fornlämningar i Salebyområdet innebär en restriktion när det gäller att hitta mark för nya bostäder.

Det finns små möjligheter att utvidga skolområdet utan att ta värdefull grönyta i anspråk.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen i Saleby är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet. Verksamhetsområdet kan därigenom komma att behöva utökas.

Grönstruktur

Natur nära skolan bör utvecklas i form av skolskog eller skolnatur. I dag ansluter det öppna åkerlandskapet direkt till skolans område.

Om Saleby

I Saleby bor 211 personer (2015).

Salebyskolan med förskoleklass - åk 6 och fritidshem och Saleby förskola ligger centralt vid kyrkan.

Salebyvallen ligger vid vägen mot Järpås.

Avståndet mellan Saleby (korsningen mellan vägarna 2602/2597) till resecentrum i Lidköping är ca 15 km.

Saleby kyrka från 1894 har Sveriges äldsta daterade kyrkklocka, daterad till 1228.

Detaljplan för Saleby Kyrkby är upprättad på 1950- talet och gäller för skolområdet, kyrkan och bebyggelsen norr därom.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Arkeologisk utredning ska utföras i samband med att detaljplan upprättas.

Särskilda bestämmelser om anpassning till kulturmiljön ska införas i detaljplanen.

Enstaka bostadshus kan prövas som komplettering till den befintliga bebyggelsen. Arkeologisk bedömning eller undersökning måste dock föregå all prövning av ny bebyggelse.

Konsekvenser

Det föreslagna området för bostäder i nordost tar endast marginellt i anspråk produktiv jordbruksmark. Flera fynd av fornlämningar har gjorts kring bybildningen, vilket kan försvåra eller fördyra lämplig utbyggnad.

Det föreslagna området i sydost kommer i sin helhet att förläggas på jordbruksmark.

Detta motiveras av att en samlad bebyggelsestruktur bildas runt kyrka och skola. Barn i området får en trygg och trafiksäker miljö med mycket korta avstånd till skolan.

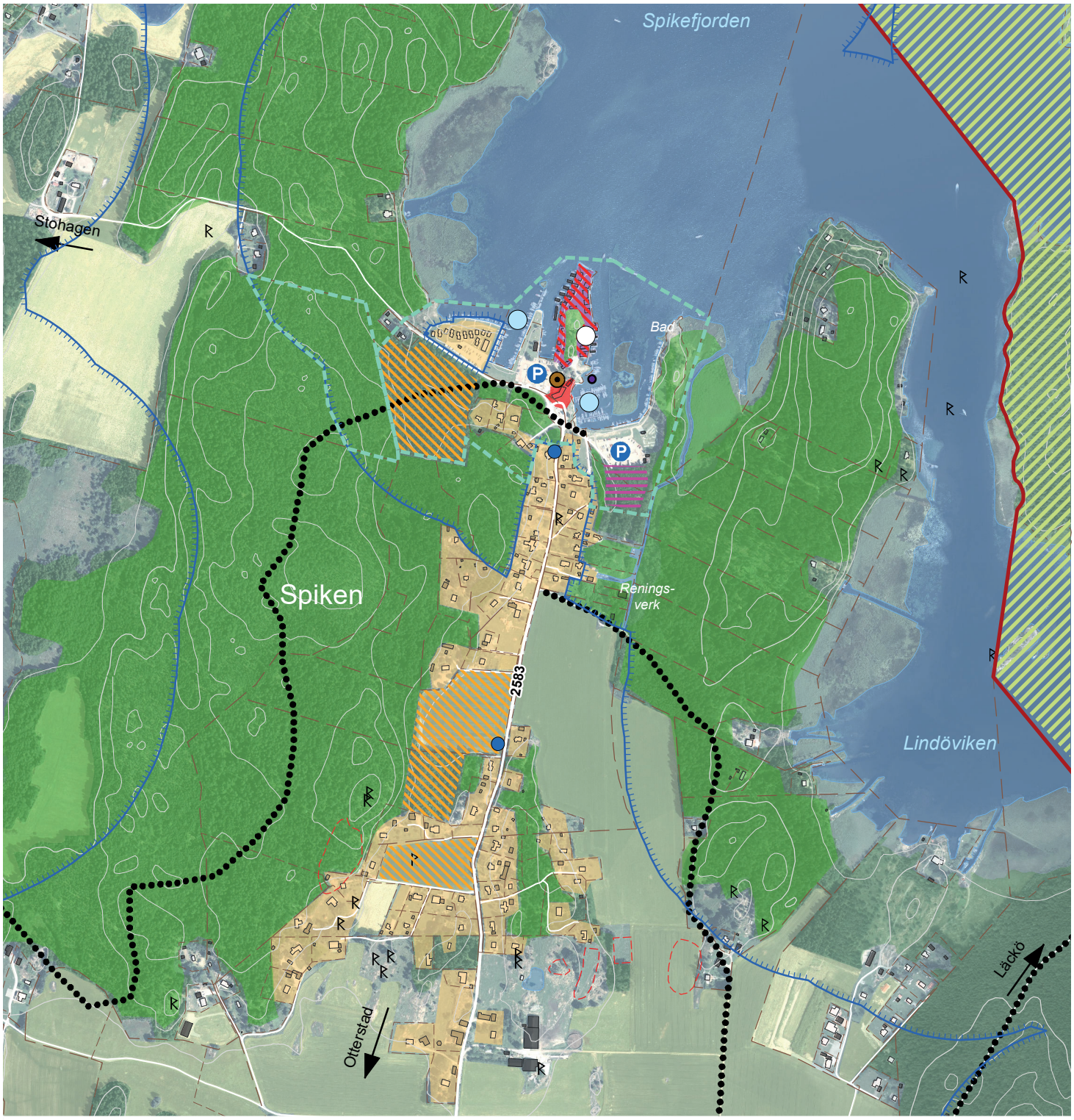

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Spiken

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Handel
- Verksamhet och handel
- Område för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)
- Besöksanläggning
- Parkering
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och eller cykelled

Bestämmelser

- Fornlämning
- Strandskydd
- Natura 2000-område / Naturreservat

Övrigt

- Hållplats / Återvinningsstation
- Småbåtshamn / Fiskehamn och handel
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Spiken

I Spikens fiskeläge, längst ut på Kållandsö, har fisket successivt kompletterats med turistnäring. Området kring hamnen i Spiken är utpekat för ”Landsbygdsutveckling i strandnära lägen” i kommunens LIS-plan. I hamnområdet finns sjöbodar och parkeringsytor. På Spikudden finns, förutom sjöbodar, rökerier, caféer och restauranger även en butiks- och konferensanläggning, Fyren. Här finns servicebutik, café samt butiker med inriktning på hantverk och design. På kartan är Spikudden markerat som ”Handel”. I första hand är det handel med fiskprodukter som avses.

I norra delen av orten ligger den befintliga bostadsbebyggelsen samlad på ömse sidor om väg 2583. I södra delen ligger en bebyggelsegrupp med glesare karaktär. Här ligger bebyggelsen i ett odlingslandskap rikt på fornlämningar.

Väg 2583 går mellan Lidköping och Spiken, där den slutar. Här vänder också en busslinje. Parkering för besökare finns på och intill Spikudden.

Spiken är präglat av läget vid Vänern och kopplingen till fisket. Delar av orten vetter mot söder till ett utpräglat odlingslandskap, och åt öster och väster är orten omgiven av skogbevuxna höjder. På en udde nordost om hamnen finns möjlighet till bad. I övrigt domineras de grunda inre delarna av Spikefjorden av vass, bryggor och småbåtsplatser. Både strand- och skogsområden har värden som rekreationsområden.

Planförslag

Bebyggelse

I förslaget ingår en möjlighet att komplettera bebyggelsen med någon typ av besöksanläggning sydost om hamnen.

Nya bostäder föreslås tillkomma dels i en skogsklädd sluttning sydväst om hamnen, dels inom ett par områden i de södra delarna av Spiken som har tillfart från väg 2583.

Infrastruktur

I översiktsplanen föreslås fortsatt utbyggnad av gång- och cykelstråket mellan Lidköping och Läckö. I samband med planering av denna sträcka kan också eventuell koppling till Spiken studeras.

I pågående detaljplan föreslås ett utökat antal parkeringsplatser och ställplatser för husbilar vid Spikuddens parkering.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen i Spiken är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Reningsverket ligger i Spiken. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet. Verksamhetsområdet kan därigenom komma att behöva utökas.

Om Spiken

I Spiken bor 96 personer (2016).

Skola, idrottsplats m m finns i Otterstad ca 5 km söder om Spiken.

Avståndet från hamnplanen i Spiken till Lidköping (resecentrum) är ca 2,5 mil.

Spiken har lång tradition som fiskeläge och insjöfiskehamn vid Vänern.

Detaljplanearbete har påbörjats.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

All ny bebyggelse ska anslutas till kommunalt vatten- och avlopp.

Anpassning till befintlig bebyggelse ska ske vid ny- och ombyggnad av bebyggelse på Spikudden samt i bybildningen närmast söder om udden.

Enstaka bostadshus kan prövas som komplettering till den befintliga bebyggelsen. Det ska vara möjligt till att ansluta till kommunalt VA, och möjligheten att anordna säker utfart ska finnas.

Konsekvenser

Stora delar av omgivningen kring hamnen omfattas av strandskydd. Detta gäller också det område som är föreslaget för bostäder/besöksanläggning sydväst om hamnen. Området är också till del beläget inom utpekade riksintressen för naturvård och kulturmiljövård.

Spikens hamnområde *Foto Rådhuset*

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Tun

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Handel
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola / Hållplats
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Tun

Bebyggelsen i Tun ligger väl samlad öster och söder om kyrkan. Skola och pensionärsbostäder ligger centralt och lätt tillgängliga. I centrum finns en butik och tankmöjligheter. Ett par verksamheter finns också i Tun.

Strax norr om Tun ligger en av kommunens största arbetsplatser, Skaraborgs flygflottilj i Såtenäs. Verksamheten på flygflottiljen ger upphov till buller, vilket begränsar möjligheten till bebyggelseutveckling i och i närheten av Tun.

Väg 2559 mellan Lidköping och väg 44 utanför Grästorp passerar genom Tun. Vägsträckan är också en del av Vänerslingan som är en brunskyltad turistväg. I Tun korsas den av väg 2566 som även den går vidare mot väg 44. Från korsningen utgår också tillfartsvägen till Såtenäs.

Grönområden finns kring kyrkan och skolan. Ett skogsparti norr om kyrkan används som skolskog. Det är särskilt viktigt att värna befintliga grönområden, inklusive skolskogen, eftersom Tun ligger i ett öppet helåkerslandskap med dålig tillgänglighet till grönområden. Ett område i nordväst, med en karaktärsgivande fornlämning fungerar som rastplats. Härifrån har besökaren utblick över flygfältet med Dättern i bakgrunden.

Planförslag

Bebyggelse

Genom att orten ligger inom influensområde för Såtenäs flygflottilj kan nya bostäder inte tillåtas. Samråd med Försvarsmakten ska ske vid alla frågor som rör underhålls- och kompletteringsåtgärder på den befintliga bebyggelsen - även sådan som normalt inte kräver bygglov.

Det finns behov av lägenheter för äldreboende i orten. Sådant boende får inte tillkomma genom nybyggnad. Eventuellt kan ombyggnad i det befintliga bebyggelsebeståndet vara möjligt att genomföra för att tillgodose det önskade behovet.

Infrastruktur

En gång- och cykelväg föreslås på sikt bli utbyggd från vägkorsningen i Tun fram till entrén till flygflottiljen.

En busslinje går regelbundet via Tun mellan resecentrum i Lidköping och Såtenäs.

Om Tun

I Tun bor 177 personer (2015).

Tuns skola med förskoleklass

Pensionärslägenheter, dagcentral och Mötesplats finns i Tun.

Fotbollsplaner och motionsspår finns strax norr om Tun.

Avståndet från vägkorsningen mitt i Tun till Lidköping (resecentrum) är knappt 30 km.

Orten har vuxit upp kring Tuns kyrka. I början av 1900-talet var Tun ändstation för en smalspårig järnväg från Lidköping.

Detaljplan gäller för en stor del av bebyggelsen. För kyrkomiljön med omgivning gäller områdesbestämmelser.

Tun ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården. Ett byggnadsminne - Silviskolan finns också i orten.

Orten ligger i sin helhet inom influensområde från Såtenäs flygflottilj.

Rekommendationer

Förhöjd bygglovsplikt råder i det område som omfattas av områdesbestämmelser.

Samråd med Försvarsmakten ska ske för alla plan- och byggnadsåtgärder inom influensområdet.

Hänsyn till kulturmiljön ska tas vad gäller val av material och färgsättning då befintlig bebyggelse ska underhållas och kompletteras.

Konsekvenser

Den restriktiva hållningen till ny bebyggelse som följer av Försvarsmaktens verksamhet i närområdet får negativa konsekvenser för ortens möjligheter att utvecklas på ett hållbart sätt.

Eftersom det inte går att peka ut nya områden för bostäder kan det vara svårt att möta t ex det ökade behovet av omsorg för äldre. Om behovet av nya äldrebostäder och annan service inte kan tillgodoses genom ombyggnad och komplettering inom befintligt bebyggelsebestånd försvåras möjligheterna till kvarboende och underlaget för service och kollektivtrafik minskar.

Tun *Foto Rådhuset*

Rådhuset Arkitekter AB

Vinninga

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Framtida omvandlingsområde
- Handel
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola / Hållplats
- Pendelparkering / Återvinningsstation
- Allmän väg
- Kraftledning, regional / Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Vinninga

Vinninga växte som stationssamhälle i början av 1900-talet vid den numera nedlagda smalspåriga järnvägen mellan Lidköping och Skara.

Sävare kyrka, strax norr om Vinninga, är en sexkantig så kallad centralkyrka. När den uppfördes på 1880-talet ersatte den en kyrka från 1100-talet på samma plats.

I Vinninga finns ett varierat utbud av bostäder. Bäckliden äldreboende och mötesplats ligger strax öster om Filsbäcken.

Gång- och cykelstråk är i övrigt utbyggda inom orten och åt väster till pendelparkering och busshållplatser vid väg 184.

Ett skogsområde kantar väg 184 närmast Vinninga. Söder om bebyggelsen är skogsområdet bredare och här finns stigar och motionsspår, lätt tillgängliga från bostäder och skolområde.

Filsbäcken med omgivande vegetation är en viktig del i grönstrukturen, liksom en mindre bäck i västra delen av Vinninga.

Planförslag

Bebyggelse

Förslaget redovisar en möjlighet till relativt omfattande utbyggnad av bostäder, dels öster om idrottsplatsen dels söder om befintlig bebyggelse. Ambitionen är att ca 200 bostäder ska kunna tillkomma och då med varierande boendeformer i både en- och flerbostadshus.

Vinningaskolan kan kompletteras med ytterligare lokaler om ett skogsparti tas i anspråk. På sikt anger förslaget också en omvandling av det centralt belägna verksamhetsområdet (cementindustri). Verksamheten kan då ges möjlighet till etablering närmare väg 184. I förslaget redovisas en successiv utbyggnad av det befintliga verksamhetsområdet söder om väg 2608. Omkring 10 ha verksamhetsområden redovisas på kartan.

I förslaget visas en möjlig utbyggnad av bostäder i anslutning till Bäcklidens äldreboende och en utbyggnad pågår i en första etapp.

Infrastruktur

Den nya sträckningen av väg 44 förbi Lidköping med ny trafikplats på väg 184 kommer ytterligare att förbättra möjligheterna till snabba transporter med bil och kollektivtrafik. Busshållplats och pendelparkering anläggs där ny väg 44 passerar den mindre väg 2611 mellan Vinninga och Filsbäck.

Ett gång- och cykelstråk utmed hela sträckningen av väg 2611 från Vinninga till Filsbäck är föreslaget.

Grönstruktur

I planen föreslås att de nya bostadsområdena delas upp så att grönstråk som har förbindelse med skogsområdet i söder bildas mellan områdena.

Hänsyn behöver tas till naturvärdena som finns i lövskog och skyddsvärda träd som växer utmed Filsbäcken. Hänsyn behöver även tas till de kulturvärden som finns kring gårdsmiljöerna och kyrkan samt i alléerna utmed vägarna 2611 och 2701 vid planering av ny bebyggelse, i synnerhet vid området Bäckliden.

Om Vinninga

I Vinninga bor 1008 personer (2015).

Vinningaskolan med fritidshem, Vinninga förskola och Vinninga Folkets hus med förskola finns. Idrottsplatsen Lindvallen ligger mellan bebyggelsen och väg 184.

Avståndet till Lidköpings resecentrum är ca 8 km från infarten till Vinninga.

Bebyggelsen omfattas till största delen av detaljplan.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Naturvärdesinventeringar ska utföras som grund för avgränsning av nya planområden.

Konsekvenser

Befintlig bebyggelse har huvudsakligen tillkommit på jordbruksmark och Vinninga är till stora delar omgivet av åkermark. Genomförande av förslaget, med relativt många nya bostäder, innebär ianspråktagande av jordbruksmark.

Jordbruksmark är en resurs som är av nationell betydelse. Jordbruksmark som är brukningsvärd får tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Vinninga är ett av kommunens större samhällen utanför Lidköping och orten har ett ut kommunikationssynpunkt bra läge och potential för att utvecklas vidare. Orten behöver kompletteras med andra tätare boendeformer än enbostadshus som hittills tagit mycket mark i anspråk. Det finns ingen annan mark än jordbruksmark att tillgå för utbyggnad. Intresset att åstadkomma en ändamålsenlig utbyggnad av samhället motiverar i detta fall förlust av jordbruksmark.

I förslaget visas hur en sammanhängande grönstruktur kan skapas vid utbyggnad av bostäder och verksamheter. Vid utvidgning av skolområdet behöver ett område som används som skolskog troligen tas i anspråk. Det kan kompenseras genom utnyttjande av skogsområdet längre norrut.

När gång- och cykelvägen till Filsbäck är utbyggd blir det möjligt för invånarna i Vinninga att ta sig till arbetsplatser och skolor i Lidköping och till hållplatsen vid väg 44 på ett trafiksäkert och hållbart sätt.

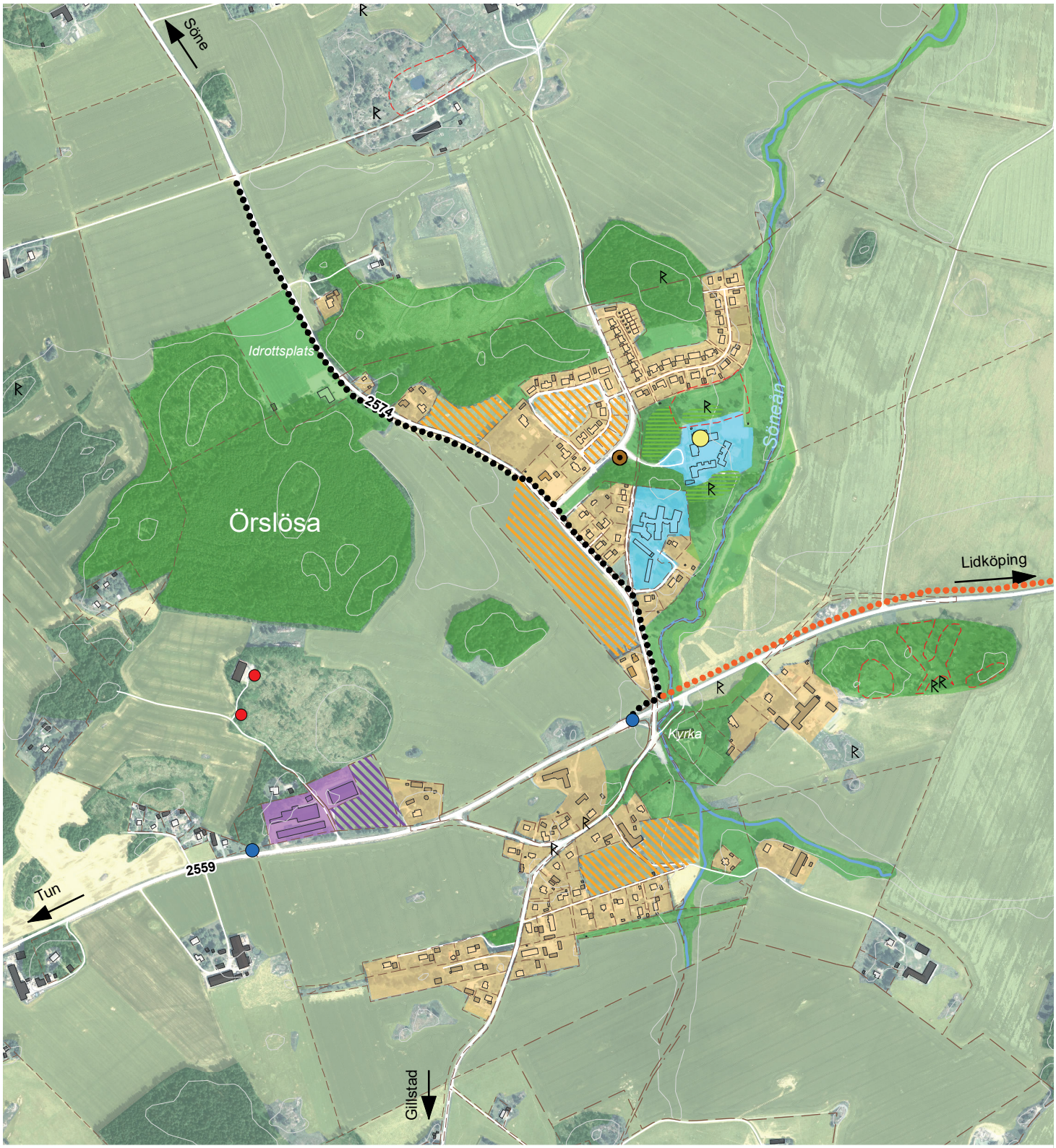

Rådhuset Arkitekter AB

Markanvändning

Befintlig / Planerad

- Bostäder
- Verksamheter
- Vård och skola
- Sammanhängande ortsnära grön- och vattenstruktur
- Gång- och cykelväg

Bestämmelser

- Fornlämning

Övrigt

- Skolskog
- Skola, förskola
- Återvinningsstation
- Hållplats / Mast
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

Örslösa

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Örslösa

Örslösa kyrkomiljö och fornlämningar i och kring orten vittnar om historisk kontinuitet i bosättning.

Väg 2559 passerar Örslösa. Här ansluter väg 2574 norrut till Söne och väg 2570 som leder västerut till väg 44 vid Gillstad. Väg 2559 mellan Lidköping och väg 44 utanför Grästorp är utmärkt som ett turiststråk, från vilket bland annat badplatsen vid Svalnäs och ett flertal fornlämningsmiljöer kan nås.

En gång- och cykelväg är utbyggd utmed vägen mot Söne, från vägkorsningen vid kyrkan på en sträcka av drygt 1 km.

Skolan är omgärdad av grönområden, vilka fungerar som skolskog. Söneån rinner genom Örslösa. Ån med omgivande vegetation är en viktig del av grönstrukturen, liksom skogsområdena i norra och nordvästra delen av orten, idrottsplatsen, kyrkogården och fornlämningsområdet i öster.

Planförslag

Bebyggelse

Nya bostäder ska kunna byggas i anslutning till befintligt villaområde nordväst om skolan. Härifrån kan idrottsplats och grönområden nås på ett trafiksäkert sätt utmed vägen mot Söne. Sydväst om kyrkan finns utrymme för förtätning med ytterligare några bostäder. Ett område för bostäder föreslås sydväst om och utefter väg 2574 mot Söne. Om området ska bebyggas krävs också ytor för hantering av dagvatten, eftersom det i den norra delen av området är risk för översvämning vid häftiga regn. Sammantaget bedöms förslaget kunna ge ett tillskott på ca 45 lägenheter.

Skolan har möjlighet till viss utveckling genom om- och tillbyggnad inom befintligt område.

Befintligt verksamhetsområde i väster vid väg 2559 kan utvidgas österut.

Infrastruktur

En ny gång- och cykelväg föreslås mellan befintlig gc-väg där den ansluter till vid väg 2559 och vidare österut till Örslösarondellen i Lidköping. En sådan möjliggör att ta sig från Örslösa med cykel till skolor, arbetsplatser och andra målpunkter i staden.

Vatten och avlopp

Bebyggelsen i Örslösa är ansluten till kommunalt vatten och avlopp och ingår i kommunens verksamhetsområde. Avloppet går i ledning till reningsverket i Lidköping. Tillkommande bebyggelse ska anslutas till det befintliga ledningsnätet. Verksamhetsområdet kan därigenom komma att behöva utökas.

Grönstruktur

De grönområden som finns i anslutning till orten bör inte bebyggas utan vara kvar som en tillgång för närrekreation.

Om Örslösa

I Örslösa bor 331 personer (2015).

Örslösa skola med förskoleklass - åk 6 och fritidshem, Örslösa förskola

Lugnets äldreboende och pensionärslägenheter finns i Örslösa.

Örslösa IP (idrottsplats) ligger vid väg 2574 mot Söne.

Avståndet från korsningen vid kyrkan till Lidköping (resecentrum) är ca 10 km.

Detaljplan gäller för den nyare bebyggelsen norr om väg 2559.

Områdesbestämmelser gäller för kyrkomiljön och omgivande jordbrukslandskap med äldre mangårds- och ekonomibyggnader.

Rekommendationer

Ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan.

Förhöjd bygglovsplikt råder i det område som omfattas av områdesbestämmelser.

Enstaka bostadshus kan prövas som komplettering till den befintliga bebyggelsen. Arkeologisk bedömning eller undersökning måste föregå all prövning av ny bebyggelse.

Konsekvenser

Jordbruksmark behöver tas i anspråk för gång- och cykelväg och utbyggnad av verksamhetsområdet. Jordbruksmark föreslås också tas i anspråk vid utbyggnad av bostäder sydväst om vägen mot Söne. Förslaget medför i övrigt ingen fragmentering av jordbruksmarken. De områden som föreslås för nya bostäder innebär en förtätning av bebyggelsen och påverkar inte den sammanhängande grön- och vattenstrukturen.

Örslösa *Foto Rådhuset*

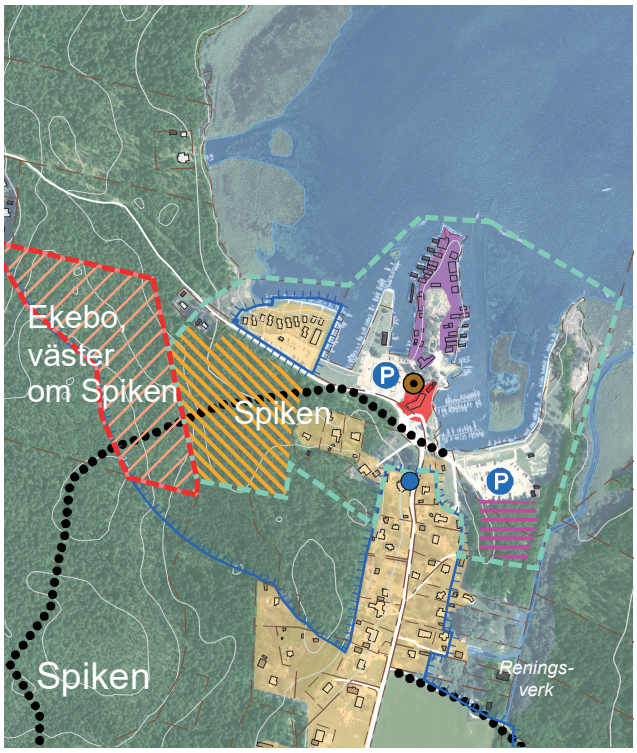

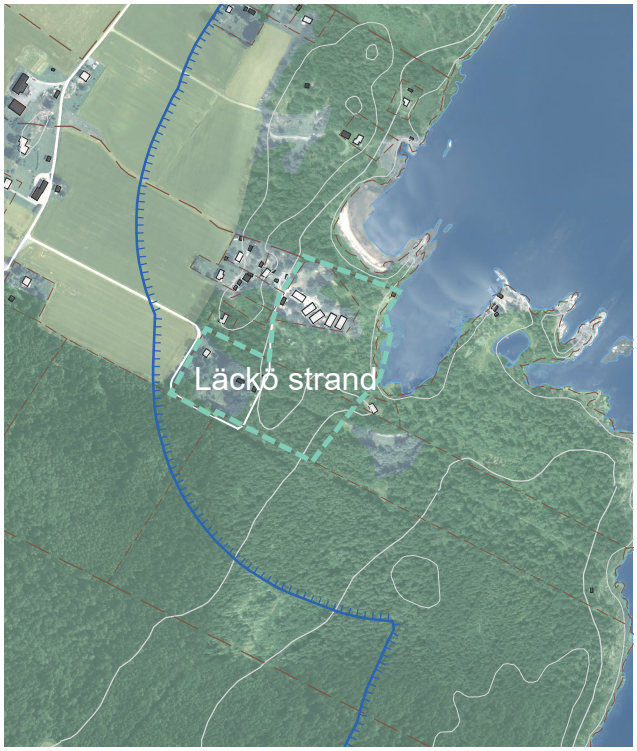

LIS-området Ekebo, väster om Spiken som visas på kartan till vänster godtas inte enligt länsstyrelsen enligt granskningsyttrandet från 2015-03-18. Ingripande kan komma att ske enligt 10 kap 11 § PBL vid vidare utveckling av området.

Yttrandet tillhör det tematiska tillägget till kommunens översiktsplan för landsbygds-utveckling i strandnära läge (LIS). Planen antogs av KF 2015-06-15 §127

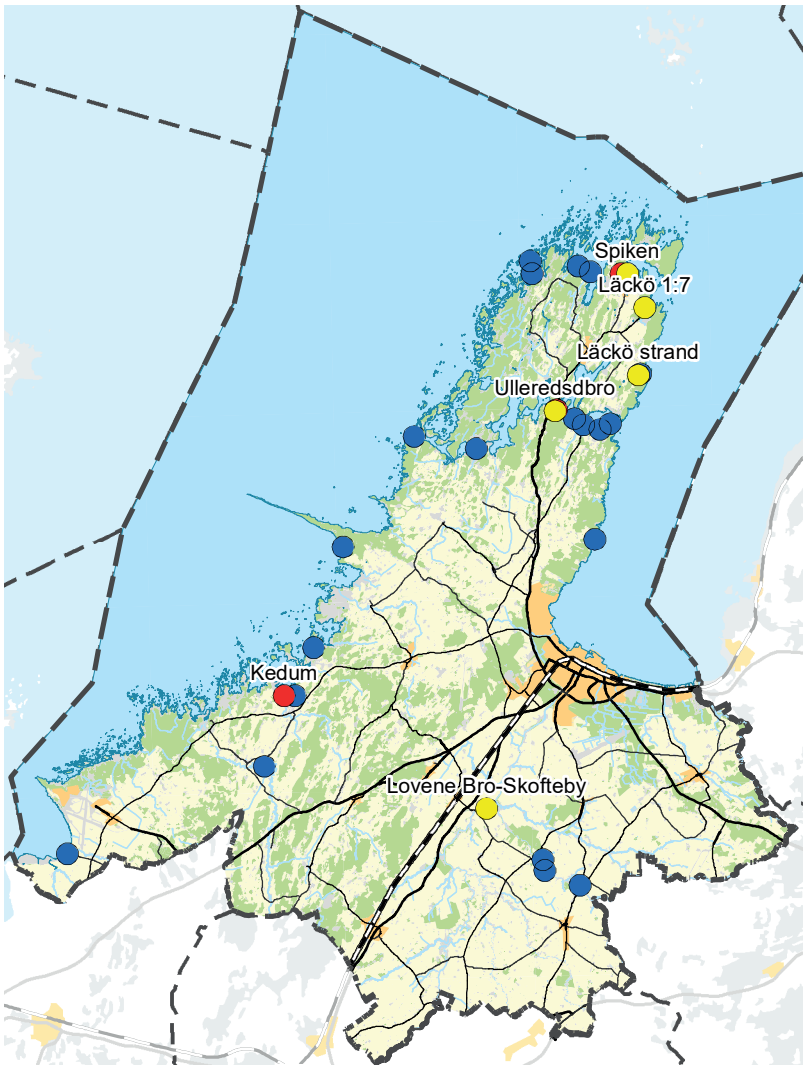

LIS-område enligt tematiskt tillägg från 2015

Ändrat eller nytt LIS-område enligt denna handling

LIS-område där länsstyrelsen ser ingripandeskäl

LIS- förändrade områden

Förklaring

Ny avgränsning LIS-område i förhållande till tematiskt tillägg

LIS-område enligt tematiskt tillägg (endast Spiken)

Befintlig / Planerad markanvändning

Bostäder

Handel

Verksamhet och handel

Besöksanläggning

Gång- och eller cykelled

Bestämmelser

Strandskydd

Övrigt

Hållplats / Återvinningsstation

Parkeringsplats / Kommunal badplats

Allmän väg

Fastighetsgräns

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Rådhuset Arkitekter AB

LIS-områden

Allmänt

LIS betyder Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen. Den lagstiftning som reglerar LIS-områden och hanteringen av sådana är införd i plan- och bygglagen och miljöbalken. Syftet med lagstiftningen är att långsiktigt stimulera och främja den lokala och regionala utvecklingen genom att i landsbygdsområden ge möjligheter att bygga strandnära och därmed stärka attraktiviteten för inflyttning.

Kommunerna ska enligt PBL i sina översiktsplaner redovisa lämpliga områden där det kan betraktas som ett särskilt skäl att ta strandskyddsområden i anspråk för byggnader, verksamheter, anläggningar eller andra åtgärder som kan bidra till utveckling av landsbygden. Redovisningen i översiktsplanen ska vara vägledande när dispenser prövas och när strandskyddet upphävs.

Ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska:

1. vara lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. vara av sådant slag och ha en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast ha en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter eller vid Vänern om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området.

Tematiskt tillägg

Lidköpings kommun antog ett tillägg till översiktsplanen år 2015 om Landsbygdsutveckling i strandnära läge. I tillägget finns 22 LIS-områden föreslagna.

I denna översiktsplan föreslås ändringar i två av de områden som finns redovisade i LIS-planen. Tre nya områden föreslås också.

Ändrade LIS-områden

05 Spiken

LIS-området Spiken 05, Spikudden med fiskehamn, gästhamn, sjöräddningsstation etc samt landområdena söder därom ingår i planen från år 2015. Kommunen vill utöka LIS-området i förhållande till den antagna planen att omfatta ett område som motsvarar det som redovisats i den fördjupade översiktsplanen för Spiken från år 1994. Området för utökningen är ett obebyggt skogsområde som sluttar mot vattnet. Utökningen är främst avsedd för bostäder. Passage för den vandringsled som finns i området ska säkerställas i kommande planering.

LIS-området Spiken är inriktat mot friluftsliv, turism och bostäder. Spiken är ett välbesökt område för turister och genom att skapa ett LIS-område i Spiken kan besöksnäringen stärkas och antalet boende öka. Detta ger ett bättre underlag för service i området. Området omfattas av riksintressen för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

En ny detaljplan för Spiken och Spikudden ska upprättas. Riksintresset för kulturmiljövård ska beaktas i planarbetet. Risk för betydande miljöpåverkan ska utredas i samband med att detaljplan upprättas.

Strandskydd

Syftet med strandskyddsområden är att långsiktigt trygga förutsättningarna till allmänrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och vatten. Bestämmelser om strandskydd finns införda i miljöbalkens 7 kap §§ 13- 18.

Förbud

Inom ett område med strandskydd får bland annat inte nya byggnader uppföras, byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Inte heller får åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Dispens och särskilda skäl

Kommunen får ge dispens från förbuden om det finns särskilda skäl. Sex sådana skäl anges i lagtexten. Ett sjunde särskilt skäl finns om prövningen gäller ett område som är utpekat för landsbygdsutveckling i strandnära lägen:

"Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden." (Miljöbalken7 kap 18 d §:)

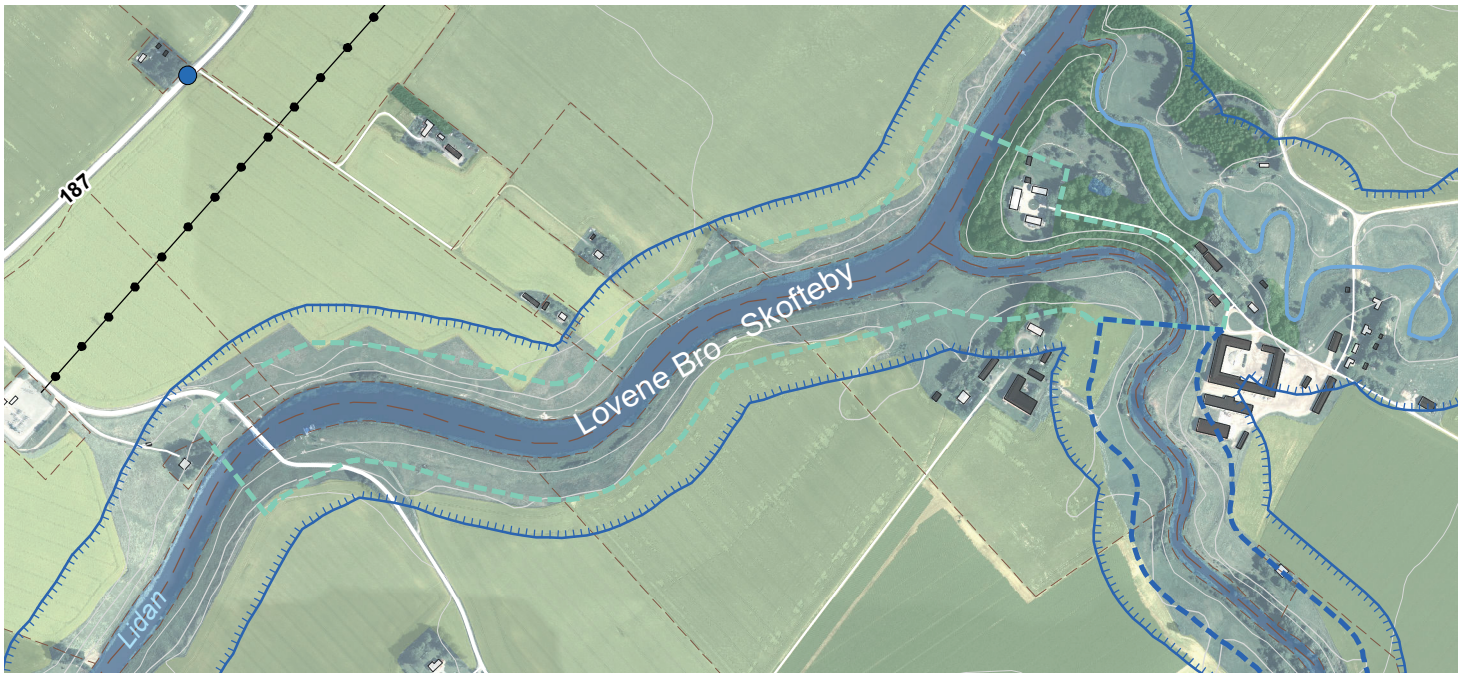

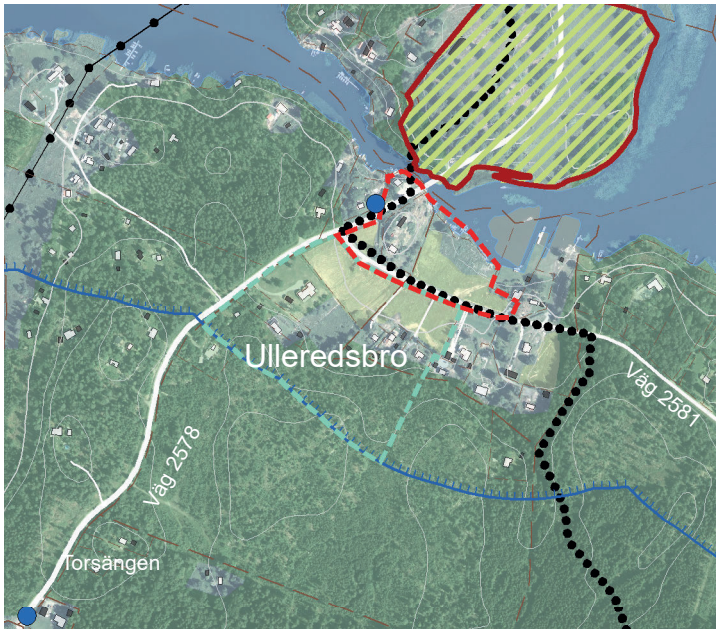

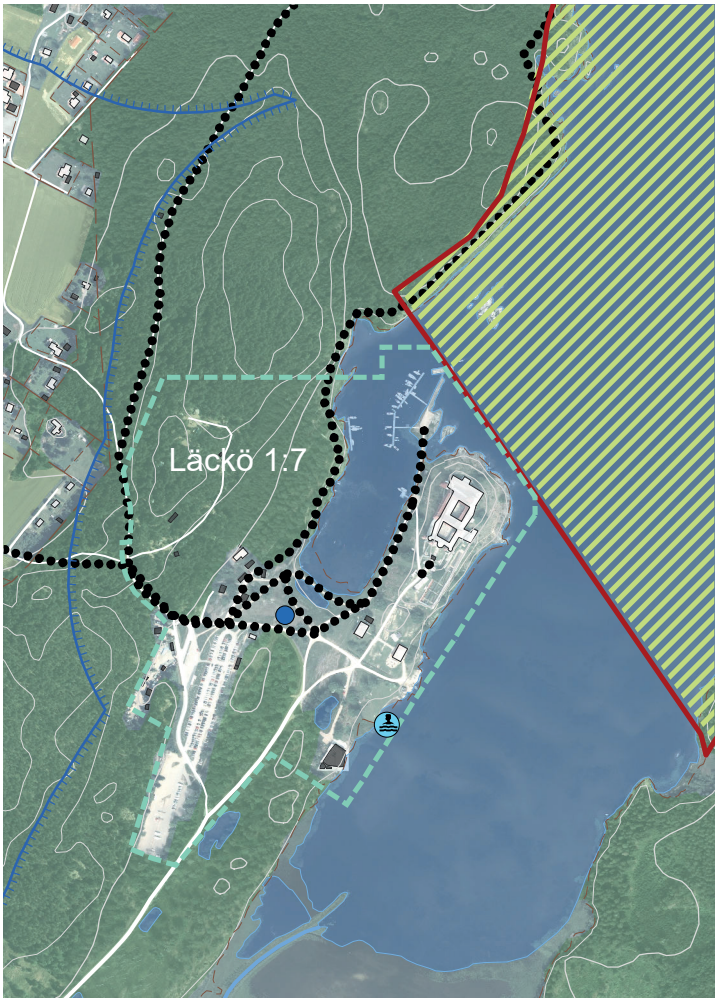

LIS-området Ulleredsbro som visas på kartan ovan bedömdes till sin södra del vara acceptabelt av länsstyrelsen enligt granskningsyttrandet från 2018-05-14. Ett ingripande i ett senare planeringsskede enligt 11 kap 10 § PBL meddelades gällande den norra delen. I kartan redovisas både den del som fanns vara acceptabel och den del där ingripandegrund meddelats.

LIS-området Läckö 1:7 som visas på kartan till höger bedömdes som för stort och omotiverat av länsstyrelsen enligt granskningsyttrandet från 2018-05-14. Ett ingripande i ett senare planeringsskede enligt 11 kap 10 § PBL meddelades om inga förändringar gjordes.
Området har efter utställningen gjorts mindre i omfattning i enlighet med länsstyrelsens yttrande och syftet med området har ändrats till att endast omfatta turism.

Förklaring

Landsbygdsområden i strandnära läge (LIS)

- Föreslaget nytt LIS-område / Del med ingripandegrund enligt LST
- LIS-område

Bestämmelser

- Strandskydd
- Natura 2000-område / Naturreservat

Övrigt

- Gång- och eller cykelled
- Hållplats
- Kommunal badplats
- Allmän väg
- Fastighetsgräns

LIS- nya områden

0 0,3 km

Skala 1:10 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Rådhuset Arkitekter AB

Detaljplanen ska också omfatta det utökade området. Området är bevuxet med tät skog. I samband med planarbetet ska naturvärdesinventering genomföras i det täta skogsområdet.

Miljökonsekvenserna av att ta det skogbevuxna området i anspråk för bebyggelse kan inte bedömas innan naturvärdesinventeringar genomförts.

07 Läckö strand

I LIS-området ingår campingplatsen och ett område runt denna mot stranden. Kommunen vill utöka området åt söder. Delar av fastigheten Sunnerby 1:13 söder om vandrarhemmet föreslås ingå i LIS-området.

LIS-området är inriktat mot turism. Inom området bedrivs camping, vandrarhem konferens etc. Området används idag för besöksnäring för olika målgrupper.

Avsikten är att fortsätta bedriva verksamhet för turism och besöksnäring samt att kunna utveckla detta vidare.

Området är av riksintresse för friluftsliv.

Nya LIS-områden

Lovene bro - Skofteby

Området är en utökning av tidigare antaget LIS-område 13 Flian. LIS-området längs Flian är till för att stärka friluftslivet. Syftet med utökningen längs Lidan från Lovene Bro till Skofteby är detsamma.

En fri passage längs vattnet kan tillgodoses och ett LIS-område längs ån Flian skulle kunna öka allmänhetens tillgång till strandområdet. Det finns stora möjligheter att utveckla detta naturområde som idag är ganska svårtillgängligt. Friluftslivet skulle kunna stärkas genom bland annat vandringsleder med tillhörande informationsskyltar och grillplatser.

Läckö 1:7

LIS-området omfattar Läckö Slott med omgivningar samt del av ett skogbevuxet relativt orört strandområde norr om slottet. LIS- området som är inriktat mot turism ligger i sin helhet inom detaljplan för Läckö Slott med omgivning från 2002.

Läckö slott är ett välbesökt besöksmål i Västra Götaland. I området finns också Naturum, camping, parkeringar, gästhamn, servicebyggnader mm. I omgivningen finns vandringsleder och vandrings- och cykelförbindelse med Spiken. Kommunens ambition är att fördubbla antalet besökare till kommunen. Läckö slott med Naturum är det främsta besöksmålet i kommunen och för att en fortsatt positiv utveckling av besöksnäringen ska kunna ske föreslås området som LIS-område.

Enligt detaljplanen är markanvändningen bl a Natur och Camping med uppställningsplatser utmed en vägslinga.

Besöksverksamheten bör ges möjlighet att ytterligare utvecklas och diversifieras i området. Detta får prövas i en ändring av detaljplanen.

Området omfattas i övrigt av riksintressen för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv. Vattenområdet utanför det föreslagna LIS-området utgörs av Kållands skärgårds naturreservat. Det föreslagna LIS-området berör inte naturreservatet.

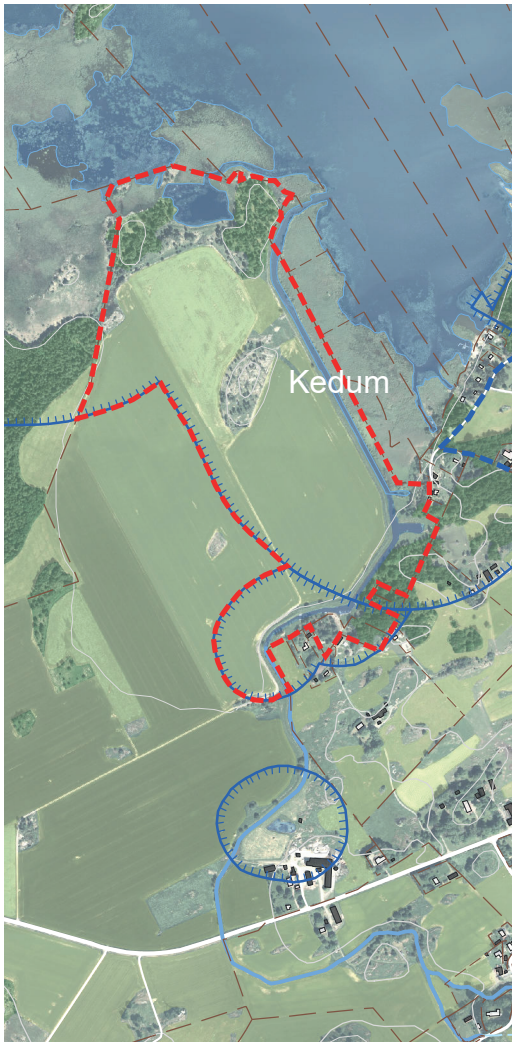

LIS-området Kedum som visas på kartan ovan är, enligt Länsstyrelsen granskningsyttrande från 2018-05-14, mycket värdefullt med avseende på strandskyddets syften och därför olämpligt som LIS-område.
Föreslaget LIS-område riskerar även att medföra påtaglig skada på berörda riksintressen.
Ett ingripande i ett senare planeringsskede enligt 11 kap 10 § PBL har meddeladets.

Förklaring

Landsbygdsområden i strandnära läge (LIS)

Föreslaget nytt LIS-område där LST yttrat sig om ingripandegrund

LIS-område

Bestämmelser/Övrigt

Strandskydd

Allmän väg

Fastighetsgräns

LIS- nya områden

0 0,4 km

Skala 1:15 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Ulleredsbro

Området ligger på Kålland söder om väg 2578 vid sundet och bron till Kållandsö (se karta föregående uppslag).

Den befintliga verksamheten, som är Brostugans café, har begränsade utvecklingsmöjligheter inom nuvarande yta. Behov finns att utveckla verksamheten främst söder om vägarna 2578 och 2581, där det finns bättre möjligheter att ordna parkering för caféverksamheten och där samtidigt ställplatser för husbilar, övernattningsstugor mm skulle kunna bidra till att stärka området som besöksmål.

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv och gränsar till riksintresse för naturvård och kulturmiljövård.

En anläggning för besöksändamål inom det föreslagna LIS-området ska prövas i detaljplan. Vidare krävs en gemensam anläggning för vatten och avlopp eftersom sådan saknas i området.

Det finns önskemål från kommunen om att utveckla området också norr om väg 2581. Länsstyrelsen bedömer att en sådan utveckling kan utgöra grund ingripande enligt 11 kap 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Kedum

Området utgörs av delar av fastigheten Kedum 1:13 som är en jordbruksfastighet i kommunens västra kustområde. Det område som föreslås som LIS- område är en del av ett öppet låglänt jordbrukslandskap. För området gäller förutom strandskydd också att det är av riksintresse för naturvård - Söne - Norra Kedum - Tådene skärgård.

Området är inriktat mot turism. Området ligger utefter turistvägen "Vänerslingan". Här finns en befintlig besöksanläggning där det bedrivs uthyrning av ställplatser för campingbilar, kanotuthyrning, bed and breakfast mm. Ytterligare anläggningar som ställplatser och andra övernattningsmöjligheter i sjönära lägen ska kunna stärka den befintliga besöksverksamheten i området. Den ideella föreningen Vänerslingan utvecklar vandrings- och kanotleder och kommunen anser att samverkan mellan besöksanläggningen i Kedum och Vänerslingan är positivt för besöksnäringen.

En utökad anläggning enligt skisserade planer kräver prövning i detaljplan. I ett sådant arbete kommer eventuell påverkan på natur- och kulturvärdena att utredas. En redovisning av hur en anläggning ska försörjas med vatten och avlopp kommer att erfordras. Gemensam anläggning krävs.

Det saknas underlag för en beskrivning av hur natur- och kulturvärdena kan påverkas av en utbyggd besöksanläggning.

Länsstyrelsen bedömer att utveckling inom området i sin helhet kan innebära ett ingripande i senare planeringsskede enligt 11 kap 10 § plan- och bygglagen.

Regionala och mellankommunala frågor

Mellankommunala frågor

Vänern

De mellankommunala frågorna vad gäller Vänern sköts bl a i regionala samarbeten som Vänersamarbetet. Se faktaruta.

Varvsverksamheten på Kållandsövarvet har betydelse för sjöfartens infrastruktur i Vänern. Att varvet får ligga kvar är en viktig mellankommunal fråga.

Biosfärområdet Vänerskärgården med Kinnekulle

I biosfärområdet ingår kommunerna Lidköping, Götene och Mariestad. Det mellankommunala samarbetet är viktigt för att kunna utveckla den arena som biosfärområdet utgör för dialog om hur en livskraftig landsbygd, ett hållbart ekosystem och ett attraktivt landskap för brukare, boende och besökare skapas. Flera av de rekommendationer som ges i planen är avsedda att stärka landsbygden och bibehålla attraktiva landskap i kommunen.

Infrastruktur

Ny väg 44 söder om Filsbäck förbättrar förhållandena också i Götene kommun genom att orten Källby avlastas trafik och de båda kommunerna gemensamt kan planera för utbyggnad på ömse sidor kommungränsen. Fortsatt utbyggnad av vägen åt väster är positivt också för Grästorps kommun genom förbättrade pendlingsmöjligheter till och från Grästorp.

En fortsatt standardhöjning av väg E20 utanför kommungränsen berör flera kommuner i Götalandsregionen och förbättrar också möjligheter att pendla och resa för Lidköpingsborna.

Förbättrad standard på *Kinnekullebanan* är positivt för samtliga kommuner utefter banan, det vill säga Götene, Mariestad, Grästorp och Vara.

Vatten och avlopp

Avloppsreningsverket i Lidköping försörjer också delar av Vara kommun med avloppsrening.

Grästorps kommun använder Vänervatten från Lidköpings kommun som förstärkning i dricksvattenförsörjningen.

Ett nytt vattenskyddsområde i Kinneviken är föreslaget men inte beslutat. Förslag till föreskrifter finns upprättade.

Regionala samarbeten

Skaraborgs kommunalförbund

Lidköpings kommun ingår i Skaraborgs kommunalförbund som utgörs av 15 kommuner. Läs vidare i del 3 Hänsyn.

Vattenrådet Vänerns sydöstra tillflöden

Vattenrådet - Vänerns sydöstra tillflöden har som huvudsaklig uppgift att kontrollera och följa vattenkvaliteten i Lidan, Nossan, Sjöråsån, Mariedalsån och Öredalsån – fem tillflöden till Vänern. Syftet med kontrollen är också att långsiktigt säkerställa en god vattenkvalitet och en god vattenmiljö för växter och djur. Vattenkvalitetens förändring över tiden följs upp för att minska övergödningen och läckaget av kväve och fosfor till vattendragen. Vattenmyndigheten ansvarar för samordning och provtagning.

Vänersamarbetet

Vänersamarbetet är en ekonomisk förening med 13 kommuner runt Vänern som medlemmar och med stöd från Region Värmland och Västra Götaland. Vänersamarbetet arbetar för en hållbar utveckling av Vänern inom områdena: samordning, näringsliv och information.

Frågor för samarbetet är Sjöfart och transportinfrastruktur, där huvudtemat är att få mer godstransporter på Göta älv och Vänern och visa på behovet av nya slussar i Göta Älv.

Besöksnärings- och näringslivsutveckling innebär utökat samarbete mellan kommunerna kring Vänern för att stärka besöksnäring och övrigt näringsliv.

Leader Nordvästra Skaraborg!

Leader Nordvästra Skaraborg verkar för lokalt ledd utveckling i kommunerna Essunga, Grästorp, Gullspång, Götene, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Töreboda och Vara.

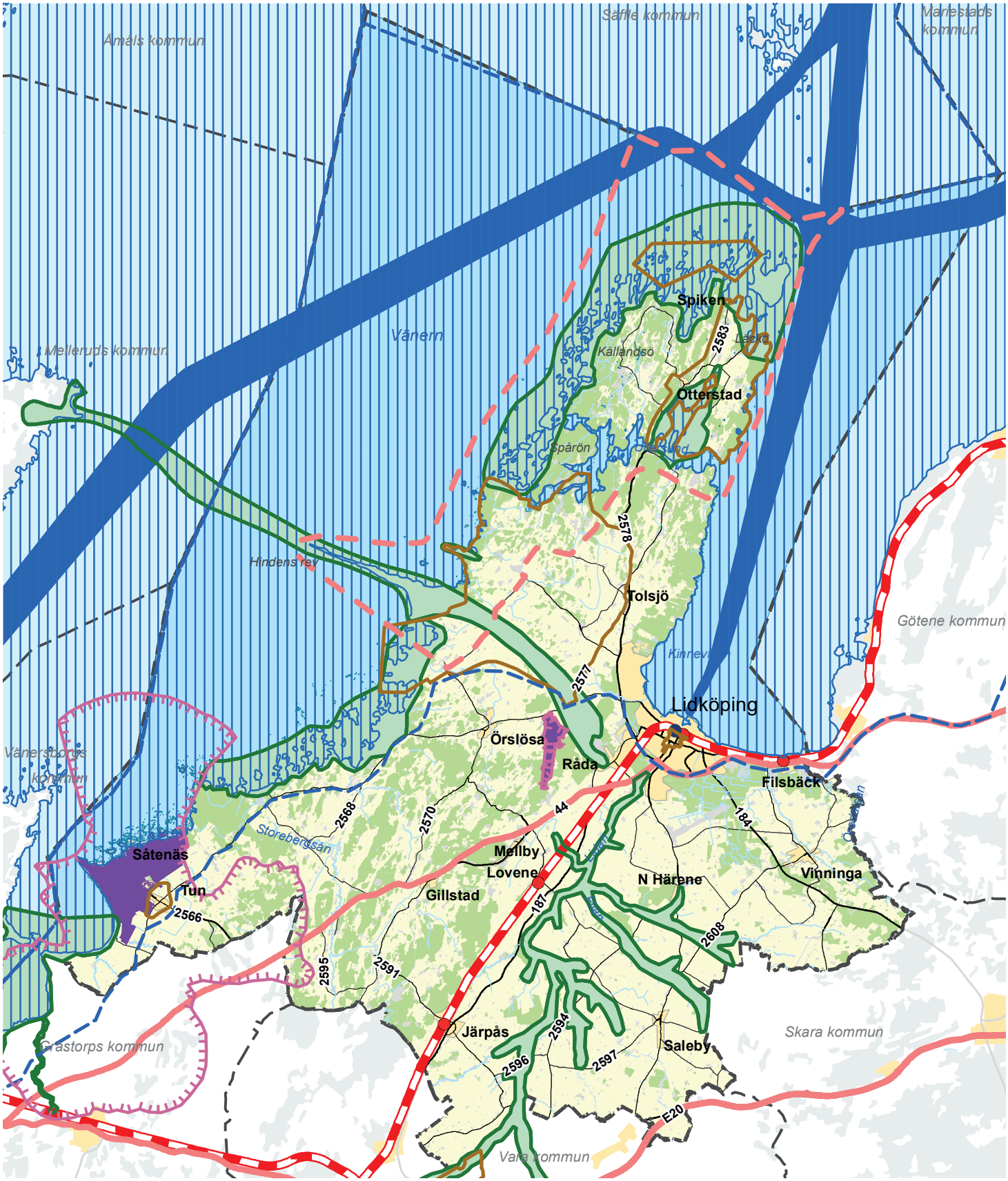

Förklaring

- Riksintresse yrkesfiske (MB 3 kap 5 §)
- Riksintresse naturvård, (MB 3 kap 6 §)
- Riksintresse kulturmiljövård (MB 3 kap 6 §)
- Riksintresse friluftsliv (MB 3 kap 6 §)
- Riksintresse kommunikation- hamn (MB 3 kap 8 §)
- Riksintresse kommunikation- farled (MB 3 kap 8 §)
- Riksintresse kommunikation- järnväg / station (MB 3 kap 8 §)
- Riksintresse kommunikation- väg (MB 3 kap 8 §)
- Riksintresse totalförsvar- militär del (MB 3 kap 9 §)
- Riksintresse totalförsvar- influensområde (MB 3 kap 9 §)
- Särskild bestämmelse- Vänern (MB 4 kap §§ 1, 2)
- Särskild bestämmelse- N2000 (MB 4 kap §§ 1, 8, kap 7 §§ 27, 28)

Grundläggande och särskilda bestämmelser 3 & 4 kap MB

0 8 km

Skala 1:250 000 i A4-format
Översiktsplan Lidköpings kommun

Lidköpings kommun

Rådhuset Arkitekter AB

Riksintressenas behandling

Riksintressena i översiktsplanen

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen i översiktsplanen visa hur riksintressena tillgodoses och bedöma vilken påverkan eller eventuell skada på riksintressena som planens förslag kan medföra.

Länsstyrelsens uppgift är att samordna de statliga verkens riksintresseanspråk och lämna kommunen det aktuella planeringsunderlag som behövs för bedömningen. Vidare ska länsstyrelsen för statens del bevaka att riksintressena tillgodoses i planen på det sätt som lagen föreskriver. Om kommunen i planen ger uttryck för en annan uppfattning än länsstyrelsen om tolkning och innebörd av ett speciellt riksintresse, uppmärksammas detta i länsstyrelsens granskningsyttrande av planen, och om kommunen vidhåller sin uppfattning även vid antagandet av planen antecknas detta särskilt i planhandlingarna.

Riksintressena finns redovisade sektorsvis i del 3 *Hänsyn*.

I det följande finns en sammanfattande beskrivning av riksintressena med redovisning av hur de är berörda av planens förslag och hur de är tillgodosedda i planförslaget.

Grundläggande hushållningsbestämmelser 3 kap MB

Riksintresse för yrkesfiske 3 kap 5 § MB - Vänern

Vänern vid Kinneviken är förutom av riksintresse för yrkesfisket också vattenskyddsområde för kommunen. Detta gäller också vattenområdet utanför Hindens Rev, där nytt råvattenintag planeras. Intresset att bevara Vänerns vattenkvalitet samverkar med riksintresset för yrkesfiske.

Kommunen har beslutat om att bygga ett nytt avloppsreningsverk som ska ersätta det gamla i hamnområdet, där det idag finns risk för översvämning och risk för att förorenat avloppsvatten når Vänern.

Förslagen i översiktsplanen tillgodoser riksintresset för yrkesfiske.

Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv 3 kap 6 § MB

Riksintresse för naturvård

I kommunen finns sju områden som är av riksintresse för naturvård enligt nedan

- *Kållands skärgård NRO 14041*
- *Parkudden NRO 14053*
- *Söne-Norra Kedum-Tådene skärgård 14051*
- *Lidans ravinsystem 14069*
- *Hjortens udde-Hindens rev-Skalunda 14052*
- *Kållandsö 14054*
- *Dättern med omgivningar 14068*

Samtliga riksintressen för naturvård i kommunen berör områden vid Vänern eller Lidans ravinsystem, det vill säga vatten- och strandområden, vilket innebär att strandskydd gäller generellt inom områdena.

Enligt kapitel 3 § 1 miljöbalken (MB) ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Områden som enligt 3 kap 5 § MB är av riksintresse för rennäringen eller yrkesfisket ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Områden som enligt 3 kap 6 § MB är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Områden som enligt 3 kap 8 § MB är av riksintresse för kommunikationer, ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som enligt 3 kap 9 § MB har betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Områden som enligt 3 kap 9 § MB är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Om ett område enligt MB 3:e kap 5-8 §§ är av riksintresse för flera oförenliga ändamål ska företräde ges det eller de ändamål som på lämpligast sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Totalförsvaret ska ges företräde.

För riksintresseområdena *Kållands skärgård,* del av *Hindens rev* och *Dättern* gäller dessutom skydd genom naturreservat och Natura 2000-bestämmelser. Särskilda föreskrifter gäller för varje reservats- och Natura 2000- område.

Riksintresseområdena är samtliga känsliga naturområden som ingår i kommunens förslag till sammanhängande grönstruktur, och de representerar också de värden som utgör grunden för besöksnäringen. Riksintresset för naturvård Kållandsö berörs av ett föreslaget nytt LIS-område *Läckö 1:7*, som är inriktat mot turism samt av det utökade LIS- området *Spiken*.

LIS-område Läckö 1:7 inom området Kållandsö föreslås bli förlagt till ett område som i sin helhet ingår i gällande detaljplan. Området är i första hand avsett för turism. Om nya anläggningar för turismen placeras och utformas på ett sätt så att inte värdena påverkas negativt bedöms risken som liten för skada på riksintresset.

Föreslaget *LIS-område Kedum* ligger i sin helhet inom riksintresse för naturvård Söne - Norra Kedum - Tådene skärgård. Enligt värdebeskrivningen är detta ett strandområde med bl a representativa naturbetesmarker, och bitvis art- och individrika växtsamhällen. Ett rikt fågelliv med ett stort antal häckande och rastande fåglar finns i området.

Enligt värdebeskrivningen kan områdets naturvärden påverkas negativt av bl a minskad eller upphörd jordbruks- och betesdrift, vägdragningar, muddringar och andra ingrepp i vattenförhållandena samt olämpligt lokaliserad och anpassad bebyggelse och andra anläggningar. Ett annat hot mot naturvärdena är ökade störningar från det rörliga friluftslivet.

Utifrån nu kända förhållanden kan inte uteslutas att en besöksanläggning med ställplatser för husvagnar, övernattningsstugor etc inom det utpekade LIS-området skulle riskera att påverka riksintresset negativt.

Riksintresse för friluftsliv

Vänern-Kålland och Hindens rev FO 42:3 (2016-04-21)

Riksintresseområdet för friluftsliv omfattar Kållandsö och delar av Kålland med havs- och strandområde där enligt värdebeskrivningen finns särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer, och där det är särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Området sammanfaller med det område som kommunen vill framhålla som särskilt betydelsefullt för rekreation och för utveckling av besöksnäringen. I översiktsplanen föreslås en försiktig utveckling av anläggningar för besöksnäringen. De förslag som ställs samverkar med syftet med riksintresset och riskerar inte att skada eller påverka riksintresset negativt.

Riksintresse för kulturmiljövård

I kommunen finns fem områden som är av riksintresse för kulturmiljövård enligt nedan

- *Ekens Skärgård KR07*
- *Otterstad-Läckö KR08*
- *Kålland KR09*
- *Tun KR10*
- *Lidköping KR60*

Riksintresseområdet *Ekens skärgård* ingår i naturreservat och Natura 2000- område och är därmed skyddat.

Delar av riksintresseområdet *Otterstad-Läckö* är även av riksintresse för naturvården och delar av området är Natura 2000. Området är i sin helhet av riksintresse för friluftslivet. Läckö slott med omgivning är byggnadsminne. Området utgör kärnan för besöksnäringen och kommunen föreslår att vissa delar ska kunna utvecklas som LIS- områden, i första hand för turism och friluftsliv. I översiktsplanen föreslås en rekommendation om att restriktivitet ska iakttas mot ny spridd bebyggelse.

För hela området *Kålland* och *Kållandsö* ska enligt rekommendationer i översiktsplanen natur- och friluftsliv och anläggningar för besöksnäringen prioriteras framför annan markanvändning. Restriktivitet ska iakttas vid prövning av nya bostäder annat än sådana som ligger samlade i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper. En ny fördjupning för Kållandsö och norra Kålland bör tas fram.

I rekommendationerna beskrivs att ”Hänsyn ska tas till landskapets och bebyggelsens karaktär och till övriga värden i kulturmiljön vid val av tomtplats och vid nybyggnad, om- och tillbyggnad och andra förändringar inom eller i anslutning till områden och byggnader med utpekade kulturvärden”.

För *Lidköpings stad* finns en stadsmiljöplan där det finns rekommendationer om vilket förhållningssätt som kommunen ska anta vid prövning av bygglov inom riksintresseområdet. Detaljplaner reglerar bebyggelsen inom området. En ny fördjupning för staden ska tas fram efter att översiktsplanen antagits.

Riksintresse för värdefulla ämnen och material 3 kap 7 § MB

Råda ås innehåller specialsand för gjuterier, filtersand till vattenrening. Uttag av sanden görs efter gällande tillstånd.

Riksintresse för kommunikation 3 kap 8 § MB

Kinnekullebanan med stationer - Kommunen önskar förbättringar på banan. Inga förslag som innebär begränsad framkomlighet eller skada på riksintresset föreslås.

Väg 44 Uddevalla - Götene Kommunen önskar utbyggnad och flytt av väg 44 till ett läge söder om staden. Ett markreservat för framtida sträckning är utlagt i planen och riksintresset är därmed tillgodosett.

Väg E20 berör kommunens markområden i mycket ringa omfattning. Riksintresset berörs inte av några förslag i översiktsplanen.

Lidköpings Hamn är av riksintresse för kommunikation. Hamnen har tillsammans med övriga vänerhamnar en viktig funktion i sjötransportsystemet runt Vänern. Den nya Hamnstaden ska omfatta den västra delen av hamnområdet (väster om Lidan) medan hamnfunktionen ska vara kvar i den östra delen. Enligt Fördjupning av översiktsplan (FÖP) för Hamnstaden från 2012 kommer området utefter Lidans västra strand inte att kunna bebyggas med bostäder utan benämns istället utredningsområde.

I granskningsyttrandet över FÖP:en instämmer Länsstyrelsen med Sjöfartsverket i att buller och riskutredningar bör tas fram som underlag för beslut om framtida markanvändning i utredningsområdet.

Värdebeskrivningar kulturmiljö

Otterstad-Läckö: *Odlingslandskap på Kållandsö med en rikt sammansatt miljö där läget i alla tider har utnyttjats strategiskt, framför allt vid Läckö, som ursprungligen var en medeltida biskopsborg mitt i det dåvarande Skara stift, senare centrum i De la Gardies grevskap. (Borgmiljö, Fornlämningsmiljö, Boställsmiljö, Herrgårdsmiljö).* Spikens fiskeläge *med tradition från 1800-talet ingår i riksintresset.*

Kålland: *Rikt sammansatt centralbygd intill Vänerkusten med monumentala uttryck för centralitet, bland annat en av landets största högar vid Skalunda, som även blev centrum i ett medeltida förvaltningsdistrikt. (Fornlämningsmiljö, Kyrkomiljö, Borgmiljö - Jarlehus). Herrgårdslandskap i Stola och Degerberg från 1700-talet. Öppet odlingslandskap med omväxlande åssträckningar och slättbygd.*

Tun: *Sockencentrum och förhistorisk centrumbildning kring Tuns kyrka som avspeglas i en monumental fornlämningsmiljö, bl a med ett av landets största rösen. (Kyrkomiljö).*

Ekens skärgård: *Fornlämningsmiljö med spridda bronsåldersrösen på a lägen på öar intill forntida vattenvägar på Vänern vars vattennivå i stort är oförändrad. (Skärgårdsmiljö).*

Lidköping: *Unik stadsbildning som under 1600-talet kom att utgöra en s k dubbelstad, med en medeltida stad öster om Lidan och den av Magnus Gabriel de la Gardie anlagda Nya Staden väster om ån, uppförd i enlighet med grevens rutnätsplan och med egna stadsprivilegier 1670 samt inslag som för staden till en föregångare till det sena 1800-talets stadsbyggande. (Stadsmiljö).*

Sådana utredningar kommer inte att genomföras i arbetet med denna översiktsplan. Framtida markanvändning i Hamnstadens östra del mot Lidan kommer att avgöras i samband med att en FÖP för staden eller detaljplan tas fram. Buller- och riskutredningar tas då fram som underlag för bedömningar om hur riksintresset Lidköpings hamn kan tillgodoses.

Farleder av riksintresse berörs inte av planens förslag.

Riksintresse för totalförsvaret 3 kap 9 § MB

*Såtenäs flottiljflygplats och influensområde - S*ärskild hänsyn har tagits till områden som är av riksintresse för totalförsvaret. I planen finns rekommendationen att område som utgör influensområde för buller, säkerhet eller annan aspekt som rör Såtenäs flottiljflygplats ska ny bebyggelse prövas restriktivt och att alla plan- och bygglovsärenden ska remitteras till Försvarsmakten. Enligt bestämmelser i 9 kap 4d PBL ska bygglov sökas för alla åtgärder som enligt PBL normalt är bygglovsbefriade.

För övriga riksintresseområden för försvarsmakten finns rekommendationer för prövning av bygglov etc. Se under *del 3 Hänsyn*.

Försvarsmakten har meddelat att en översyn av totalförsvarets riksintressen pågår och att vägarna 44, 184, 187 och 2602 med tillhörande infrastruktur kan komma att ingå i Totalförsvarets riksintresseområden. I planförslaget har införts en rekommendation om att Försvarsmakten ska ges möjlighet att yttra sig i ärenden som berör och kan påverka de aktuella vägarna.

Särskilda hushållningsbestämmelser 4 kap MB

I **4 kap MB** finns särskilda bestämmelser för hushållning med mark- och vatten för vissa områden. Enligt 1 § är de utpekade områdena med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar områdenas natur-och kulturvärden. Bestämmelserna utgör dock inte hinder för utveckling av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet.

4 kap 2 §

Enligt 4 kap 2 § MB ska inom området Vänern med öar och strandområden turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Dättern, det västra strandområdet, Kålland, Kållandsö samt Lidköpings stad ingår i området.

Bestämmelserna ska inte utgöra hinder för utveckling av befintliga tätorter och lokalt näringsliv. I planen föreslås att området förutom staden Lidköping och orterna Spiken och Otterstad främst ska utvecklas för besöksnäring och friluftsliv. Förslagen i översiktsplanen bedöms inte motverka riksintresset.

4 kap 8 § Natura 2000- område

Natura 2000- områden är i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap 8 §. För Natura 2000- områden gäller dock inte undantagen om utveckling av befintliga tätorter och lokalt näringsliv.

Enligt 4 kap 8 § gäller att användning av mark och vatten som på ett betydande sätt påverkar ett Natura 2000- område och som omfattar

verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § får komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

Sju områden är utpekade om Natura 2000- områden. Beskrivning av områdena finns också i *del 3 Hänsyn - Naturmiljö*.

- *Drakaberget - habitatdirektivet*
- *Kedums-Torpa - habitatdirektivet,* naturreservat
- *Källstorp - habitatdirektivet*
- *Kållands skärgårdar -fågeldirektivet, habitatdirektivet,* naturreservat
- *Skansen Läckö - habitatdirektivet*
- *Dättern - fågeldirektivet, habitatdirektivet,* naturreservat
- *Tjursholmarna - fågeldirektivet*

Inga förslag i översiktsplanen riskerar att skada eller påtagligt påverka de utpekade Natura 2000- områdena.

Läckö Slott ingår i riksintresseområdet för kulturmiljövård Otterstad-Läckö Foto Rådhuset

BILAGA:
Länsstyrelsens granskningsyttrande

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

GRANSKNINGS-YTTRANDE
2018-05-14

Diarienummer
401-8830-2018

Samhällsavdelningen
Torbjörn Sahl
Kulturgeograf
torbjorn.sahl@lansstyrelsen.se

Lidköpings kommun
Samhällsbyggnad
samhallsbyggnad@lidkoping.se

Översiktsplan (ÖP), Lidköpings kommun, Västra Götalands län

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av förslaget framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. I förslaget visar kommunen på utvecklingsstrategier som stödjer såväl bebyggelseutveckling i tätorterna som landsbygdsutveckling och besöksnäring. Genom förslaget möjliggör kommunen för ett bostadsbyggande som täcker bostadsbyggnadsbehovet under planeringsperioden. Översiktsplanen är gedigen och ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

I översiktsplanen föreslår kommunen fyra nya och två justerade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Av de nya LIS-områdena bedömer Länsstyrelsen ett som lämpligt, två som olämpliga och ett område anser Länsstyrelsen behöver justeras i utbredning. Vad gäller de från tidigare LIS-plan justerade områdena bedömer Länsstyrelsen områdena som lämpliga.[1]

Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen inom Läckö 1:7, Kedum[2] och Ulleredsbro riskerar att medföra påtaglig skada på riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB. I övrigt bedömer Länsstyrelsen att riksintressena tillgodoses i översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Planen bedöms inte medföra några sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen

I översiktsplanen föreslår kommunen fyra nya och två justerade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Av de nya LIS-områdena bedömer Länsstyrelsen ett som lämpligt, två som olämpliga och ett område anser Länsstyrelsen behöver justeras i utbredning. Vad gäller de från tidigare LIS-plan justerade områdena bedömer Länsstyrelsen områdena som lämpliga.[3]

Sedan tidigare har kommunen ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Länsstyrelsens granskningsyttrande över LIS-planen, daterat 2015-03-18, gäller fortfarande.[4]

---

[1] Länsstyrelsens granskningsyttrande över LIS-planen, daterat 2015-03-18, gäller fortfarande.
[2] För Kedum berörs riksintresse för naturvård och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB.
[3] Observera att det gäller område 05 Spiken, för område 06 Ekebo kvarstår alltjämt Länsstyrelsens synpunkter i granskningsyttrande över LIS-planen, daterat 2015-03-15.
[4] I tillägget föreslår kommunen att landsbygdsutveckling inom strandskydd ska vara möjligt vid 22 olika områden i kommunen. Ett av dessa, område 06 *Ekebo, väster om Spiken* bedömde Länsstyrelsen som olämpligt för LIS. Övriga 21 områden bedömde Länsstyrelsen,

Kedum

Området utgör idag ett helt oexploaterat strandområde och är som sådant mycket värdefullt för strandskyddets syften. Området utgör i sin helhet riksintresse för turism och rörligt friluftsliv, enligt 4 kap 1 o 2 §§ miljöbalken, samt är utpekat som regionalt värdefullt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden. Större delen av området ingår även i riksintresse för naturvård.[5] Sammantaget konstaterar Länsstyrelsen att området är mycket värdefullt med avseende på strandskyddets syften och därför olämpligt som LIS-område. Föreslaget LIS-område riskerar även att medföra påtaglig skada på berörda riksintressen.

Läckö 1:7

Länsstyrelsen anser att LIS-området Läckö 1:7 är för stort och omotiverat.[6] Föreslaget LIS-område riskerar att medföra påtaglig skada på riksintressen i området. Länsstyrelsen ser positivt på en viss utveckling i området, men istället för att peka ut Läckö som ett LIS-område föreslår Länsstyrelsen att kommunen hanterar en utveckling kring Läckö slott genom en utökning av gällande detaljplan samt genom dispensprövningar för sådant som gångvägar och rastplatser.

Ulleredsbro

Området är i hög grad exploaterat sedan tidigare. De få luckor mot vattnet som återstår är mycket viktiga för strandskyddets syften och kan därför inte komma ifråga för LIS. Det finns också en risk för påtaglig skada på riksintressen. Samtidigt bedömer Länsstyrelsen att viss LIS-utveckling av Ulleredsbroområdet kan ske längre från vattnet i LIS-områdets södra del.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att LIS-områdets södra del kan accepteras, det vill säga området söder om vägen mot Öboängen, men att området norr om vägen är olämpligt som LIS-område.

Lovene bro - Skofteby

Området är lämpligt för LIS.

Ändrade LIS-områden - Spiken område 05 och Läckö Strand område 07

Utökningen av område 05 Spiken är lämplig, men en passage för vandringsleden som löper genom området idag måste säkerställas i kommande planering. [7] Ny avgränsning av område 07 Läckö Strand är lämplig.

---

med hänsyn och anpassningar till särskilt viktiga natur- och kulturvärden, kan vara lämpliga LIS-områden.

[5] Riksintresse Söne-Norra Kedum-Tådene skärgård.

[6] Även Statens Fastighetsverk är kritiska till LIS-området, se yttrande daterat 2018-05-03.

[7] Observera att det gäller område 05 Spiken, för område 06 Ekebo kvarstår alltjämt Länsstyrelsens synpunkter i granskningsyttrande över LIS-planen, daterat 2018-03-15.

Riksintressen

Naturvård (3 kap. 6 § MB), friluftsliv (3 kap. 6 § MB), kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB) och rörligt friluftsliv (4 kap. 2 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen inom Läckö 1:7, Kedum[8] och Ulleredsbro riskerar att medföra påtaglig skada på riksintressen.[9]

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Planen bedöms inte medföra några sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Vad gäller farliga verksamheter avser kommunen att hålla isär verksamheter från boendemiljöer, men i vissa områden finns risk för konflikter. Detta gäller inte minst i hamnområdet. Av översiktsplanen framgår att fördjupning av översiktsplanen för Hamnstaden fortsätter gälla. Till fördjupning av översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande, daterat 2012-09-05.

Av översiktsplanen framgår att kommunen ska använda rekommendationerna i rapporten Stigande vatten. Länsstyrelsen vill upplysa om att det kommit ett nytt faktablad för Vänerns nivåer att ta hänsyn till.[10]

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Strandskyddade områden

Av Länsstyrelsens granskningsyttrande ska det framgå om LIS-områdena är förenliga med kraven i MB, men när kommunen antagit en detaljplan eller områdesbestämmelser är strandskydd, även utanför LIS-områden, en ingripandegrund för Länsstyrelsen enligt 11 kap. 10 § PBL. För att exploatering ska vara godtagbar krävs särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c – d §§ MB. Över-

---

[8] För Kedum berörs riksintresse för naturvård och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB.
[9] Se Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen ovan.
[10] Faktablad – Vänern (version 2017.1).

siktsplanen föreslår exploateringar inom strandskyddat område. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det för vissa områden sannolikt saknas särskilda skäl, utifrån nuvarande lagstiftning och praxis. Detta gäller områdena Filsbäck, Framnäs, Lockörn och Tofta.

Jordbruksmark

Tätorterna i Lidköpings kommun är omgivna av värdefull jordbruksmark. Länsstyrelsen har förståelse för att jordbruksmark kan behöva tas i anspråk för att orterna ska kunna växa och utvecklas. Men i översiktsplanen föreslår kommunen omfattande utbyggnad på jordbruksmark, utan att redovisa att ianspråktagandet av jordbruksmarken är förenligt med villkoren i 3 kap. 4 § MB.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Länsstyrelsen saknar tydliga avväganden för respektive område. Det framgår inte vilka markområden som har utretts som alternativ till föreslagen jordbruksmark. Det innebär att utredning enligt 3 kap. 4 § MB behöver visas i senare skede vid detaljplaneringen.

Beredning

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Försvarsmakten, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens Fastighetsverk, Statens Geotekniska Institut och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta beslut har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av kulturgeografen Torbjörn Sahl. I den slutliga handläggningen har även funktionschefen Andreas Lidholm deltagit.

Lisbeth Schultze

Torbjörn Sahl

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Yttranden för kännedom från:
Försvarsmakten, daterat 2018-04-19
Sjöfartsverket, daterat 2018-03-23
Skogsstyrelsen, daterat 2018-03-12
Statens Fastighetsverket, daterat 2018-05-03
Statens Geotekniska Institut, daterat 2018-04-18
Trafikverket, daterat 2018-04-16

Kopia till:
Försvarsmakten, Julia Axman
Sjöfartsverket, Johan Eriksson
Skogsstyrelsen, Tobias Johansson
Statens Fastighetsverk, Anders Glassel
SGI, Karin Bergdahl
Trafikverket, Anna Möller

Länsstyrelsen/
Landsbygdsavdelningen, Marie Andreasson
Landsbygdsavdelningen, Stefan Gustafsson
Miljöskyddsavdelningen, Carina Nyhammer
Naturavdelningen, Linnea Söderberg
Samhällsavdelningen, Åsa Algotsson
Samhällsavdelningen, Elisabet Orebäck Krantz
Samhällsavdelningen, Carin Nero
Samhällsavdelningen, Johanna Stenberg
Samhällsavdelningen, Mehdi Vaziri
Vattenavdelningen, Henrik Persson

Lidköpings
kommun